

923 (106) 4796
 pp. 4796-4995 1923 A13/8/82 4796
Inheritance to woman's estate K34/82
 H. M. Mohlabe,

4796-4995 = 200 x f.o. #6 = Bethany Mission,
 pp 82 tpd x 1.95^s = £8-5-0 342 P.O. Box 39,

23 MAR 1956

Trichardtsdal.

29/11/1955.

$\frac{36 \times 24}{66 \times 32} = f.o. \#6$

Tema ya 37^(a)

Lefa la mosadi...

Temana 1: Lefu la mosadi...

10143 Lefu la mosadi wa nto. Ge mosadi
 a ka hwa pele ga monna wa gwe, monna
 o swanetse go boloka mohu mosadi wa gwe.
 Theema there "monna o tšeya dinoha, ge e
 le thōgō e na le beng ba yōna." Ke taba
 ya pele ga lehu. Ge a diyo thōma go
 babja, mokhonyana o swanetse go tšibisa
 ba ga makholo wa gwe. Ke mmago moa-
 di yo we a swanetse go ōka bolwetš
 bja moredi wa gwe.

10144 Nka baka lany monna a šita go
 ōka molwetš. Ge mosadi a the na batwa-
 di ba ba ka mo ōkago, mmago monna le
 mokhekolo yo mongwe wa bo leloko la mo-
 hu, ba swanetse go mo ōka. Mooki wa mo-
 lwetš a swanela go kitima le basadi go-
 ba le banna ka baka la gore a ka khu-

tot 107

miša molwetsi. Makhomo ke a we a thibē-
lago monna go ôka molwetsi. Monna a na
lesoko, ka gobane a gathana le motabō
wa gwe ke moka ba raloka. O lebala go-
re o ôka molwetsi. Dithare tšona o swane-
tše go mo nyakella. Fēla ba swanetsēgo
di bolaēla ka polaō, phela-makhoma le the-
rōkolo.

10145 Baoki ba molwetsi ke bona dithatse
tša monna. Ge bolwetsi bo ilē bja šita di-
thare tša banna, ke moka motho a hwa.
Ke bona ba we ba swanetsēgo go beya
bopaki bjo bo tiilego mabapi le go ôkiwa
ga gwe go fithēla a ba hwēla diateng tša
bona.

10146 Ngaletšo ya poloko ya mohu. Ngaletšo
e ka ba gōna, ge taba ya mohu e tha ka
ya thepela ka molaō. Ke batswadi ba mōsa-
di ba we ba ka ngaletšago. Ke ge ba ilē ba
fo o kwa ba bigiwa lehu ka ntē le go bigi-
wa bolwetsi. Pegō ya bolwetsi ke molaō.
Ditopō tša boloi di ka no ba gōna ka mōra-
gō ga lehu la mohu. Ge pegō ya bolwe-
tši e ilē ya ba gōna, ngaletšo ya go boloka

mohu e ka the bē gōna.

10147 Pegō ya lehu. Bjale molwetši o hwilē, bakhonyana ba swanetše go bega ba ga ma-kholo wa bona lehu la moredi wa bona. Le ge mohu a ilē a hwa matsogony a bona, ke molaō wa gore ba romelē the baka the go ba tibiša gore, a ra diša. Ngwana yo la wa le-na o re togetše. The baka the šala the botša papago mohu. Ge e le mmago mohu a mmo-tše bjale, a owa, o wa fitša a pjaya le beya goba a mo tšhēla ka meetē ka gare ga pho-gō. Thōbōga ke moka ngwana yo la wa go phiri e rwele. Ke moka mmago mohu o rwa-la megono, o tšama a lla a e ya bogadi bja mohu moredi wa gwe. Bjale o botša monna wa mmago mohu mantšū a ba mo rumilego ka ōna.

10148 Ge batswadi ba mohu ba dula kholē, gōna a ba swanelā go tōga. Ba swanetše go fo dula. Mohu o swanetše go tšeya bošego ka moka a le ka ntong. Ge a hwilē e thale ka morwanyana, o swanetše go tšea letsatsi ka moka a le ka ntong. Bjale ba ta khōlwa gore o hwilē. Ke gona ba ta tōbošago mma-

gô mohu. Le yêna papugo mohu ba swanetše go mmege gore a ra diša. Ba swanetše go roma motho a yo tšibiša ba gae, gore bolwetšhi bjo la ba re bitseditšego bjona, bo šitile. Ba tšhaba gore ba ka ba ba ubêla ke batho ka gobane lehu le na le maata.

10149 Mohu o tšeya letšatši le bošego a le ka ntong. Nka baka lang mohu ba mo tšeiša letšatši ka moka a le ka ntong ka ntê ga go botša batswadi gore phiri e rwele. Molato ke gore motho o a ya a idibala ka moragô a tšoga. Bjale ba tšhaba gore ge ba ka botša batswadi, mmagwe a ka lla. Bjale ge a ka mo llêla ka moragô a phafoga, ke moka o ta ba the-gôlé.

10150 Monna o dula le bakhokolo ka lapeng. Ke lebaka la mo ba pjafile le beya la gore ke moka thôbôgang phiri e rwele. Ge mohu a thale ka ntong, ga gona motho yo a swanetšego go lla thello tha lehu. Ka moka ba swanetše go loma thenkô. Mong monna wa mohu, o dula le basadi ka lapeng le we la mohu. Le yêna o laiwa gore a the ke a rothiša mogôkhô. Ba ta llêla mohu

ge banna ba mo ntšha ka ntong ba mo isa lebiteng.

10151 Molaô wa phuthô ya tšhetoto. Monna wa mohu a swanela go tšena ka ntong ge ba phutha mohu mosadi wa gwe. Ke batswadi ba mohu le ba bo leloko la monna, ba we ba swanetsêgo go phutha mohu. Thôgô e phutha ke beng ba yôna. Bakhonyana ba phutha diata ba lebella ba ga mahholo wa bona mo ba phutha mohu. Ba kona mohu diata noko. Ke moka ba mo kolotanya, ba mo phuthela mmele ka malapi a gwe. Thôgô a ya swanela go phuthelwa, ka gobane ba ka mmolaisa khuta-môya. Monna wa mohu a tšene, ka baka la gore a ka remoga mokolo, a toga a latela mohu mosadi wa gwe.

10152 Thwalô ya tšhetoto. Banna ba bangwe bona ba épa lebita, ba we e lego beng ba thôgô ba phutha mohu. Monna a swanela go épa lebita la mohu mosadi wa gwe, ka baka la gore di a ila. Kilô ya gona ke gore a ka remoga mokolo. Baagi ba motê wa mohu ba swanetsê go bega phelô ya motê.

Ke gona ba rwalago thetoto ba the isago lebiteng. Monna a swanela go rwa thetoto the mohu mosadi wa gae. Ke gona a swanela go eta pele ga barwadi ba thetoto. O swanetshe go sala morago.

10153 Poloko ya mohu. Ge ba fithile lebiteng, ke moka malome goba papago mohu o tena ka gare ga lebita. Ke moka ba mo neta thetoto. Ba the dudisa ka marago. Ba mo lebelela mo we a twago. Bjale mohu o ka gare ga lebita. Monna o swanetshe go sadisa mohu. O ntsha mabu a lebita, o tshela ka gare ga lebita. Thepela ga bofe mogatsaha. Nna o ntshile mašwaneng. Ke moka ke nna bo thaka a di fele. Ka moka ga bona ba swanetshe go kwatama ka dikhuru, ke moka ba phulela lebita ka the ka morago. Ge ba bona gore thetoto a the bonale, ke moka ba sokologa, ba ema ka muoto, bjale ba phulela ka matšepa.

10154 Thedimu. Ge gona letheruiwa the we ba felegetšago mohu ka thona, the a bolaiwa. Monna o boela ka gae, ba sala ba ija thedimu yena a le ka gae. Ke moka

o fiṣha o dula le bakhokolo ka gare ga nṱo.
 Mohu o bulukilwê bjale ba remamêla lehu la
 mohu. Monna o alamêla lehu la mohu moradi
 wa gwe ka gare ga nṱo.

10155 Ke ôna molaô wa lehu o we wa ka
 gôdimu. Ke šile molaô wa batswadi ba mo-
 hu ge ba le lebiteng. Mokhonyana wa bona,
 o re go felegetšâ moradi wa gwe ka mobu,
 le ka polabolo ke moka batswadi le bona ba
 diva bjale ka mokhonyana wa bona. Bona ba
 bolabola ka mokhwa o: Latêla bo ngwaneno.
 Zêla o re šielše bušuwana ka gobane re
 llê di-khomo tša morwa kêtê, re re o ta ba
 phêlêla. Ba phušeletšâ lebita ka moragô ga
 dipolabolo tša batswadi ba mohu.

S. 1: Pegô ga lehu la moradi le Theila:

10156 Lehu le swanetše go bigiwa. Ka pela motho
 mo a hwilê, ba ba loko la mohu ba swanetše
 go tibišwa. Ke bona ba mošata ba swanetše
 go tibišwa pele ga go iša mohu le biteng.
 Ba tibiša ntona ya mmoto o we. Ka mo-
 khwa o; Rena a ra diša. Ngwana mošete
 phivi e rwele. Ntona le yôna a ya swanêla

to → 108

go dula taba ya pego ya lehu ka marugô, o swanetše go e fetiša, a yo bega ba mošata. Ge e le pego ya go tšibisa batswadi ba mohu, e ngodilwê ka mo maphepheng a ka morago.

10157 Theiila tša thelemô. Batho ba a tšwa ba ya mašemong, ka morago mohu o wa šala o wa hwa. Ba we e lego ba bo leloko la mohu ba swanetše go tšibiswa ka pela-pela ka baka la go tšhaba dikhobadi. Lehu le maata, yo mongwe a ka gobala. Khobalo e we ya go gobala ka baka la lehu e bitsiwa bošhōla. Ka moka ba swanetše go uti matšepê a bona ba boelê gae. Ke gona e le moka ba yo napa ba alama lehu la mohu. Batho ba šele le bona ba swanetše go lethetšā medirō ya bona.

10158 Marega ke madula-gae. Ge mohu a ka hwa lebaka la madula-gae, le gona ba swanetše go phakiša go tšibisa lehu la mohu. Mang le mang wa baleloko la mohu o swanetše go tšibiswa ka baka la go tšhaba go gore batho ba ka maubēla goba go ba ubēla. Le ge nke gona le medirō e we ba goba ba e dira, ba swane-

tšhe go e togêla. Ba kitimêlê mo we mo-
khoši wa lehu o lego.

10159 Kalamô ya lehu la mosadi. Ka mo-
rugo ga mo mohu a išitšwe lebiteng, monna
le ba-khehlo ba dula ka ntong e la ya mohu.
Ba robala ka gare ga yôna. Ba ka alama
lehu matsšatsš'i a mararo goba a maane. Ka
letsšatsš'i la bofêlô ke moka ngaka ya go a-
lafa lehu ya ša ya ba ntšha ka ntong. A
go no dula mokhehlo yo mongwê le yo mo-
ngwê, aowaa, go dula ba bo leloko la mo-
nna le ba bo leloko la mohu. Ke bona ba
we ba swanetsêgo go alama lehu la mo-
hu ba le ka ntong ya mohu. Baemedi ba
lehu ba basadi ba dula lapeng la mohu.
Baemedi ba banna ba dula khorong. Ba-
nna ba we ba ilego ba tšwarêla mohu,
a ba swanelo go toga pele ga kalafô ka
baka la go tšhaba go išê tšhekhoma ka
malapeng a bona.

10160 Molaô wa kalafô le go ya noheng. Mōna
wa ngaka o swanetsê go togêla e thale ka
moswanyana. Bjale ba-alamo ba lehu ga-
mmôgô le yêna mathôlô wa monna, ba swane

tše go tšogêla noheng go tšhapa tšhila ya lehu. Ba ya ba ruele letshegô, monna o swa netše go tšhapa a dutšiši gôdimu ga lona. Monna wa ngaha o šetše a lukiša dithare tšha go alafa lehu. Ge ba tšho boyas, ba dula lapeng.

10161 Go ôrêla dithseta le go oretša diata. Mo-llô o wa gotsiwa lapeng la Mohu. Monna wa ngaha o tšhuba dithseta ka lebe. Banna ba la ba go phutha mohu ba tšilo oretša matsogô a bôna kudu diata. Ba oretša lebaka la mo dithseta di tupa moši. Mo a bôna gore di swa go ya mafellong, ke moka o wa di tšhatola. Di ôrêla ke monna wa go hwêla ke mosadi gammôgô le bana ba mohu. Monna o khurupetswa ka kobô gammôgô le bana ba gwe. Yêna o ôrêla a dutšiši gôdimu ga lethsegô banna bona ba dula fathê.

10162 Mothahu wa lotša ba o faga. Lebaka la mo ba ôrêla, mosadi yo mongwê o swa netše go ba a faga moritô. Dithseta tše la ba go ba ba ôrêla bjale ke dipilô. Ke moka ba di šile. Ba tšha ntšha buupi bja tšona

ke moka ba tshela ka kowa moritong. Moritô o we o swanetsê go lewa ke monna gammôgô le bana ba mohu.

10163 Kalafô le goja ga manang e dirwa ka mokhobeng. Bjale ba swanetsê go ala le-gogô ka lapeng. Monna wa ngaha o ta beya manang gôdimu ga legogô. Ke moka a tse phate ya mmilo ya khwêga, a khwêša le-gogô, a goga. Monna le bana ba swanetsê go les le sala moragô. Ke moka o ta fitša a le lethetsa mokhobeng wa lapa. Bjale o thôma ka monna go alafa. Moalafiwa o swara mote. Monna wa ngaha o tswere petwana le letsêpê. Ka petwana o tiya letsêpê ka yôna go toga gôdimu ga toga go fitša maotong. Ge a fitša maotong ke moka wa di lethetsa tsa wa fathe. Ke moka a goma a di topa, o thoma ga-pe thogong o thalamisa le mokolô go fithela a di lethetsa di wa. Bjale o ngatša manang ka yôna petwana le letsêpê. O thoma go mofa ka letsogô la goja. Mo are o nyaka go bo tšeya ka legano, ke moka o wa gomisa, ke moka o mofa ka mpôgôši. Ke moka o wa buja.

10164 Bana ba alafiwa ka go thutamana,

ka go belegiwa ga bona. Kalafô ya papa-
gô bôna e fedilê, bjale go tēna bana. Ngwa-
na wa mathômô ke yēna yo we a latêlago
papagwe. Yo a latêlago wa mathômô le yēna
o wa tēna. Bjale bjale go fithêla ba felêla.
modirô ôna o no ba dira bjale ka papago bo-
na. Mpôgozi ke gore letsogo la mphapa.

10165 Mpôgozi a oji ka ôna o a iila. Gona le
letsogo la goja. Bjale matsogô a mabedi mo
mothong ke mphapa le ~~ka~~ la goja. La goja
ke lona la thetshadi. Mphapa ke lona la the-
'nna. Motho yo we a swanetsêgo goja ka
mpôgozi, ke motho yo we a hwetsêgo ke monna
goba mosadi. Ke mokhwa o we ba t̄ha dumele-
go gore motho a ka ja t̄ha goja ka mphapa.
Ge ba go bôna o ija ka lona, ba t̄a go ôma-
nya kudu. Ba dut̄si: ba go bot̄sa gore o t̄holet̄sa
mang go hwa. Batho ba ba-nt̄si: ba pakaeno
le mefuta e mengwê, ba re le a iila goja ka
lona ka baka la modirô wa lona wa bošego.
Ke medirô-ya banna le basadi bošego.

10166 T̄shidi e la a ba alafilegoka yôna ke
moka e bit̄riwa t̄shidi-ya lehu. Monna wa
ngaka o swanetsê go e fa mohwêlwa. Mo-

K34/82

dirō o wa ka gōdimu wa kalafō ya lehu ke wa
tšatsi ka le thii. Ke mōha go fedilē, batho
ba palahana. Ba we ba šalago ke batrwa-
di ba mohu le bakhonyana. Batho ba šele bo-
na ka moswana ba swanetše go šoma mešo-
mō ya bona. Tšhidi ya lehu goba Tšhidi ya lekhopō.

10167 Go fadiwa khōko. Bjala bja diphiri.
Lehu le alama ke beng ba lona. Ka moragō ga
kalafō ya lehu, ka mōha batho ba ~~ya~~ mešomong
ya bona. Bjale beng ba mohu le bakhonyana
ba šala ba alamilē lehu. Ba tšeya matsa-
a mararo goba ka maone ke mōha ba fala
khōko. Khōko ke go phalola ^{dithōgō} dithōgō ka le-
gare. (Lemeko.) Ke lona letsatsi la go nwa bja-
la bjo we ba bu bitsago bjala bja diphiri.
Bjale go fedilē le bona ba ka ya medirong
ya bona. Theiila the fedilē bjale ba
šala ba lla thellō tha mohu.

10168 Thellō tha mohu wa mosadi. Molaō
the tswanetše go tšeya ngwaga ka mōha.
Monna le mosadi, motho wa malala-mabe ke
monna. Ba gona ba-nna ba we ba khotella-
go go lla thellō tha mohu mosadi wa gwe go
fithêla letsatsi la merivi ya mafellō. Ke ba

we ba yago ba rwala kgwaga ka moka ba
 ba tha lla thellô. Ba bangwê a ba tšee le-
 baka le letelele ka baka la le kheswa la bo-
 na. Ka temogô ya gore on^{le} le kheswa, ba
 phakiša ba dira bjala bja thetšhila. Ka
 moragô ga bjo we ke moka ba goma ba dira
 bjala bja merixi ya mafellô. Thellô the fe-
 dilê.

10169 Bakhonyana ba swanetše go thoboša ba ga
 maholo wa bona. Ka moswana wa mo ba nwe-
 le bjala bja merixi ya mafellô, ba bo leloko
 la monna ba swanetše go khobakana ga mō-
 gô le bana ba mohu. Mothahu wa mabêlê ga-
 mmogô le dithapô, di swanetše go abelwa ba-
 na ba mohu. Dibjana le dikaparô tše bjale ka
 diphele, nthetho le ntepa di swanetše go išiwa
 ga batswadi ba mohu go bega lehu langwa-
 na wa bona. Di išiwa ka khomo. Ke moka
 thellô le thobogô ya mohu e fedile, monna a
 ka noba a dira ka mokhwa o a ka khōnago.

10170 Mphōlodi o ilê a troga a hwilê. Bakhonya-
 na le bona ba ilê ba mahala. Monna o be-
 a na le basadi ba ba bedi. O be a robe-
 tše ka ntong ya mosadi wa bo bedi. Motho

o ilê a rumiwa go tibiša batswadi ba mohu.
 Thepela o tibiša ba ga makholo, rena ka mo-
 no ngwana yo la wa bona phiri e rwele. Mo-
 rumiwa o ilê a ya. O ilê a fitha a thobo-
 ša batswadi.

10171 Batibiši ba lehu ba palakane le naya.
 Morumiwa yo mongwê o ilê a rumiwa go tibi-
 ši beng ba mohu. O ilê a tibiša mašumu.
 Mašumu o ilê a rwala taba a ya a e be-
 ga mohlabe. Bjale batswadi ba mohu ba
 ilê ba nguletša bakhonyana ka mohu. Nga-
 letšo ya bona, ba re ba diyo bolaya. Ka
 baka le we, bā swanetše go apeya ba je.
 Go ya gona ba ilê ba ya, ba ilê ba ganê-
 la bakhonyana go phutha mohu. Motho a
 diyo hwa bjale ka pudi mo e tene ke the-
 thōgwana, o thōma ka go babja pele. Ka
 goriule mo we ba re ba diyo bolaya.

10172 Barumiwa ba ka mošate. Ntona e
 ntšha motho wa yōna go boloka motho yo
 we a hwilego. Khoši le yōna e ntšha wa
 yōna motho. "Nama ya beta e a begwa."
 Thopa ya bakhonyana le ba ga makholowa
 bona a ya ka ya fêla ka pela. Taba e

ilê ya ba šita thopeng. Bjale bakhonyana
ba ilê ba begêla bana ba Khoši. Bana
ba khoši ke bona ba rumiwa ba la.

10173 Banna ba ilê ba sola batswadi ba
mohu. Barumiwa ba ilê go bigiwa ke mōka
le bona ba bitša banna ba go tiya ba ya
nabō mo la thopeng. Batswadi ba mohu ba
ilê ba bolabola le baka le we ba ganago
ka lona. Bakhonyana le bona ba thaloša
ka mokhwa o ^{mohu} ~~mo~~ a na troyago a hwilê.
Bjale banna ba re ka mōka re maketše, ka
baka le we, mohu a hwilego ka lona. Bjale
ba ga makholo, pelaelō ya lena e ya o kwala.
Togêla dipolabolo ka mōka le boldre mohu. Me-
ti a fallu a faletše. Ka moragō ga mo le bo-
lokilê mohu, le ka šala le bolabola dipola-
bola tše. Batswadi ba mohu ba ilê ba du-
mellana le dipolabola tša banna.

10174 Mohu o hwilê a e thwele. Ke gore
o hwilê a na le mpa. Morwalo o humulla
ke mong wa ōna. Ke mōkhonyana yo we a
swanetsēgo go phula mohu mpa. Ke mong
wa mosadi yo we a swanetsēgo go phula
mpa. Ga ba gona ba we ba phulago mpa.

ya mosadi. Ba no ntšha pudi malome wa monna a phula. O dirêla gore moya wa ngwana o tšhele ka ntê. A ba ke ba mmoloka a le thepipimpi. Makadi o ilê a ntšha pudi a fa malome wa gwe. Ke ya go ntšha môya wa mohu. Phorogetšã o ilê a phula mpa ya mohu ka lerumu. Go fedilê bjale ba thôma go phutha mohu.

10175 Makadi a šadišwa moragô ga thetopo. Pele ga go ntšha thetoto ka ntong, o ilê a nyaka go êpa lebita la mohu mosadi wa gwê. Ba ilê ba mo thibêla. Bjale ba ilê ge ba rwala thetoto, le yêna a iša diata. Ba ilê ba mo ganetsã. A butšwa gore a šalê moragô. O ilê a dira bjale. Ke moka ba fithiša thetoto lebiteng. Thetoto a the khutšî teleng. Ba rwala, ba rwele, go khutšã ke go fitha lebiteng.

1017b Makadi o ilê a felegetšã mohu ^{mosadi} ~~monna~~ wa gwe. Ba ilê ba mmotšã gore a ntšhe mabu a tšhelê ka gare ga lebita, o ilê a dira bjale. Thepela ga bote mogatšãka. A ka a tšwêla pele le dipolabolo. O ilê a wêla fathe. Ba ilê ba diyo mo etetšã mo a boêla ka gae. Ba ilê ba mo felegetšã ka pudi. Ba ilê ba

šala ba ija pudi e we ya tšedimu, yēna a boetsē ka gae. Ke mōra go fedilē, ba bo-ēla ka gae.

10177 Mahadi o ilē a alama lehu la mosadi wa gwē matsatsi a maane. Ka letsatsi la bošhano monna wa ngaka a ša a mo ntšha ka ntšong. Ka lona letsatsi le we, monna wa ngaka ya go alafa lehu a fitha. Bakhekōlo le mahadi ba tšogēla nokeng. Ba be ba rwele letšegō. O ilē a dula gōdimu ga lona mo a thapa. Ka moragō ga mo a feditšē go thapa, ke mōka ba tšogēla letšhegō ka gare ga meti. O laiwa gore a theke a lebella ka moragō. Ba ilē ba boya ka gae. Monna wa ngaka ge a bōna gore ba boya, ke mōka a thōma go tšhuba ditšheṭa.

10178 Banna ba go twarella mōhu, ba ilē ba o-vešā diata tša bona. Lebaka la mo ditšheṭa di tupa muši, ke mōka a ve ba we ba ilego ba phutha mōhu ba tē ba o-ve-tšē diata tša bona. Ba ilē ba dira bjale. Ge ditšheṭa di e swa go ya mafellō, ke mōka a bitšā mahadi le bana ba mōhu. Ba ilē ba ba khurupetsā ka kobō ya bošego. Ba

beya leeta la ditsheta gare ga bona. Ke moka ba ôrêla. Ka moragô ga mo ba oretše, ke moka monna wa ngaka a di di šila. Ke moka ya ba tšhidi e ntso. O ilê a e fa makadi. O thôkômêlê tšhidi e, e ta thuša bana ba we ba ka babjago ke bolwetsi bja makhoma. Batho ba ilê ba palakana ka gobane lehu le alafilwê.

10179 Go fala khoko. Ka moswana ke moka ba troga ba khella bjala bja go fala khoko. Ke bjala bjo ba bu bitšago bjala bja diphiri. Ga bu bitšwi ka bo thii, a owa bu bitšwa ka buntši. mo leineng la bjala ke bo thii. Ka gobane ka buntši ke mabjala. Phiri ke bo thii. Ka buntši diphiri. Bjala ke bu thii. ~~Ke~~ Diphiri ke buntši. Bjala bja diphiri. Ke bjala bo nwewa ke diphiri. Ba ilê ba tšeya matsšetsi a mabedi, ka letsšatsi la boraro ke moka ba fala khoko. Ke gore ba ilê go apeya bjala ba ba ba fodisa.

10180 Makopi o ilê a bitšega meriri. Ba ilê ba fala khoko ka lona letsšatsi la boraro. Go fala khoko ke gophalala. Gophalala ke go tšša meriri ka moka togong. Ba ilê ba

phalola monna gammôgô le bana. Ke moragô ga mo ba feditšê modirô wa go phalola ke moka ba thôma go nwa bjala bja diphiri. Merithi mo e re theo, ke moka makopi a rwa-la meriri, a ya a upêga ka fathe ga merithi wa mothare o mogolo.

10181 Go upêga ga meriri. Meriri e upêga ka lona letšatši le we go tadiwago khôko. Mopegi wa meriri ke khadi ya o monna. O wa tšwella a fata dikhwatha tša mothare, ke moka a fakêla meriri ka gare, a buša dikhwatha, a phuseletša meriri ka tšona. Ke moka a rwala letapa, a tshelha ka lona. Mo a toga mo we a swanêla go lebella moragô. Meriri e upegiwa ka merithi. Ke moka kalamêlô ya lehu ya fêla e ta mo we. Yo mongwê le yo mongwê a e kêla gae ga gwê. Maellô a kalamêlô ya lehu.

10182 Molaudiši yo mongwê, o ilê a laudiša ka mokhwa o. Pegô ya lehu go batwadi ba mohu, e ba ka moragô ga bjala bja diphiri. Ke taudišo ya molaudiši yo mongwê, yo we batwadi ba gwê ba ilego ba fallêla mo nageng ya gešu.

K34/82

Monna ke tšhekhate komeng o wa tšena. O ilê a o kwala fêla ka baka la legogô. Monna mo a hwetšê ke mosadi a robale gôdimu ga legogô. Ba mo alla mathuhu (matš) (matsididi) ko-wa mohu a go ba a robetšê. Ke moka o robala gôdimu ga ôna. Matsididi a we ke bjang. O tša robala gôdimu ga legogô ka moragô ga kalafô ya lehu. Legogô le we a robalago gôdimu ga lona, le a tšanoiwa.

10183 Monna ke tšhekhate komeng o wa tšena. Ke gore melaô e ka mo šita, a khôna ka o thui, ke monna a swanêla go teiwa. Taudišô ya gwe ya mathômô ya pegô ya lehu go batswadi ba mohu, pele ga letsatsi la meriri ya mathômô, ba ilê ba mo ganetšâ. Le ga khanetšô e ilê ya ba gona, yêna o ilê a tiša taba ya gwe gore ke nnete.

10184 Molaudiši o ilê a katiwa ka mabaka. Gapê khane e ilê ya ba ya tšentšhwa bakhekolong. Bakhekolo ba ilê ba re, dilô ka moka di tšepela ka mabaka a tšona. Batwadi ba mohu ba bigiwa lehu la ngwana wa bona ka dithakola tša mohu. Bjale di thakola tšê mohu ka moka ga tšona di

bokellwa felo go thii, ke moka tša beiwa ka ntong. A di tswariwi ke matho. Monna wa ngaka ya go alafa lehu, o swanets'e go tša go di foka. Di fukiwa ka tšatši la merivi ya mathomô. Ke gore ka tšatši la bjala bja go toša thetšhila. Bjale ba ka khôna ba di tswarella. Dithakola tša mohu di išiwa go batswadi ba mohu ka moragô ga bjala bja thetšhila. Monna yola wa khane, o ilê a re, a go ke go e wa mafika.

10185 Taudišo ya bakhholo e ilê ya kata ya banna. Ka gobane ge re gopola taudišo ya bona, re hwetsana gore pegô ya lehu go batswadi ba mohu, ke ya bjala bja mafellô. Khanthe pegô ke ya ka moragô ga bjala bja thetšhila. Mo we ba ilê ba kwana. Nnete dithakola tša mohu di išiwa ka moragô ga bjala bja thetšhila. Di išiwa ka pudi go ba khomo. Go ya ka buhumi bja batho.

10186 Thello tša mohu mpholodi a tša ka tša ndiwa ka molaš. Ka moragô ga gofa-diwa ga khoko, ba ilê ba tšwa ba ya ngakenng, ka baka la pelaêlô ya batwadi. Bakhonyana ke ge ba thale thellong tša mohu mosadi wa bona. Bjale batwadi ba re, ba nyaka

go okwa the the ilego ngwana wa bona. Ba-
khonyana le bona a ba ka ba ba le maata.
Ba ilê ba dumêla.

10187 Ditaela di ilê tša boya le mogadikane.
Ba ilê ba isa taba ntoneng ya ga Marumu
Ntona e ilê ya re, bjale ka ge le tša thōma-
na boloi, le ka no tšwa. Fela ke le fa di-
tebê tša ka. Mošata ke taya ka bega ga
gona le ngangano. Ba ilê ba ya ^{le} ~~le~~ Thepha-
mo. Ke yêna ditebê tša khoši. Monna wa
ngaka o ilê a tiya matšepê. Ke yêna yo
we a loilego mohu ka baka la mogopo.
Ke gore o nyaka go šala a buša lefa ka
moka. Monna a tebe thelo. Moloia ka a
ganetsa monna wa ngaka. O ilê a dumêla
Ke moka ba bula difate. Difate di ilê tša
bulêga. Ke moka ba goma ba boya gae.

10188 Pêba e tefa ka thetopo. Ba ilê go fi-
tša gae, ke moka ba ya ntoneng. Ba ilê
ba molaudišetsa ka mokhwa o we monna
wa ngaka a ilego a tiya moloji ka gona.
Bjale ntona ya re go moloji, ke nnete ke
wena yo o bolalego mohu. O ilê a dumê-
la. Bjale ke taba goriale ke ntona. Re

swanetše go isa mošata. Ba ilē ba fetela mošata. Ke moka ntona ya laudisa ka mokhwa o a ilego a ba dumella. He ka mokhwa o ngaka e tšo teiyago moloi. Moloi a ka a gana boloi bja gwe. Peba e tefa ka thetopo. Goriale ke khozi.

10189 Moloi o swanetše go bolaiwa. Batswadi ba moloi e be e le badidi. Monna o ilē a re nna nha the ke ka khōna go mo lefella molato. Ka gobane e be e le mosadi waka. Molaō o ka bōna gore o ka dirang ka yēna. Ba ilē ba dira gore ka moka gammōgō le moloi ba palakanē. Khozi e ilē ya botša dimpja tša mošata gore ba ē bošego, ba ē ba bolaē moloi.

10190⁶ Bja dumala boja khopa. Batho a ba thoe motho ka moka ga bona. Monna yo mongwe, o ilē a seba moloi. Lehono ke lago. Bošego ba tlo go bolaya. Moloi o ilē a tšhaba, a tšhabela mapulaneng. Thepelang lo poma mathepa. Goriale ke khozi, o botša dimpja tša mošata. Ba tšhabilē go mmolaya kowa khorong ka baka la go tšhaba molaō wa makhwa. Ba ilē ba ya, ba hwetsana.

a the gona. Monna ke mo a the robala ka ntong ya mohu. Moradi yo la wago o ka e. O ile a ya a bula ntong ya gwe. A hwetsana gore a gona. Monna o ile a thoma go makala. Bjale ba re go yena, re bolaya wena bakeng the gwe.

10191 Makadi o ile a ntsha khomo ya go raka dira. Monna o ile a fetola dira ka gore lehu la mongwe a le hwelwe. Ke moha ba mmotsa gore, o swanetse go bolaiwa bakeng the moradi wa go. Ka baka la gore o mmutsitse gore a tshabe. Ke a di kwa, fela a botsoa ke nna. Go ntswanela gona di ta ntswanela ka baka la gore a la mo hwetsana. Ke na le khomo, ka yona ke re boelang morago. Ba ile ba boela morago.

10192 "Nonyana go lla e e thobiwago." Goriale ke khozi. Ba ile go goma, ke moka ba ya ba bega khozi ka mokhwa o ba ilego ba dumala moloi. Bjale ba re, re ile ra re, bja dumala buja khopa. Ka goriale mo we e be re nyaka go bolaya monna. Bjale o ile a re marumu fathe

923

K34/82

H821

ka khomo. Le be le t̄a ba le dirilē phōō.
motho yo a goba go ba a swanets̄e go bo-
laiwa ke pupago moloi goba mmago moloi.

Thepelang lo gapa khomo e we a ilego a
lefa. Ke moka ba ya ba e gapa. Taba
ya polaō ya moloi ya ēma e t̄a mowe.

10193 Makadi o ilē alla thellō thā mohu
mosadi wa gwe. Monna mo a hwets̄e ke
mosadi ke motholo. Ka buntsi ke batholo.
Mosadi wa go hwela ke monna ke motholo-
gadi. Ka buntsi ke bathologadi. Bjale mo-
nna mo a hwets̄e ke mosadi, a apare thwa-
re. Bjale gove monna o hwets̄e ke mosadi,
o t̄a mmōna ka mokōkōtēlō wa batholo.
Molaleng o apara mothat̄e. Mothathe o
swanets̄e go t̄ots̄u ka dipilō e be o moso.
Khanthe ge^e lē mothologadi, o swanets̄e go
rwala thware. Molaleng ke ōna mothathe,
le maatong le matsogong.

10194 Bjala bja go t̄wa thets̄hila. Ka mo-
ka ba bo leloko la monna ba ilē ba t̄ibi-
šwa gammōgō le b̄atedi ba mohu ba we
ba lego magadi a bona. Le bona batswadi
ba mohu. Le ngaka e la ya go alafa

923

4892

K34/82

lehu. ke ntona mašumu o ilê a tšibiswa.
Bana ba phorola tšetšhila. Goriale ke ba hwe
-di ba botša ntona. Ge a nyaka goya, o
a ya. Mothomongwê a ka no romela mo-
tho-wa gwe.

10195 Madome o ilê a laolêla mophorodi wa
tšetšhila. Madome ke yona ngaka e ile-
go ya a lafa lehu. Yêna le ba bo lešho
la monna, ba swanetše go dula tšopa. Mo
we thepeng, ba laolêla mophorodi wa tšet-
tšhila. Ditaola di ilê tša ntšha Makopi go
ba yêna mophorodi wa tšetšhila le moupⁱ wa
meriri. Ke moka ba thôma go phorola tšet-
tšhila. Modirô wa go phorola ga tšetšhila,
o no swana le wa lehu la monna. Bjale
ka ge di ngodilwe lehu^{ng} la monna.

10196 Bjala bja tšetšhila ke bja monna wa
ngaka. Ka moragô ga mo modirô wa go
phorola ba phorodi o fedilê, ke moka ba ga-
fêla monna wa ngaka bjala. Ba ka-holê-
la dikhō tše pedi tša bjala. Nkhō e ngwê
ke ya ngaka. E ngwê nkhō ke ya beng ba
gae le batho ba we ba tšwago ba rwele
mabêlê. Ke molaô wa gore ba ê ba rwele

mabêlê, a yo thiba mothahu o la wa mohu. Ka gobane bjala bjo bja thetshila ba dirilê ka mabêlê a go šiya ke mohu. Mabêlê a we ba t̄a goma ba dira ka ôna bjala bja meriri ya mafellô.

10197⁶⁶ Diphio t̄a t̄ou a di phat̄hagane⁹⁹. Bjale ka lona lets̄ats̄i le la la go phorola the-
tshila, ke lets̄ats̄i la go phorola thetshila le go
nwa bjala. Modirô wa go foka dithapô t̄a
mohu le mothahu ke wa ka moswana wa
gona. Ke baka le we go bolwabolwago ka
diphio t̄a t̄ou. Ka gobane modirô wa go
phorola thetshila ke modirô o mogolo. O fêla
e le mothegare. Ke lebaka la mo batho ba
nyorilwe ka le (nyora) le t̄ora. Ke moka ba
bulêla bjala. Ke moka modirô wa go foka di-
lô t̄a mohu ke wa ka moswana.

10198 Molaô wa bjala bja thetshila. Bjala
bjo bo nwewa ke batho ba we ba ilego ba
hwelwa ke basadi ba bona goba basadi ba
we ba ilego ba hwelwa ke banna ba bo-
na. Taba ya bo bedi a bja swanêla go
t̄efa (bogale.) Ge ba ka o kwa gore bo bo-
gale, ba swanet̄e go t̄shela meeti. Motho

mo a nwelê bjôna a swanêla go tagiwa, ka gobane a ka lebala gore o tšile tšhēshileng. Bakhekolo le bathalabje ke ba nwi ba bjona, a ba badiwi. Le moradi yo a tšha belegego o wa nwa. Pitsa ya molaêlô wa ngaka, o fiwa yôna ka ntong. Ke ya ge a laêla. Yôna a ba tšhele meti. Ke moka modirô wa tšhēshila o fedilê.

10199 Phokô ya dithapô le mothahu ^{ya} ~~wa~~ mohu. Ka letsatsi le le latelago, monna wa ngaka a tšogêla kowa moteng wa mahadi. O ilê a hwetsana ba molitilê. Ke moka a fitša a dumedisana na bô. Ba ilê ba ala legogô lapeng. Ka moka dithapô tša mohu ba ilê ba di beya lapeng gôdimu ga legogô. Ba ilê ba di foka. Mothahu le di-bjana tše dingwê o ilê a tšama a di foka mo we di lego.

10200 Kabaganô ya dithapô. Monna wa ngaka o tšeya tšhe we yêna mong a tšhe nyakago. Ka moragô ga mo we ke moka ba a-bêla bana ba mohu. Dikaparô tša mohu ba di beela go šele. Ba tšha bathaboša bathwadi ba mohu ka tšona. Še ba felletšê go abagana dithapô, ke moka

modirō o fedilē. Ge gona le bjala bjo we
ba ilego ba bu uta, ke moka ba kakolēla
ba nwa. Modirō wa ngaka o fedilē.

10201 Makadi o ilē a iša diḥapō go batswadi
ba mohu ka pudi. Ka moragō ga matsātsi
a the makae, a bitša banna ba gabō ga-
mmōgō le khudi. Ba ilē mo ba khobakane,
a ba botša the bitšetswa. Le bitsitšē ke
nna ba gešu, ka baka la diḥakola tša
mohu. Ba ilē ba re ke taba e ya kwala. mo-
laō ke go di iša ka thelo. Ke moka ba roma
bakhokolo ba ba bedi ka pudi ya go bega
diḥapō tša mohu. Ba ilē ba di iša. Batswa-
di ba mohu ba ilē ba amogēla diḥapō
tša ngwana wa bona. Barumiwa ba go-
ma ba boya, ba ba bega kamogēlo ya
diḥapō.

10202 Lebaka la thošo ya thetshila. Go to-
ga go fadiweng ga khoko go fithēla tošo-
ng ya thetshila, a gona matsātsi a tibi-
wago, gove ba tšeya matsātsi a makae
goba bo mankalakaleng ba ba kae. Ba
laola ke meriri mo e gudilē kudu. Le-
baka lona ba tšeya le-baka le letelele.

Bomankalalakaleng ke dikhwedi. Khwedi mo e balamilê, o ʒa o kwa bana ba re khwedi mankala-kaleng.

10203 makadi o ilê a iša khomo ya go nyaka ʒhebula-nto. Ba ga makholo wa gwe, ba ilê ba phetaphetêya, ka baka la gore ba ilê ba bolaya moredi wa bona ka boloi. Ba bangwê ba ilê ba êma le mantšū a mokhonyana. "Lehu a ba ʒhale?" Ba ilê ba amogêla khomo. Ba ilê ba mo ʒupa mmula-nto. Leina la mmula-nto maguingwana. Mmula-nto o wa nya-lwa. Mokhonyana o ilê a ntšha dikhomo tše ntabe a nyala. Ke moka a beka mosadi wa gwe. Ke moka taba ya bona ya fêla e ʒa mo we. Mafellō a taba.

10204 Molaō wa dithapō tša mohu wa mosadi. Go ngodilwê go-thwe, dithakola tša mohu wa mosadi, di swanetše go iši-wa go batswadi ba mohu. Le bona a ba swanêla go di ʒumisa. Mong wa tšona ke yēna mosadi wa ʒhebula-nto. Ke yēna yo we a swanetše-

go go di šumiša.

S. 2. Lehu la kharebê.

10205 Lehu a lena mphathō. Ke gore yo mogolo o wa hwa le yo monnyana o wa hwa. Kharebê ke ngwana ka gobane a na la-pa, o thale ka matsogong a batswadi ba gwe. Lehu la kharebê, moalami wa lehu ke yōna khogo twadi. Ke mmago yo we a swanetšego go alama lehu la mohu moredi wa gwe. Ba we ba swanetšego go alamiša mmago mohu, ke bathekolo ba bagolo. Makholo wa mohu o swanetše go alama lehu la mohu gammōgō le khadi e kholo.

10206 Theiila tha lehu la kharebê. Batho ba swanetše go ilêla lehu. Ke gore ba swanetše go lethetša mediro ya bona. Matsūtši a go alama lehu la kharebê, a noya ka go nyaka ga batswadi ba mohu. Kudu ba a tšiša go tšeya matsūtši a mabedi. Ka letšatši la boraro ke moka monna wa ngaka a ta a-lafa lehu. Monna wa ngaka o no alafa batswadi ba mohu. Go tlogêla nokeng ke go iša mmago mohu. Otha-

pa le khōpō le mohu ngwana wa gwe. Le dithare tša ngaka go ōrēla yēna gammō-gō le bo ngwanabō. Kalafō yōna e no swana le ya mohu yo mogolo. Bjala bja diphiri ke molas, bo swanetše go ba gona. Ba bo dira ka mabēlé a mmagwe.

10207 Dithamō tša lehu la kharebē. Dithamō ke dikaparō tša lehu. Ga gona dithamō tše we di swanetšego go aparwa. Mmagō mohu o no apara mothathe o mosi molaleng. Ke moka ke thona the thamō tha gona. Ke tšhupō ya gore o hwetše ke ngwana. "Thehare the gola ka dithabi." Ke yōna tšhekēlō ya baemedi ba lehu ba šekella mmago mohu le papago mohu.

10208 Thellō tha mohu wa kharebē. Thellō tha motho yo mogolo ke ngwaga ka moka. Tha kharebē le lesogana, a ba tšee lebaka le letelele kudu. Khane ke ge peelo ya mmago ngwana e khibilē. Go khibaba ga peelo, ba ta o-kwa ka tšatši le lengwē a ve ke bolaya ke dintu a ke tebe gore dimpolaēlang. Ba swanetše go dira

bjala ba go thoba meriri. Monna wa ngaka o swanetše go ba gona. Ba phorola mago mohu le papa gwe gammogō le bongwanabō.

10209 Ka thogo le yōna ba phorola. Thogo ke gore the bjalana. A ba diri bjala bja buntši ka baka la gore ke ngwana yo we a hwilego. Thogo e we ke ya monna wa ngaka mo a tlo phorola batswadi ba mohu. Ba bo leloka la mma mohu bona ba swanetše go tibišwa gore ba tše ba bonē ge ngaka e phorola. Le bo makhole wa mohu le bona ba swanetše go ba gona. Ga še modirō o lapisago. Ge a feditše go phot phorola ke moka o wa napa a foka dikobjana tše a go ba a apara.

10210 Thellō the fedilē. Dikobjana tše a go ba a di apara, gantši ba mo iša na tšo le biteng. Ke tše we a go ba a dula a di apara ka metha. Yo monnyana a na thelō. Go bolwabolwa ka mabapile diruiwa. Batswadi ba mohu ba swanetše go thapisa ba buluki diata. Ba swanetše go ba apeela tša go ja kemoka ba

ba bolaélé dikhogo goba pudi. Ke òna morogò wa bona wa mo ba boya lebiteng

10211 molaó wa dijô. Ge mohu a hwilê, ba buluki ba mohu ba swanetsê go ya mowe mohu a lego. Ka letsatsi le we mohu a swanetsêgo go išwa lebiteng, ba e tima dijô. Ba swanetsê go boloka mohu, ba khō-nê ba ija tša go ja. Ge ba bo leloko la mohu ba ilê ba diêga go ta, mohu o ta bulukiwa ka merithi. Mothegare o mogolo, mohu a bulukiwi. Ba re di a ilê. Lebaka, motho a belegwe mothegare. O belegiwa ka moswanyana le ka merithi. La bobedi le baka: motho a hwe mothegare. O hwa ka moswanyana le ka merithi. Bjale go boloka mohu ba swanetsê go dira ka mokhwa o we. Bjale ge a ta bulukiwa ka merithi, ba swanetsêgo e tima dijô go fithêla ba iša mohu ga gabô. Ka moka ba mote o we. Dijô ba no di fa ba ba-nnyana fêla. Ba bagolo ba ta ja mo ba tšo boya go felegetša mohu.

10212 Lehu la kharebê ya go beeletšwa. Gobeletšwa, ke yo we a lošitswego. Gonyadiwa ga mohu. Ke mothepa yo we a ilego

a šiya dikhomō tša go mo nyala di eme ka šakeng. Pele ga go boloka mohu ba swanetše go tibiša mohlonyana wa bona. Ba mo tibiša ka mohlwa o: Rena a ra diša. Mo-sadi yo la wago, phiri e re amugilē. Ge a thešū a nyadiwa, ba mo tibiša ka mohlwa o: Rena a ra diša. moṭabo yo la wago, phiri e re amugilē.

10213 Ba swanetše go phalla mohlōši. Le ge molaō o tša dumele gore morogana a boloke mohu, ba ba-golo ba bo lelōko la morogana, ba swanetše go ya go boloka mohu. Morogana a boloke mohu. Ke molaō. Le yēna morogana wa go hwēla ke moṭabo, batswadi ba gwe ba swanetše go boloka moṭabo wa morwa wa bona. Mothepa a felegetšwi ka theša bjale ka morogana.

10214 Moalami wa lehu la mmeeletšwa. Mmago mohu le mmago morogana ke bona ba we ba swanetšego go alama lehu la mohu. Mmago morogana ke mofokatsi, mong moalami wa lehu ke mmago mohu. Ba šekendišana bomadimabe bja bona. Mmago morogana o tša boēla gae ga gwe ka morago ga

gofadiwa ga khoko.

10215 Bjala bja go tšōša thētšhila. Ba bo mo-
hu ba swanetšē go tibiša ba khonyana le-
tšatsi la go tšōša thētšhila. "Moya komeng tša
o wa bō, o ya a tswere tša gwe the lejana?"

Mokhonyana o swanetšē go thoba makholo wa
gwe merixi ka pudi. Pudi e we e tēna ka
thebaka. Ke moka e tene monyalong ka go-
bane ke molaō. Ke moka thellō tša mothe-
pa the fedilē. Bjala bja merixi ya mafellō,
a bog bo gōna. Bjala bja merixi ya mafellō,
ke bjala bja go thoboša bana ba mohule go
beula bathologadi ba mohu gammōgō le ka-
bagano ya mothahu wa mohu. Bjale mothepe
le lesogana ba hwilē ba thale ba bannya-
na. Ka baka le we a ba na thelō. Ke mo-
khwa o we bjala bja thobošo bo tša bego gō-
na.

10216 Bakhonyana ba thōša budiba. Ka moya-
gō ga thellō, bakhonyana ba swanetšē go
thōša budiba. Ba swanetšē go ya ba swe-
ri pudi. Ba bolabola ka yōna pudi e la ba
ilego ka yōna. Polabolo ya bona: Re tilo
bona lapa. Bjale ba ga makholo wa gwe,

ba swanetsê go phumula mōkhonyana wa bona megōkhō ka tšhupō goba ka polabolo. Ka tšhupō, ba mo šupa mosadi. Ka polabolō ba mo šupa letolo goba ba mmotšā gore teng ga lokwa a go fele. Letolo e ka bala mothankana, ba mmotšā gore o tšā gola, a go bēlēgēla mosadi. "Lehu a ba tšhale?"

10217 Mosogana wa go hwēla ke mothepa. Ga gona tše we a swanetsēgo go tše dira goba tšhupō ya gore o hwetsē ke mosadi. Go bolabolwa ka dithamō tša bohwe. Go apara dithamō ke ge o ilē wa tšōšana tšhila le mo-hu.

10218 Lehu a le bone. Bjale ka ge dingodilwē kae le kae mabapi le lehu. Bjale mo go ngodiwa mabapi le pegō ya lehu le tšheila. Mabapi le batho ba bagolo le masogana le dikharebe, di šetsē dingodilwē. Bjale mo go ngodiwa mabapi le bana. Badišī, digatēla, banenyana le digatēla, ba begiwa mahu a bona. Le bona tšhetšhila tša mahu a bona, ba tšōa ka thogo. Le ba mōate ba swanetsē go tšhīšwa. ^{mahu a bona} Mafe-lla ntong ke a makhata. Ke a we a bo-

10218 Ikhāgo ke bakhekolo ka ntong. Bona go iilēla
bā bo leloko le batho fēla ba we ba agišā-
nego nabō. Ba iilēla letsātsi, ka letsātsi la
bo bedi ba alafiwa. Ka letsātsi la boraro
ke mōka ba ya medirong ya bona. Mahu
ga ba we, a gona bjala bja diphiri ka go-
bane ba hwilē e thale ba bannyana.

10219 Kodi o ilē a e thēma ka letšepē mō-
tō. Go be go na le ngwana moteng wa
ga mašumu. Bjale ngwana yo we o be
a babja. Kodi ke khadi ya motšwe o we.
Bolwetsi a bja ka bja phidišā ngwana.
Ke le-baka la mo ba lema mašemo. Ba-
tho ba ilē ba tšwa ba ya mašemong.
Mabore o ilē a šala le ngwana wa
gwe. Ka moragō ga mo ba tšwilē ba
ilē mašemong, ngwana a šala a hwa

10220 Lehu le maata. Balimi ba ilē ba
mahatsā ke mōkhoši wa Kodi. Ge ba eya
go bōna, ba hwetrāna gore o gobetšeku-
du. Ba ilē ba tšeya bosola ba beya.
Mōtō o a iila, ge motho a ka gobala
ōna. Ba ilē ba re phoko e ta kwala.
mogobala o ilē a utā letšepē la gwe.

O ilé mo a tswere t̄ela ya go ya gae, a thakana le morumiwa. Morumiwa o ilé a bōna nthō ya mogobalwa. O dirilē keng. O ilé a re ke e themilē ka letšepē. Di a go tholla. Di go tholēla ngwana yo la wa khaitšedi ya go, a tha phela. Ke be ke ta go lena go le t̄ibiša taba e we.

10921 Balimi ba ilé ba no thwa ba lema. Ke lona letšatsi la gohwa ga ngwana le we khadi ya go gabala ka lona. Ka lona letšatsi le we, batho a ba ka ba lefhetša golema. Ba ilé ba lema go fithēla letšatsi le dihēla. Ka maetšo ba ilé ba boloka mohu. Ka moswana wa gona go ilé gwa ba theiila. Ka letšatsi le le katelago, monna wa ngaka a ta a alafa lehu. Ka moswana wa gona, batho ba e kēla medivong ya bona.

10922 Molemō o ilé a no lema le ka theiila. Batho ka mōka ba ilé ba mo makala. Bjale ntona ya re, le theke la makala, mothomong a ditebe. Ba ilé ba roma motho wa go mmotša. Morumiwa, o ilé a fitha a mmotša. Monna a re kapa ke tswa

923

K34/82

4836

gona. Motho o wa hwa, batho ba mmolo-
ka, ba ngwe ba šoma. Morumiwa o ilē
a gona, a ya a ba botša ka mōkhwa
o a bolabotšego ka ōne. Monna yo la ke
mōloi, goriale ke batho.

10223 Taba e ilē ya kwisā beng ba naga
bo thoko. Bjale ntona e ilē ya ika taba
ya molemō mošata. Khoši e ilē ya re, mo-
tho yo we ke mo fetsi wa batho. Fēla la
the ke la mo fella pelo. Ke gona la the
ke la mmulabudisā. Ka baka la gore
o rogahilē lefathe gammōgō le molaō.
Ba ilē ba moko mo homolēla. Ka mo-
swana a gona a boēla mašemong go le-
ma.

10224 Tswēlé e šumisā molemō. Tswēlé
ke leina la tšhwene. Tšhwene e we ba
loyana ka yōna. O ilē a no bōna tšhwe-
ne e tšwa e mo lebantšē. Ya fita ya
mohuralla. Ke mōka ya re matumi. Mo-
nna o ilē a gahanēga, a the tha teba
gore a ka dira bjang. O bigiwa gore le-
fathe le šikinyegilē ka goriale mowe a
la swanēla go kwisā bathoko. Ke mōka

923

K34/82

4837

ya leta. Morona o ilê a sala a eme leba-
ka' le letelele. Ka moragô a latha letšepê
fathe. Ke mōka a bošela gae. O ilê a
fitha a anêgêla ba gae. Ba ilê ba mo fe-
tola ku gore, re go butsitšê. ⁶⁶ Ngwana yo
a tha o kwego balai, o ilê ^{aye} lekhwalamphe-
-thong?

10225 ⁶⁶ Thetšhoga go tšhoga mae ba, mae-
ba-rupi a tšhoga a bone? ⁹⁹ Ba ilê mo ba
yo tšša thetšhila tha ngwana, ke mōka le
yêna a hwa. ⁶⁶ Nthatana ya mašabêlê, kha-
-ne e la e letšê mang? ⁹⁹ Ke mohwa teleng
a llewe, o e poluilê ka noši. Theiila go itê
gā no dira fêla ba lelōko la gabō. Batho ka
mōka ba ilê ba ~~le~~ tšwêla pele le medirō
ya bona?

10226 Nyakisišō ya taba e. Ke ilê ka leka
ka maata go nyakisišō taba e. Bjale ka
hwetsāna gore balaudiši ba yōna, ba re
le bona ba ilê ba botšā ke bakhalabje.
Bjale ge ke nyakisišō gore ke nnete. Ba
ilê ba dumêla. Tumêlō ya bona ke go
thaba theema the tha ka gōdimu, tha
maeba-rupi. Batho ka mōka ba thōmphe

923

K34/82

H838

theiila. Mogolo-golo mo a re, the the a iila a
bole maaka. Maellô a taba.

10927 Morobi wa molaô, o wa rakiwa goba go
mo supa mokhwa. Batho ba khale e be ba
e na le dithare. Ge ba ka bolabola gore the
the a iila, ke nnete the a iila. Ge o ka fo
dira ka khane, ba ta go supa gore the a
iila ka dithare tra bona. Ge ba ka bona
gore ke wena monna, gona ba swanetôe
go go raka mo nageng. Go bona gore ke we-
na monna, ke ge o ba sita. "Molaô wa
tiwa ka mošuta, balata re amogêia?" Bjale
mohu molemô o ilê a lopa ka thôgô mabapi
le go roba molaô wa theiila.

10928 Theiila the batho ba maina a magolo.
Ke batho ba bjale ka bora mmotwana le
batseta gammôgô le bakhômiana. Khadiya
ka mošata e laola ke ba bogadi. "Lebita
la ngwanaⁿ le bogadi." Le ka ba go ba-
tswadi, ge a ilê a thôka moski. Gona ma
we theiila the tswanetôe go laola ke ba-
tswadi. Fêla thellô le mekhwa ka moha-
ya lehu, ba swanetôe go e dira bogadi bja
mohu. Ba tšeya matsati a mathano, ka letsati

la bo tselêla ke moka monna wa ngaka a ta a alafa lehu. Ke gona batho ba lōhologago, ba ya-go medirong ya bona. Bona beng ba mohu ba ta goma ba tšeya a mararo, ba tha alamilê lehu la mohu. Ka letoatši la bonê ke moka ba fala khoko.

10229 Theiila the iilêlwa naga ka moka. Ntona e kholo e swanetše go tibišwa, le yōna e swanetše go iša tuba mošata. Bjale ntona ya mmoto o we go hwilego motho, e swanetše go tibiša bora-mmotwana ka moka. Ka gori-ale mo we, o swanetše go tibiša bana ba gwe. Matsatši a theiila a no ya ka mokhwa o we bahwedi ba nyakago ka gona. Go no ba bjale ka thellō. The laola ke bona ba hwe-lwa. Molaō thellō tha matho yo mogolo the rwala ngwaga ka moka.

10230 Medirō ka moka e bigiwa mošata ya mabapi le lehu la matho go mogolo. Pegō ya mathō-mō ke ya lehu la mohu. Go-alama lehu la mohu a gona pegō. Go-fala khoko le gona a gona pegō. Thoso tošo ya thetšhila ba swanetše go bega. Ka moswana ga tošo ya thetšhila ke kabaganyō ya ditšhapō tša mohu. Khoši

a e bigiwi. Letsatsi la thoboso. Ba swanetše go bega. Le ke letsatsi le legolo. Ke yêna mo a ka khôna o ba gôna. Ge a tha ba gona, o swanetše go romela letsogô la gwe.

10231 Pegô ya go ya mokomeng. Ge lehu la mohu le ilê la gakantshe, ka moragô ga bjale bja go toša thetshila, ba swanetše go tšama ba o kwa the we the ilego tha ja mohu. Ba ga makholo ba swanetše go gatana dinao le bakhonyana. La mathomô ba fo tšwa kante le go bega ba mošata taba. Bjale monna wa ngaka mo a ka ya a tiya moloi, ba swanetše go thōma moloi. Ge moloi a he a ka gana bjale ke taba. Ba swanetše go bega ntona ya mmato o we ba thōmanê ba dulago go ôna.

10232 Ba swanetše go tšwa ba le mošata. Re lobetše ke motho wa rena. Bjale re ilê ra tšwa ka thegae tha rena. Ditaola di tšo tiya makete. Re mo thomilê ka baka la ditaola. Moloi o ganetsu boloi bja gwe. Ke yōna taba e we re tilego ka yōna. Bjale ba mošata ba swa-

nats'e go bits'a moloi. Ge ba gathane ke moka ba fudisa taba. La mathomō e fudisa ke ntona. Ge moloi a tšwela pele le gona, ke moka ntona e fitisa taba. Ba mošata le bona ba swanets'e go e fudisa. Ge a ganets'a ke gona ba bulêla khoro ya gore ba e ngaheng.

10233 Ba laudisa katholo ya ngaka mošata. Ngaka ke yōna e we e a tholago. Bjale ge e kaya ya motiya, ba swanets'e go bofya. Ka moka ga bona ba swanets'e go khobakana gona mošata. Ke moka ba laudisa mantšu a monya wa ngaka. Bjale ba khoro, ba ta butsisa moloi mo a dumêla boloi bja gwe. Ge a dumêla ke moka ke molato.

10234 "Legōto le e tefa ka thetopo."
Bjale moloi o swanets'e go bolaiwa gare ga khoro batho ka moka ba lebelets'e. Katholō ya polao e tšwa ga batswadi ba mohu le mokhonyana wa bona. Ge ba ka re le yēna a mo latelē, Ba swanets'e go dira ka mokhwa o we. Ge ba nyaka gore ~~mot~~ moloi a lefē, ba swanets'e go

dira ka mokwa o we. Thôgô ya motho e li-
fiwa ka lesome la dikhomo. Dikhomo tšewe
o swanetše go tšeya mosadi ka tšona. O e-
ma legatong la mohu. Khoro ba e tswalla
ka khomo. Mamundi o țoga a gapa di-
khomo tše diphethago monwana ka o thii.
mafello.

S. 3: Mothahu ua Mosadi:

10235 Mothahu ke dilo tše we di lewego. Ke
gore ba ța šala ba di ija. Dithapō ke dilo
tše di țha lewego. Bjale ge re bolabola ka
mabapi le dithapō, re hwetšana dilo tše di la-
tēlanago: Ntō, dithiba, dipitšā, dišego, lehudu le
mothe le dibjana gammōgō le dikaparō. Ke tšona
dithapō. Mašema le dirapa le tšona ke di-
thapō. Methahu: Mabêle, diruiwa ka mehuta-
na ya tšona gammōgō le dibjala-bjalane tše
dingwê. Diruiwa tše we e lego dithapō ke
dipokolō, dimpja le dikaatse.

10236 Moțe ke wa monna. Ka gare ga moțe
gona le dinto. Dinto le dithiba di ile ka mala-
pa a tšona. Moțe ke le gora la go dikuluša
dinto gammōgō le dithiba. Dithiba ke dinto

kudu ke dithopa. Fêla ga di bitsiwi dithopa goba dintō aowa di bitsiwa dithiba ka buntši. Ka bo thii ke thethiba. Dintō ke tšē we ba robalago ka ga tšona. Dithiba ke polokellong ya mabêlê. Dithopa ke tša mašemong. Dintwana ke tšē go robalago masogana. Le tšē di kharabe ke dintwana.

10237 Maēmêlê a dintō ka gare ga motē. Motē o swanetšē go ba le maforo. Ge o tēna ka maforo ke moka o tēna khorong ya banna. Khorro e ka theko ya bothaba tšatši. Dintō di ka theko ya bodihêla tšatši. Ga gona motē o we o ka hwetšanago maforo a ôna a libilê theko ka nte le bo-thaba tšatši. Le melomo ya dintō e swanetšē go lebella bo-thabatsšatši bja borwa. Dithiba di agiwa ka mafuri ga dintō tša go robala.

10238 Dintwana. Bjale ka ge go thalūsitšwē, gore dintwana ke tša masogana le dikharabe. Tšona melomo ya tšona e swanetšē go lebana le ya dintō tša batswadi. Ke gore di huxalla bo-thaba tšatši. Ntō ya monna e bitsiwa ntwana ka baka la gore a ka the ke a robala go yōna. Ntwana e we ya

923

K34/82

4844

monna e thusa kudu baeng. Gantši wa bona monna a na le ntwana ya gwe, monna yo we ke ngaka.

10239 Ka dithibeng go bulukiwa mabêlê le tšêdingwe. Dithiba a di botiwi. Ba tšhaba gore ge di ka thagêla ke kotse ya mollô, ba ka šita go ntšha tša ka gare. Bjale ka gare ga dithiba gona le dišego. Ke thešego tha lotša, tha leheya le tha mphôgô. Dipitša o ka no hwetšana di beilwê ka lethêthô. Ka gare ga tšona ba bulukilê dipu tša marôtsê, mekopu, ditoo, ditoo-marapô, ditšhêkhênê le mehuta-huta ya dibjalano. Ke yôna pu ka gobane mo thelomo the e ta ba swanetšê go gasa ka tšona.

10240 Bjale ge mong wa tšona a ka hwa, ka moka ga tšona ke mothahu. Dilo ka moka tšê we tša go ba e le tša mohu di fifaletšwe. Ga tša swanela go šumišwa. Di ta pōpôtêlwa. Bjale gona le bjala bja diphiri, ba swanetšê go dira ka ôna mothahu wa mohu. Baemedi ba lehu ba swanetšê go apeelwa ôna mothahu wa mohu. Bjala ba go tšha thetšhila, ba swanetšê go dira ka ôna mo-

923

K34/82

H845-

thahu. Ka moka mothahu wa mohu o swanetše go šumiswa. O fukiwa tša-tši le ngaka e alafago lehu. O direla gore ba khōnē go šumiswa.

10241 M othahu a o na peu. Ka moka ga ōna o swanetše go palakanywa. Bjale bjale bja thobošo ba dira ka mabēlé a maswa, a gotšwa tšhemong ya mohu. Ba dira ka mokhwa o: Butswa di ba mohu ba swanetše gontšha peu ya bona. Pele ga gore tšhemo e limiwē, ba swanetše go e thoboša. Ba gōga šaša la mokhalo ba di kuluga le tšhema. Ba dutši ba bolabola, gore o the ke wa makala, rena bašadi re lema tšhemo yago. Le ōna mobu a tebe gore mong^w yōna a pha phela. Ka lona šaša la mokhalo, re bolaya masto a mohu. Ke gona ba ka khōnago ba lema.

10242 M ašemo ka moka a limiwa. Dirapa ka moka ba swanetše go di thoboša ka ōna mokhwa o wa ka gōdimu. Ba bo leloko la mohu ga mmōgō le ba khonyana, ba swanetše go lema tšhemo ya mohu. Ba dira bjale ka ōna mothahu o la wa mohu. Ba yo thwa ba lema ba e nwa bjona. Bjala bo nyakega

hudu ka gobane ba-khopedi le bona ba
 ̧a ba gona. Le bona ba isa diata ţa
 bona. Peu ya go gaša e ţwa le batswadi
 ba mohu goba moredi wa mohu yo we a lego
 bogadi bja gwe.

10243 Ka ôna mabêlê a we ba a limilego,
 ba ̧a dira bjala bja thobošo ka ôna. Ke mo
 we go hwetşwago gore thello ̧he ţeya
 ngwaga. Le baka la punô ba swanetşe
 go dira bjale ka ge ba ̧hu yo e lema. Ba
 e buna, ba le ka moha ga bona. Mabê-
 :lê ba isa dithibeng ţa mohu. Le baka
 la thobošo le fithilê, ke moha ba êna ma-
 bêlê ba dira bjala bja thobošo.

10244 Motho mo a hwilê a na morithi. Bja-
 le morithi wa gwe, o ̧ogêla ̧he toto. Ke
 ôna o we o šalago o tswenya ge mohu a
 na le dipelaêlô. Ka baka le we mohu
 o swanetşe go bigiwa dilo ka moha ţe we
 ba šetšego ba di dira. Ba ţhaba gore
 môya wa mohu o ka ba ̧šetšê madima-
 be. Mabapi le mabêlê, o wa ţhubella
 ka mollô badimu.

10245 Mollô badimu. Mollô badimu ka buntšii. Ka buntšii ke mellô badimu. Ke mellô ya badimu. Mellô e we e thagiša ke dipelaélô tša badimu. Go theé ka molaô wa bahu. Bjale ka go šumiša mabélê a mohu go a dirapa peu. Mothahu o we wa mohu o swanetsê go thahunwa. Go a boloka bjale ka mong wa ôna, a še molaô. Le ge o ilê wa a boloka bjale ka mong wa ôna, a ka the ke a go dirêla thelo ka baka la gore badimu ba ta a tšhubella ka mollô badimu. Ka lebaka le le ngwe a gole, a no khôna go mela ke moka a no batalla le fathe. A hunnê ke badimu. "Motho a lewe, o lewe diata." Bjale mo a hwilê, re swanetsê go šala re ija diata tša gwe. Diata tša mohu ke ôna mothahu wa gwe. "Thellotha khomo re lla re ija."

10246 Go the thobošê mašemo a mohu. Ke molaô gore mašemo a mohu le dirapa di thobōšiwê. Ka gobane e be e le tšhemo ya gwe. Bjale o hwilê o i šilê. Ke the thapô. Khôgô ya lešāša la mokhalo ke go bolaya maoto a mohu. Ke gona ba agile-tšê tšhemo. Mōya goba morithi wa mohu

o ka t̄he ke wa khōna go t̄ena. Ge t̄shemo ya mohu e ilē ya t̄hobošwa, gona o t̄a hwet̄āna t̄ša go ja. Ge e t̄ha t̄hobošwa, o ka lema bjang le bjang, mabēlē a ka t̄he be gona. Le ōna morithi o we a go ba a khut̄a go ōna ba swanet̄e go foka.

10247⁽²⁾ Moteng wa ga maṛumu e be go na le monna bare ke Mathefane. Monna yo we o be a na le basadi ba ba bedi. Mogolo wa Mathefane e be e le Madome. Papago bona le mmago bona ba ilē ba ba šiya ba t̄ha dut̄i moṣe ka o thii. Ba ba-golo ba ilē ba ba šupa melaō ka moha ya dithapō le methahu ya bahu. Dilo ka moha di ilē t̄ša fu-kiwa. Dilo ka moha ke t̄šona dithapō le methahu.

10248 Madome le moratho Mathefane ba ilē ba fapana. Mohu papago bona o ilē a hwa pele ga moradi. Ka moragō ga dilemō t̄še pedi moradi a latēla monna wa gwe. Bjale moratho o ilē a t̄šeya t̄he-šuba t̄ha peu ya mphōgō a t̄he beya ka t̄he thibeng t̄ha moradi. O ilē a t̄he beya ka ntong ya Makeswele. Moradi a ka a mōna mo a yo be-

923

K34/82

4849

ya the šuba the we tha mphōgō. Ka tšatši le lengwe, a the bōna. Mosadi o ilê a makhala. O ilê a tšeya bosola a beya ka bakhala go teba the-šuba gore e be a duia a the bōna ka thethibeng tha mohu mmatswala wa gwe.

10249 Maleswele o ilê a botša monna wa gwe. O ilê a re go monna, nna ke bōne mezholo, khopa e éta ka matolo. Bjale monna a nyaka go kwisisa. Ya ba mosadi o re koriê o e bōna. Ba ilê ba ya ka ba bedi. Ke moka a fitša a mo šupa the-šuba. Monna o ilê a re go beilê nna mo-gatsaka. Mosadi o ilê a re, rwala o boelše mo we o di tšerego. Ke tšhabisitše khaitšedi yaka, ka gobane a ka ta a tšeya. A re a ke di nyake mo thethibeng thaka. Monna o ilê o ya gana, ke moka mosadi a re, ke ta ya ka botša mogolo wa go.

10250 Monna o ilê a rwala thešuba. Ka moragō ga mo a o kwa gore mosadi o nyaka go mo kwalakwatsa, ke moka a rwala thešuba tha gwe, a ya a the beya ka thethibeng tha mosadi wa lapa le le nnyana. Yê-

na o ilê a akêla peu ya mphôgô. Ba ilê ba e boldoka. ⁶⁶ Ke the pipimpi, taba ve a-pa khôrômêla khuta marama ve hwa nayô?⁹⁹ Ke gore ba ilê ba dula taba gôdimu ka maragô a bona.

10251 L'etsatsi la tšôo ya thetšhila. Ba bo lelôko la mohu ba ilê ba tibisšwa gammôgô le batswadi ba mohu. Ke ntona e ilê ya tibisšwa. Yôna e ilê ya fitiša taba ya iša mošata. Khoši le ntona ba ilê ba roma batho ba bona. Monna wa ngaka o ilê a šoma modirô wa gwe wa go tšôa thetšhila. Ka moragô ga mošomo, ke moka ba kakolêla bjala ba nwa. Ke moka go fedilê ba palakana. Ka morwana ba ta goma ba boya.

10252 Phokô ya mothahu le dithapô tša mohu. Ka moka ba bo lelôko la mohu, ba ilê ba goma ba boêla. Monna wa ngaka le yêna o ilê a ba gôna. Dibjana ka moka di ilê tša fukiwa. Bjale khadi ya butšiša thešuba the mphôgô. Mogolo o ilê a latola. Moratho le yêna o ilê a latola. Malome wa bona a ve, le swanetše go utulla.

923

K34/82

4851

mo le thaka la utulia, la the ke la na. He lena le a teba gore mabêlê ka mōka a go ši-ya ke mohu, ke mothahu. Ka baka le we a swanêla go bolohelwa peu. He ga go le bjale a ba ka ba utulla.

10253 Lebaka la golema la fitša. Ba ilê ba thoboša mašema a mohu gammôgô le dirapa. Ka moragô ga go thoboša mašema, ke mōka ba diva mabjale ka mothahu wa mohu. Basadi mo ba e ya bjaleng bja go foša thetšhila, ba ya ba rwele mabêlê. Mabêlê a la ba tšwa go ba rwele ke ôna a we ba ka gašago ka gōna. Ke ge mmagô mohu a the na peu. Goba mogadibô wa mohu. Ba ilê ba gaša tšhemo ka mabêlê a go tšwa ba rwele.

10254 Makopi o ilê a gaša tšhemo ya gwe ya mphôgô ka mothahu wa mohu. Bjala bja mphôgô bo tšefa kudu. Peu e we a yaka ya gana go mela, e ilê ya mela. Monna o ilê a thaba kudu. A re ngwaga o ke tša ephina ka bjala bja mphôgô. Mphôgô o ilê wa e keta kudu. O ilê mo la o le khaufri le go twala, ke moka mollô ba dimu wa tšhubella mphôgô. Mosadi o ilê mo a re, o ya ka tšhemang ya mphôgô, a hwetsa

923

na ka moka o swele e ke o teile ke tadi. O ilê a boya a rwele megone. O ilê a fita a botša monna gore baloi ba tšo tšhubella mphōgō waka. Monna o ilê a ya. A hwetsana gore mosadi o bolabola therešo.

1025^h Mathefane o ilê a tšwa ka gare ga moṭe. O ilê a lla ka mogolo wa gwe madome. O ilê a re ke yēna yo we a tšo tšhubellago mphōgō wa gwe. Mogolo o ilê a di kwa ke moka a re a ntšhe ṭha go tsāma ba laola. Moratho a ka a nyoka go ntšha thetōeka. Bjale mogolo a re nna a ke ne taba. Taba kholo thešo the baba mongwai. Moratho^{o ilê} a re, šala le moṭe wa go. O ilê a tšwa ka moṭeng, a ya a du-la mapantane.

1025^h Movithi wa mohu a wa ka wa robala. Punō ya mabêlê. Ba ilê ba gona ba bitsāna, ba ya gu buna mabêlê a mohu. Bjala bja tho-bošo ba ilê ba dira ka bjone ōna. Ke moka thellō ṭha mohu the fedilê. Batho ba ilê ba no ngunanguna ka gare moratho wa madome o na le phōšō. O be a swanetšhe go tšwa ka gare ga moṭe ka moragō ga letsatsi la tho-bošo. Mollō badimu o ilê wa tšhubella ngwa.

na wa mathefane. Ke ngwana wa nto e'nyana.
 Bjale mosadi wa nto e nnyana a tšeya bosola
 a beya. Monna a ha a nyaka go tšama a o
 kwa a le nnozi. O ilê a bega mogolo wago e,
 gore ke khopêla ba motê wago le ba motê waka
 gore ro tšama re e kwa gore molato keng di'lo
 di ntšwa ka diateng. Mogolo o ilê a dumêla.

1025 Ditaola di ilê tša baya ka badimu. Ba
 ilê ba tšwa ka ntê le go bega ntona ya bona.
 Ba ilê ba tšwa ka thegae tša bona. Monna
 wa ngaka o ilê a tšhetšhekholla monna. O
 ilê a laudisä ge a utswa mothahu a yo o dire
 peu. Mosadi wa nto e kholo o ilê a gana mothah
 hu. Ke moka wa o iša ka ntong ya tšapa le le
 nnyana. Mollô badimu o ilê wa tšhubella mphô-
 gô ka moka. Bjale wa thôma golla ka mogolo
 wago. O tšwilê ka gare ga motê ka baka
 la mollô badimu.

1025 Taba e tsušitšê ke boloi bja go tšhubella
 ngwana. Monna wa ngaka o ilê a tšwêla
 pele le go laudisä. Bjale lehono le tšile moka
 baka la goswa ga ngwana. Ngwana a tšhu-
 ba ke baloi. Moloi nna a ke mmone. Movi-
 thi wa mohu a wa robala, ka baka la mo-

thahu. Mokhalabje yo mongwe wa leoko la lena o ilê a le botša gove le utullê mothahu. Bjale o ilê wa gana naô. Bjale morithi wa mohu a o robale ka baka la go dira mothahu peu. Ke ôna molato wa gana o we. Ge go na le khanetšo le ka ganetša. Ba ilê ba dumêla mantšu a ngaka.

10259 Monna wa ngaka a ba botša pheko. Ka moragô ga mo a feditšê go ba laudisetsša, ke moka ba mokhopêla pheko. Bjale monna a thōma go laolêla pheko. Ditaola di ilê tša dumêla ka mokhwa o. Thepelang lo dira bja- la ka ôna mothahu o la wa mohu. Le rwalê ditheba ka le gapana ke moka lo mmeqa. Ditheba ke bjala bja go the thotiwê. Mabapi le tšhemong ya mphôgô, le swanetšê go nya- ka ngaka yo foka. Ge le phasa le yōna le swanetšê go e bolabola.

10260 Ba ilê ba laêla ba boêla gae. Madome o ilê a thagiša pelaêlô mabapi le boloi bja gwe. Bjale banna ba ilê ba timêla thaga, Ba ilê ba re, go thabana tša šaka ka le thii. Taba ya bo bedi ke ngwana wa-go. Motswarêlê. Ka moswana a šê

kholê, o ʒa boeletša. Madame o ilê a o kwêla banna. O ilê a motswarêla.

10261 Ba ilê ba bega mohu diphōšō tša bona. Ba ilê ba dira ka mokhwa o la monna wa ngaha a ilego a ba botša ka ôna. Mathefane o ilê a botša mahopi gore a dirê bjala. O ilê a dira. Bjale khadi e ilê ya bitsiwa. O ilê a ʒa. Ba ilê ba troyêla lebiteng la mohu. Ba bagolo le bana. Bana ke bona ba we ba swanetsêgo go kwatama khaufsi le lebita gammōgō le khadi. Khadi e ilê ya muma bjala ke moka ya twêla gōdimu ga lebita. Ke moka a thōma go bolabola: Ka moka ga bona ba tiya magofi ge khadi e bolabola le badimu. Ban~~a~~ ba ʒa dira badimu lalang ka moragō ga mo dipolabolo di fedilê.

10262 Badimu ka moka ba ilê ba biyiwa. Khadi e twêla bjala gōdimu ga lebita. Thowaa, ke nna Mamokwale, ke nna yo we ke bolabolago. A ka romêlê ngwana go tilê nna ka noši. Ditogolo tša lena šedi. A di bone mothaba. Ba tšhubellwa bošego ka mellō, e ka ba melato ya bona keng. Ke botša lena bo

K34/82

mamotola, bo Ntaba-nyane wa tšatri la gofisa, bo maseokoma tša moratha, Bo mokhadi le tapa go-lemo ka moka ba we ba hwilego khale. Ke re le robale ga bofe. Ditogolo tša lena di hwetsane mothaba bjale ka bana ba bangwe. Le batswadi ba bona le ba twere matsogo, ba re ke a lema a ba hwetsane thelo ka baka la lena. Nna a riji the-lo. Mothaku wa gošo. Ke moka a bo tšhela gōdimu ga lebita. Mašaledi bana ba anwa. Bja go šala a tšhapiša bana ka bjona.

10263 Badimu lalang badimu lalang badimu lalang. Bana ka moka ba iša diata tša bona gōdimu ga lebita. Bjale khadi e ba tšhella diata tša bona ka bjala. Ba tšhapela gōdimu ga lebita. Bana ba re, badimu lalang badimu lalang. Ge ba feditiše ~~go~~ go tšhapa ke moka khadi ya ribē-ga phafana gōdimu ga lebita ka mathogong. Ke moka ba emella ba tšoga. A ba le-belle moragō.

10264 Ngaka e ilē ya foka tšhemo ya Makopi. Ge ba boetsē ka gae, malome wa bonu a re ke ilē ka le botša. mote o rutegilē ka baka la manganga a lena. Go tšoga le hono o swa-

- netš'e go nyakêla ngaha e we e swanetsêgo go foka tšhemo e la la go gaša mothahu wa moku. Go bôna a ba bone ga bedi. Monna o ilê a nyaha ngaha ya ya foka tšhemo. Re tša bôna tšona.

10265 Bana ba ilê ba tiya ke phefo. Ka morago ga phaso, ba bôna bana ba phela ga bo-
te. Thelemô tša fitša, ba tšama ba khopê-
la dipuu. Ke moka ba ya ba lema tšhemo e
la ya (^{makotšha} makhoba), mabêlê a mphôgô a ilê a
butšwa. Ke gona a ilego a khôlwa gore motha-
hu a o ke o e ba peu. Mafellô a taba ya
go dira peu ya mothahu.

10266b) The thepe goba makopi a hwa. Go ile
gwa hwa monna wa gwe pele. Ka moragô ga
mengwa ke moka mosadi a latêla monna wa
gwe. O ilê a šiya bana ba ba bedi ba
bathankana. Bjale leina la ngwana wa ma-
thômô ba re ke Khokhola. Ba ilê ba hwa
ba šiya a na le mosadi. Leina la mosadi
ba re ke Makoma. Makopi o ilê a fa ngwe-
tši mabêlê a tšethoka a re a mmolokêlê ôna.
E be e le mabêlê a leheya. Ka (dithibeng)
tšethibeng tša gwe e be go tšêre maruru.

Manuru a fêtha mabêle. Gofêtha ke go ja dipelo dipelo tša tšona. Mabêle mo a the na dipelo a mele.

10267 Makoma o ilê a lebala peu ya mohu ya maheya a the thoka gore a be a le maka e. Ka moragô ga lehu la mmatswala wa gwe, o ilê a tharola (mafela) maheya a peu ya mohu a e boetsa ka lapeng la bo yôna. Fêla pelo ya gwe e ilê ya belaêla. Pelaêts ya gwe a ka a e botsa monna. "O theke wa bôna tholwana boreledi teng ga yôna go a baba." Monna o ilê a no bôna moradi wa gwe a gomêlwa, ke moka a mmutšiša gore o o tšiša keng. O ilê a mo thalošetša ka ôna mabêlé. Monna o ilê a re, bjale ka ge mohu a thaka; a fakêla letsogô, a gona taba mogatšaka. Peelo ya moradi e ilê ya boêla madulong.

10268 Mabêlé a Makoma a ilê a fukudina. Lebaka la go lema la fitha. O ilê a tšeya ôna mabêlé a la a go ba a phathagantšê le a mohu a gaša tšhemo ya gwe ka ôna. Peelo ya moradi e ilê ya the we le ge monna o ilê a mmutšiša gore a theke a fêla peelo. Mabêlé

a ilê a mela. mabêlê a be a thabisa mathô.
A bilê e le a maso bjale ka mabêlê a nego kha-
ufsi le lešaha la dikhomo. Batho ba be ba feta
ba makala.

10269 Mabêlê a ilê a phatha, leotsa le lona la tšhê-
la modula. Maledu a maheya a ba gona. Dipeelo
tša beng ba tšhemo di ilê tša wa, ka baka la
mabala a dipitsi. Medula le maledu ke mathô
a tšie matswanetša thôgô. Ka tšatsi le lengwe,
mosadi a thôma go fêta magari a maheya, o
nyaka go bôna mo dithoro di le gona. O ilê a no
hwetsana dikhokhothi fêla. O ilê a leka ka ma-
ata go a fêta ka buntši, a no hwetsana e
twana. O ilê a goma a boêla gae a vuele
megone. Ke moka a fitha a botša monna.
Monna le yêna o ilê a ya, a dira ka mokhwa
o mosadi a ilego a dira ka ôna. Monna o ilê
a fêla maata.

10270 Baloi ba fokotše mabêlê a rena. Goriale
ke monna. Mosadi o ilê a re go monna wa gwe,
monna o wa the thalefêla, ge o the ka wa the
thalefêla tša go di ta no thinyega. Monna o ilê
a tsama a kwella gore molato keng. O ilê a
hwetsana monna yo mongwe ba re ke Khapana

. Monna yo we Khapana e be e le mokhogi wa leba-
ke. Khokhola o ilê a fitha a dumedišana naê.
Ka moragô ga tumedišana ke moka a mmutšiša
mo a ka hwetsanago ngaha ya makhontha.

10271 Khokhola ke yêna ke mokhogi wa lebahe. Mo-
ng wa moete o ilê a ve o tšwa kae kholê. Ke tšwa
ke le ga Mothabe. Molato keng. Monna o ilê a
mo laudisetsa ka mokhwa o we a thepelago ka
ôna. Khapana o ilê a botša moradi gore a fê
moeng tša goja. O ilê a tšiša mogopo wa thōgō
ya pudi le telo ya buušwa. Ke moka baja
ka ba bedi. Ka moragô ga mo ba feditšê goja,
a bitša moradi. Taa o tšee di-tswana tša go, o
ntlê le meti ka thego. Moradi o ilê a tšiša
meti ka thegō.

10272 Thalêla moeng, moeng ~~o~~ o na le magang
. Mogwe wa botšhwene o ja the we bo tšhwene
ba jago. Mo a riale o bopa molōkwa wa pa-
tšê. Ke moka a thōma go khōga lebahe. O
ilê a khōga a e thetakanya. Dithētō tša
gwe e be e le tša mabapi le modirō wa gwe
wa bo ngaha. Monna wa moeng le yêna o ilê
a inamêla. Ka moragô ga mo ba feditšê go
khōga lebahe, ke moka monna wa moeng a

khopêla marapô. O mo kwilê mo a e thêta, gore
ke ngaha. Taba ya bo bedi ke thôgô e la ya pu-
di.

10273 Khapana o ilê a re taola kwilê a kenya-
ke. Ka baha le we o ka fetêla ga tšê dingwê di-
ngaha. Mantšu a go e thêta ga Khapana a ilê a
wiša moeng. Moeng o ilê a re, pele a ke thê fe-
têla, wena o ka no ntsolella pheko. Mosudi o
ilê a tšê ditaola. Ba ilê ba thôma go laolê-
la pheko. O ilê a mmošô gore mabêlê ago a
fokotšwê. Baloi ba rwele ba a išitšê mašemo
a bona. Bjale pheko ke e. O ê o dirê ka mo-
khwa o: medula le maledu a ka matheko a tšhe-
mo o swanetšê go e tšeya. Bjale o tšhele meti
ka pitsuneng. O ntšhe ditšoro ka legofi tša leotša
le tša leheya. O di tšhelê ka kowa pitsuneng
ya meti. Ke moka o tšhelê tšhidi e ka gôdi-
mu.

10274 Baloi ba loya bošego. Le wena o swa-
netšê go troga bošego, o gaša pheko e, o diku-
luga le tšhemo. Mo we o feletšago gona, o ka
ribêgê pitsuna ke moka o boê ka gae. O thê
ke wa lebella moragô. Ke gona mabêlê a tša
boêla digokhōthing tša tšona. Modirô o we o o

923 (106)

K34/82

4862

dira o le mpano. Le bona ba-loi ba fokola ma-
bêlê a batho ba le mapano. Ke moka go fedile,
thepela o dira bjale. O ilê a ntšha pudi le ditšgo-
go tše pedi. Monna o ilê a dira ka mohlwa o we
monna wa ngaha a ilego a mo laella ka ôna.

10275 Mofuriwa a na maano, maano a na le mo-
furi. Ka lona letsatsi le we monna a ilego a
šoma modirô wa go gaša pheko a dikuluga le
tšhemo, o be a no fapanetsana le meorô. Ka mo-
ragô ga mankalahaleng o morwa ke moka ba
ya ba fêta, ba hwetšana dithoro di tšhe gona. Ke
maatš go-loba mogatsaha ke moka re ka tšhe
hwetšane tšhe lo mo. Pheko e la ke no latha
ditseha tša ka.

10276 Thekhununu^{kh} a fitšha khorong ya ga Monga-
ale. Ke monna wa ngaha o be a tsama a ša-
ba. Bjale le yêna o tšwa matšumeng khaufsi
le motše wa Khapana. Mosadi wa Khokhola o ilê
a ya go kwa diêma tša ngaha mo a laola ba
bangwe. O ilê a kwa diêma tša ngaha dina
le nnete. Ke moka a boêla ka gae, a ya a
botšša monna wa gwe. Ba ilê ba ya ka ba
bedi. Monna o ilê a ba laola. O ilê a ba botšša
ka monna yola wa go khôga leboke. O ilê a

ba botša le ka mokhwa o, a ilego a ba fona ka
 ôna. Monna yo we a še ngaka ke moutswi wa
 dilo tša batho. Fêla ge a ka hwetšana gore o
 apere letabo, gona o swanetše go go tšela tša
 tšateng tšago. Ga gona moloi yo we a loilego go-
 ba gafokola mabêlê. Mabêlê a fanoše ke badi-
 mu ka bakeng la peu ya mohu. molato ke o no
 we.

10277 Le swanetše go tsoša tšhemo ka boswa.
 Ngwaga o, ôna le lobilê. Bjale mabêlê ka moka
 a we a go ba a na le peu ya mohu, le swa-
 netše go aja ka moka ga ôna. Le swanetše
 go thoboša tšhemo bjale ka ge nke mong wa
 yôna o hwilê. Le gaše ka peu di šele, le tša
 hwetšana mabêlê. Ke moka ke feditše. Ke
 moka ba boêla ka gae ga bona.

10278 Ngwaga wa bo bedi ba ilê ba buduša
 mabêlê. Ba ilê ba dia ka mokhwa o la monna
 wa ngaka a ilego a ba botša ka ôna. Thele-
 mô tša fitha, ke moka ba ya ba lema tšhemo
 ya bona. Peu ya go gaša, moradi o ilê a khopê-
 la go batwadi ba gwe. Mabêlê a ilê a buni-
 wa. Mafellô.

10279 Peu a ba bolokele. Mongwê le mongwê o swanetsê go boloka peu ya gwe. Mosadi yo mongwê le yo mongwê o swanetsê go ba le thethiba tha gwe. Le yêna monna o swanetsê go ba le thagwe. Bjale ka ge go ngodilwê gore ntso e ngwe le e ngwe e na le thethiba tha yôna. Ka goriale mowe, ba tshaba tšatši le yo mongwe a ka hwa, ka gobane dilo ka moka di a ffallwa. Bjale ntso ya mohu le thethiba, morithi wa mohu o swanetsê go fêla o di êtêla ge gona le mo we mohu a go belaêlago. Ka baha le we mabêlê a thethiba the we tha mohu a gona peu. Ka moka ga ôna ke mothahu.

10280 Khašetšano ya dipou. O ka o kwa motho a re peu ya mokete a ya loka, e thintšê peu yaka. Bjale mo o nyakisita botibi bja peu ya go thinya peu, o ta hwe-tšana gore mothahu o gona ka gare. Nyakisitšo ya botibi ke goya ngakeng, ngaha ke yôna e we e ta go botšago ka tša marapô a tša gohwa. Mothahu wa mohu o thinya peu ka moka. Le ge peu yago e lukilê, peu ya mothahu ya tšena ka gare ga yôna, ke moka peu ya go e thinyegile.

K34/82

10281 Maturu o ilê a beka moradi ka dikhomo tša matsō a baredie. Moradi yo o ilê a hwela ke monna wa gwe. Bjale o ilê a ba mmōtana ka baha la go thoka ngwana wa mothankana. O ilê a no ba le thari ya basetlane fêla. Bjale a ntšha dikhomo tša matsō a baredi ba gwe, a ya a tšeya mathegabu ka tšona. Mokhekolo yo we o be a no ba le ntō le thethiba. Ntwana ya boraro e be e le ya baredi ba gwe. Mathegabu o ilê a fiwa ntwana ya baredie ba mmatswala wa gwe. Baredi ba gwe ke ge ba ilê magadi a bona. Ka baha la bobōtana, ngwetš^vi o ilê a thoka thethiba le mong ntō ya gwe. Mabêlé a be a bulukiwa ka ntong ka e thii. Ntō go bolwa-bolwa ka thona thethiba.

10282 ~~Maturu~~ Maturu a hwa. Pele ga lehu la gwe, o ilê a botš^va ngwetš^vi gore marega a a tago, ke nyaka go dira bjale bja gore ba go agêlé thethiba. Lehu a le tšibi. O bolabola ka mokhwa o we, khanthe lehu le teleng. Mohu a ka a šiele ngwetš^vi melaō ka baha la gore a ka a babja. O ilê

a thabega go e tša lehono, ke moka ka moswana ka morago ga dijō a napa e hwa. Ke moka ngwetši a šala nyanyaneng. Bobōtana ke gore go thōka mothuši. Kudu ke bobōtana bja go thōka ngwana wa mothankana. Ke yēna yo we ba mmitšago mmōtana.

10283 Mokhotse wa mathegabu e be e le mapulē. Motho a ke a thōka monka monkana. Mapulē ke moradi. Bjale o ilē a mo dira mokhotse wa gwe ka baka la gore o tša ba a moruta molao wa boradi. Bjale e be ba gašetsana dipu. Mapule o di-yo bikiwa pele le yēna ke le thaxana. Mathegabu o ilē a gašetsa mapule pu ya dinawa. Le yēna o ilē a mo gašetsa pu ya dithotē. Dithotē le dinawa di no gašwa le mabêlê tšhemo ka ethii.

10284 Bagofelane ba mašemo ba ilē ba lla. Methela ya mašemo, e no tšeba ke bona beng ba mašemo. Bjale ge ba gaša pu, e khōna go tabogela tšhemo^{ny} yo mongwe. Dithotē le dinawa di ilē tša hwa gainōgō le mabêlê. Le mašemo a ba-gofelane a ilē a dira bjale ka baka la dipu tše di ilego tša tabogela mašemong a bona. Makulō e ilē ya ba

gona. Ba bi lê ba tšwa go tšama ba o kwa bothôla bjo we ba bo bônago. Ba ilê ba thôma ka go khobakana bona beng ba mašemo. Bjale ba re taba e ke taba, ka ba ka le we, e swanetše go feta mathong ga ntona. Ba ilê ba dira bjale. Ntona e e ilê ya ba lókolla gore ba yo tšama ba o kwa. A ya ka ya iša taba mošate ka baka la gore a ba thômana.

10285 Monna wa ngaka o ilê a tiya mothahu wa mohu. O ilê a ba botša gore dilo tša lena ke tša mabupi le dibjalo tša lena. Ba ilê ba dumêla. Bjale le di tšebe gore moloji a gona. Go ilê gwa hwa mokhekolo yo mongwê wa mmîna noko. Bjale ngwetšî o šumisitše mothahu wa mohu. Le na ba temô e ngwe, go na le mosadi wa mmîna noko, o ilê a tšeya pe e we ya mothahu go mmîna Phuthi.

10286 Mmîna Noko ke mohu. Mmîna Phuthi ke ngwetšî wa mohu. Mmîna noko ke mapulê mašemong a mangwe pe e ilê ya diyo tu bogêla. Goriale ke monna wa ngaka. Basadi ba we ba bedi ba ilê ba dumêla mantšû

a monna wa ngaka. Ba thōma go gopola the-ema the: "Me^{be}te go swa ya batagane?" Ke mōka ba bola di-fate. Di-fate di ilē tša bu-lēga. Ke mōka ba goma ba boēla gae.

10287 Ba ilē ba thaloša taba ba le khorong ya ntona. Leina la ntona e we e be ba re ke Makwale Shuai. Ba ilē go mo thalošetša, ke mōka a re, bjale le nyaka go dira bjang. Ba ilē ba re ke molato. Ba-gaši ba mo thahu ba swanetsē go lefa. Ntona e ilē ya re nna ke bōna gove ke tšadi. Beng ba mašema a ba ka ba dumela leina la tšadi. Rammotwana o ilē a re, nna a še nna mmei wa me-laō. Ka bahu le we ke tša ter le iša ga ba bagolo.

10288 Šaai o ilē a ba iša khorong ya Mashumu. Letsatsi le thabile, boēlang magae a lena. Ka moswana re swanetsē go gathana khorong ya mašumu. Ba ilē ba palakana. Bjale yēna a šala a ya khorong ya ntona e kholo. O ilē a fitša a mo laudisētša taba ka mōka ga yōna gammōgō le mantšū a katholo ya gwe. Ke go disa mohudu, bona beng ba tša

ṭa ka moswana. Aowaa ke di kwilē. Le yēna o ilē a roma motseta wa gwe go tšā-
ma a tšibišu ba lekhota gore ka moswana
ba tšogelē khorong. Shai o ilē a laēla
a boya gae.

10289 Mašumu o ilē a re ke ṭadi. Ka
moswana ba ilē ba gathana khoro. Bjale
bo mamondi ba ilē ba laudiša ka mokhwa
o we ba ilego ba bōna ba hwēla ke ma-
bēlē le dibjalo tše dingwe le ka mokhwa
o ba ilego ba ya ngakeng gammōgō le
mantšū a ngaka. Bjale bathinyi ba temō
ba ilē ba dumēla. Ba ilē ba beya le-
baka la gore a se ka khōlē ke baka la
go the ṭebē. Banna ka moka ba ilē ba
re ke ṭadi. Ntona e ilē ya ēma lentšū-
ng la banna.

10290 Thalošo ya taba ya ṭadi. Ṭadi ke
gore go aparetšū. Go bjale ka ge dikho-
mo tšā motho yo mongwe, di ka ja mabēlē
a batho, molato a o gona ka baka la gore
ke ṭadi. Polabolo ya gona, ba re o ṭo le-
fēla mang gwa šala mang. Ka gobane ma-
pule o ṭa ntšha khafa molato. Molato ka

moka o gōdimu ga Mathegabu. Le kwilē ka mokhwa o we khoti e ripilego molato ka gona. Ba riale ba bega bo mamondi.

10291 Tadi ke molaō. Mang le mang o wa tēba gore taba ya tadi a e na molato. Go no ba bjale ka motho mo a ka tiya batho. Batho ba we ke moka ba lobilē ka gobane ba teile ke tadi. Motei o ta lefa mang gwa šala mang. Ka moragō ga mo ba gafetsē bo mamondi taba, bo mamondi ba ilē ba fetola ka gore; lehu la buntšing a lebabe. Ka go riale mo we ke gore taba e fedilē. Tefo ya tadi, ka lebakale lengwe tadi e a lifišwa ka mokhwa o. A ka lifišwa khomo goba dikhomo tšē pedi; ke moka bo mamondi ba phathagantšhwa. Ke ge motho a ilē a dira molato wa tadi ga bedi.

10292 Beng ba mašemo ba ilē ba tšōša mašemo a bona ka boswa. Ka morago ga mo taba e fedilē ka baka la tadi, ke moka ba bošela magae a bona. Yo mongwe le yo mongwe o ilē a tšōša tšhemo ya gwe. Tebō ya go tšōša tšhemo ke go ya ngakeng,

ke yôna e we e ta go^{ba} botšago ditela tša go e tšôa. Ba ilê ba dira bjale. Thelemo the we tadi ya badimu e ilego ya tšhubella mabêlê, beng ba mašemo a ba ka ba buna. Thelemong tha bo bedi ba ilê ba buna. mafellô a taba.

10293 Molaô wa tadi o tietše ditšhswana.

Ba khoro ba teba motho yo mongwe le yo mongwe yo we a dulago mo nageny e ya gešu ka bakala la dintona. Modidi le mohumi ba mo teba. Bjale ge ba bôna gore motho yo we a dirilego molato o mabapi le tadi, ba tšha molaô wa tadi. Ge ba bôna gore ke mohumi, ba re o swanetše go-ba-goba ka khomogoba dikhomo. Ge mohumi a ka ntšha theata kobong, gona molota o fêla ka tadi.

10294 Mothahu o bjale ka makhoma. Makhoma a na le mehuta e mmedi. Mehuta e we ke e: Makhoma le makhoma a the-tshila. Mehuta e na ya makhoma e na le bolwetsi bja maata kudu. Bolwetsi bo maata kudu baseng le bathong ba bagolo ba digwathana. Makhoma a bolae motho. Makhoma a thetshila a bolaya. Ma-

khoma a thetshila a bolaya ka gobane a phuthagane le a lehu. Bana ba bantsi ba bolaya ke ona gammogô le digwathana di fetsisa ke ona.

10295 Thalošo ya mehuta ya makhoma: Ma-khoma. Ke a ge mosadi a ribuga. Ke gore ge a thoma go ba le mpa. Khwedi ya mathomô le ya bo bedi ke tšona dikhwedi tša makhoma le khwedi ya boraro. Khweding ya bonê makhoma a gona ka gobane motho o fedile go bupiwa ka popelong ya mmagwe. Makhoma a thetshila. Ke mosadi yo we a ilego a hwela ke ngwana bjale a akha mpa ya go thatama mohu. Ke ona makhoma a thetshila. Le ona mothahu o bjale.

10296 Mohu o felegetšwa ka mehuta ya dipu tša mothahu wa gwe. Pele ga go mo isa lebiteng, ba swanetše go nyakisisa mehuta ka moka ya dipu tša gwe. Ba mo khuparisa tšona. Ba mmotša gore ke tšona dipu tšago, bjale re re thepela natšo. O the ke wa kona ba ba setšego. Le bona ba buduse bjale ka wena. Ke gona ba mmigile. Ke moka ba kitimela go foka dišego.

tša gwe tša mabêlê. Ke gona ba tša khô-
nago go ja mothahu wa mohu.

10297 Dipelaêlô tša mohu di nyaretsê bo-
madi-mabe. Ge ba thaka ba khuparisa
mohu ~~ke~~ methahu ke madimabe. Mohu
a ka the ke a robala. Dipeu tše we ba
mo khuparisa go, ba thibêla dipelaêlô. Go
no ba bjale ka thelo the we a go ba
a the nyaka kudu, le thona o swanetše
go ya na-tho. Ba tšhaba gore môya wa
gwe o ka the ke wa robala. He ga ba
ilê ba khuparisa mohu mehuta ka moka
ya dipen, a ba swanêla go boloka dipen
bjale ka ge go thalutšwe ka mo maphe-
pheng a ka gôdimu.

10298 Khapana o ilê a hwêla ke mosadi.
Monna yo o be a na le mosadi ka o thii. Mo-
nna mo a hwetše ke mosadi, o swanetše go
robala gôdimu ga bjang. Ke lebaka la
mo ba alamilê lehu la mosadi. O ilê a
dira bjale a robala gôdimu ga bjang.
Mohwedi a na maano, maano a na le ba
buluki. Ge ba khutugana ba phuta mo-
hu, yêna o be a gopola gore melaô ka

moka e ya šumiwa, khanthe ga go bjale.
Ba ilê ba boloka mohu. Medivô ka moka ya
lehu e ilê ya šumiwa.

10299 Lebuka la golema la fitša. Ditshe-
mo le dirapana tša mohu di ilê tša thobōšwa.
Ke moka ba lema mašemo a mohu gammō-
gō le dirapana. Mabêlê a ilê a gana go-
mela. Ba goma ba gaša, ke moka ba gō-
ga lešāša. Le gona a ka a mela. Mašē-
mong a batho ba ba ngwe mabêlê a metšē.
Bjale monna a thōma go makala. Mahalō
ya gwe e ilê ya dira gore a tšame a o kwe-
lla gore molato keng. Bjale monna wa nga-
ka a mmotšā gore mohu o wa belaêla ka
baka la dipu tša gwe. O re nka baka la-
ng le tša ka la mmege dipu tša gwe.
Dipu ka moka di tšhubella ke dipelaêlō
tša mohu.

10300 Meōrō e lala e keteka gōdimu ga tše-
mo goba ditšhemo le dirapa. Ditšhemo le
dirapa tša mohu ke mašaka a badimu.
Ka baka le we, a go na the we o ka
gašago tša go melêla. Ke moka ba thō-
ma go laolêla pheko. Monna wa nguka o

ilê a re, ditaola tša ka di re, le swanetsê go dira bjala le bu tšê lebiteng la mohu lo phasa ka bjona. Go na le khogo e ntso ya tshadi ya go šiya ke yêna mohu. Le yôna mo we e robalago a le tebe. Ka tšatsi le le-
ngwê letsatsi le dikêla le tša e bôna. Ke yô-
na e we e êtago badimu pele. Le ê le phase
ka yôna. Mohuta o mongwe le o mongwe
wa dipeu le o khobakantshe ke moka lo mme-
ga ôna. O mongwe le o mongwe wa dipeu ba
ntšha ka legofi. Ke moka ba di phathaza-
nya.

10301 Ba ilê ba dira ka mokhwa o la ba go
butšwa ka ôna. Bjala bo ilê bja diriwa ke
khaitšedi ya mohu. Khogo le dipeu di ilê tša
rwadiwa gammôgô le bjala bja di theba.
Ke moka ba fitšha ba phasa gôdimu ga
le bita. Dipeu ba ilê ba di tšhela gôdimu
ga le bita. Ke moka ba boêla ka ga e.

10302 Mabêlê a ilê a butšwa. Le baka
la go lema ke ge le khaufsi le go feta.
Ba ilê ba goma ba lema tšhemo e kho-
lo ya mohu. Ba dirêla gore ba hwetšane
ne mabêlê a go dira bjala bja tšhobošo.

Mothahu wa mabêlê a molala a be a le gō-
na. Bjale mabêlê a molala a ba nyake go
dira bjala ka ôna a le noši ka baka la
gore a bjama. Mabêlê a ilê a butšwa ke
moka monna a thaba. Mafello.

10303 Thalošo a mantšu a: mabêlê a molala. le
gobjama. Mabêlê a molala ke mabêlê a
we a šalokhilego goba go šalokha mengwa-
ga e mmedi. Ke ôna mabêlê a molala.
Go šalokha mo we ga ôna ke gore a no
pôpôtelwa ka thešego. Ba lema a marwa
a no a hwetsana. Bjama ke gore go the
tê ga bjala mathony. Kudu ke go bjela bje-
la ga bjala. Ge o e nwa o kwa gore bja-
la bo bogule. O ta makatša ke ge o tha
tagiwi. Bo no bja. Bo no bjama.

10304 Bjere. Mabêlê ke mabêlê a falatsi-
wi a iila. Ka baka la gore molimi wa ôna
o limilê a o kwa bothoko. Ge ba ilê ba
lema mabêlê a ba le bjere, ba swanetsê go
a šumiša ba ka the ke ba a falatša. Bje-
la le buušwa bja bjere bo ya khomediša
. Ge o ka ja buušwa bja bjere, o kwa ditša
go ka moka tša mmele di konegile. Ka

moragô ga mo we ke moka ke boroko. Le bja-
la bo no ba bjale. Bjeve ke mabêlê a rote-
tšego ke mobu. Ka buntšhi memokhu.

10305 Manang ke ya mothahu. Manang ba
alafa mohwelwa ka ôna. Ka ôna ba alafa
bana ba mohu gammogô le ba leloko. Le
yêna monna wa go huêla ke moradi ba swa-
netšê go ba alafa ka ôna. Ba ntšha mohu-
ta o mongwe le o mongwe wa mabêlê
a gwe. Ke moka ba a šila. Ba phatša-
ganya le tšhidi ya lehu ke moka ba ja.
Ke gona ba alafilê. Ba šadi ba ta khôna
go šala ba ija mothahu wa mohu. Ka nte
le go dira bjale, o ka ba thagisetšê ma-
lwetšhi. Ke ôna molaô wa gona.

10306 Ba bannyana a ba na mothahu. Ba-
-keng tha bannyana, ba na le dirapana
tša bona. Fêla ge dibjalo tša bona ge
di bunwê di swanetšê go bulukiwa ka
dithibeng tša bo mmago bona. Dipuno
tšê we tša bona di ka fathe ga taolo
ya bo mmago bona. Bjale mo a ka hwa,
dipuno tša gwe a šê mothahu ka goba-
ne di mitsitšê ke tša mmagwe. Go mo

khupariša go na ba mo khupariša. O the
ke wa tšoga naō. Ba ngwaneno le bona ba
šale ba buduša bjale ka ge o be o budu-
ša.

10307 Ke molaō wa gore lehu le alafiwē.

“Thibēla malwetsi e phala kalafō.”

Moṭhahu wa mohu le ōna o swanetsē go
alafiwa pele ga gore o lewe. Ge o ka lewa
ka nte le kalafō, o baka malwetsi. Motho
yo mongwe le yo mongwe, o swanetsē go ala-
fiwa pele ga gore a jē dijō tša mo we mo-
tho a ilego a hwa. Ge a ka no ja ka-
nte le kalafō, o swanetsē go babja. Bolwetsi
bja gona bo bitsiwa makhoma a thetšhila.

10308 Kalafō ya batho ba šele. Mong kala-
fō ya bo lelōko la mohu ke go ja manang
a moṭhahu wa mohu. Ba thibēla gore ba
the ke ba babja. Mo-thepidi yēna o ala-
fiwa ka mokhwa o: Bona bahwedi ba
swanetsē go botša motho yo mongwe le
yo mongwe lehu le we le ilego la ba
thagela. Bjale mohwedi o swanetsē go
tšholla letšōko la go šidiwa ke moka a
le phikhithe ka diata, a fapantshe matsogo.

Moalafiwa o swanetše go latswa letsoko dia-
teng tša mohwedi. O kwatama ka dihhuru
a phathakhilé matsogō a gwe ka mahwa-
fa. O swanetše go latswa le(tsoḡō) thea-
ta tša mohwedi ka leleme. O thōma go
latswa ka gare ga theata tša goja, ke
moka a tswa mare. La bo bedi o latswa
ka gare ga theata tša mphapa, gona
a tswanela go tswa mare, o wa a metsa.

10309 Legala le moloya ke pheko. Kalafêlê
e ya ka gōdimu ke ya digwathana le ba-
tho ba malopō. Motho wa thegwathana mo
a ka ja mothahu wa mohu kante le go ala-
fiwa, ke moka ke bolwetsi. Go bjale ka mo-
tho wa malopō. Kalafêlê ya bona ke go ba
fekolla. Bjale bana le batho ba we e the
nago digwathana goba malopō: Ba khera pi-
lō ke moka ba soba moloya ka lenala
ba koma. Ge e le lekhata, mmagwe o mo
rona diēta nōho tša mmele ke moka a mo
otolla, ke moka a mo tswela ka ganong.
Ke moka o mo alafilê.

10310 Molaō wa digwathana, ba malopō le
batswetsi. Batho ba bangwe ke baloi. Ke

baloi ka baka la go uta bohmedi bja bona. Bjale motho a ba aja dijô tša bona goba go nwa bjala bja bona. Ka moswana ke bolwetši. Bjale ba swanetsê go dira ka mohlwa o: ge o fitha moteng, pele ga goja dijô tša gona, o swanetsê go khêra pilo ke moka o sobê pitô molora, o dijê. Ke gona o e kalafilê.

10311 Mothupi o ilê a hufalla melaô ya kalafô ya lehu. Monna yo o be a na le basadi ba ba bedi. Maina a basadi ba gwe a ta ngo-diwa ka go latelana ka go bikiwa ga bona: Lekhadimane le Kwatsa. Ka baka la di-thôdiêgô, monna o ilê a ba a e pitše ka gore ke nna Kogola-kae. Ba ilê ba napa ba re ke Kogola-kae. Mosadi wa gwe o be a beiegella fathe. Monna o ilê a hufalla kalafô ya lehu la bana ba gwe.

10312 Bana ba motše ka moka ba ilê ba babja. O ilê a hwêla ke bana ba bararo ba mosadi yo mogolo. Bana ba we o ilê a lafa lehu la bona. Ka moragô go ilê ga hwa ngwana wa bonê. Monna o ilê a re modimu ta o ntšee, go thwa ke lla ke lapilê. O ilê a thibêla thellô. A

gwa ka gwa ba le motho yo a llago. Le kalafô ya lehu a yaka ya ba gona. Batho ba ilê ba leka go mmotša. Monna a ka a ukwišiša. Baalami ba lehu ba ilê ba fo palakana ka nte le kalafô. Bana ba ilê ba tēnēla ke bolwetsi.

10313 Bo mmago bana ba lala ba dutši ka maragô ka baka la malwetsi a bana. Monna o ilê a kwa bothoko kudu ge bana ba tšekologane ka moka. O ilê a ya ngakeng. Bjale monna wa ngaka a ve, molai a gona. Bana ka moka ba khumilê, ba khumitšê ke moradi yo mongwe yo we a ilego a hwēla ke ngwana. A gwa ka gwa ba le kalafô. Diata tša mmago mohudi a fiša. Ke mokhwa o we bana ba tenego ke bolwetsi go khomolla bana ke go nyaka ngaka e e khōnago go alafa lehu. Ka maragô ga mo le alafilê lehu ke gona le ka khōnago go khomolla bana. Ka nte le go dira ka mokhwa o we, bana le ka the ke la ba alafa.

10314 Dimpampa o ilê a alafa lehu. Ka maragô ga mo monna wa ngaka a mmu.

tšitš'e tše tšabi tša bolwetsi: bja bana, ke mo-
ka a ya a nyakêla ngaka. Monna yo we wa
ngaka o ilê a alafa lehu. Ka moragô ga kala-
fô ke moha ba khomolla bana. Bana ba ilê
ba fôla.

10315 " O tše ke wa bôna khwakhwa go ya
gale-gale pula ya modupi e a tša? Monna
mo a pōrapōra ka ntong ya lekhadimane, ba
gopola gore o šekendisā mosadi lehu la ngwa-
na. Khanthe a go bjale, o twala dikōma. Ma-
tshikhidi ke mmago Kogola-kae. O ilê a tša
bêga kudu. Monna o ilê a makala. Ditaola
di ilê tša mmotša ka mokhwa o la di ilego
tša mmotša mabapi le bolwetsi: bja bana.
Bjale a mokhekolō makhoma a phathagane
le a mpa. Monna o ilê a dumêla mpa ya
mosadi.

10316 Matshikhidi o ilê a hwa ka bolwetsi
bja tšekhoma. Monna wa ngaka a ka
a mo fa pheko, o ilê a re a boêlé ga
ngaka e la ya go alafa lehu. Mothupi
o ilê a gopola Dimpampa. O ilê a hwetsana
a tše gona. Ba ilê ba mmotša gore o ilê
o tša boya ka moswana. Je a fitha gae

a ba anêgêla ka mōkhwa o we a ilego a duma-
la ngaka. Ba ilê ba mmotša gove bolwetsi
a ba bee. Ka goziale mo we ba mmotša
gove a fetelê pele. Monna a ka a kwisisa.
Ka moswana wa gona ge letsatsi le tša-
ba ke mōka mōkhehōlo a ba siya.

10317 "Nthatana ya mašabêla khane e la
e letšê mang." Ke batho ba riale ba botša
Mothupi. Ba ilê ba re bjale o khodilêwê, tše
wa go ba o tše nyaka o tše bone. Go bola-
bola ke go tswala ditshelê, ke mōka ba-
iša mohu lebiteng. "Nyatsa molala e hwi-
lê molaleng." Goriale ke mothupi. O ilê a bi-
tša ngaka ya tša ya alafa lehu la mohu.
O tše ke wa ba le leonya ge batho ba ija
mōthahu, ke bona badimu. Ka gobane ba-
dimu ka mētha ba tšōa ke melomo ya ba-
tho.

10318 Mothupi o ilê a latêla mmagwe. Ka
moragō ga tšobošo ya lehu la mmagwe ke
mōka a thōma go babja. Monna o ilê a
kokomoga nipa. Mathanyane e be e le mo-
ratho wa mothupi. O ilê a tšama a laola
bolwetsi bja mogolo wa gwe a na le lekha-

dimane. Molwetsi mpa e kukumugile le mesifa ya maoto e a opa. Ngake e ile ya laudisa the thabi tha bolwetsi.

10319 Taudiso ya monna wa ngaka: Molwetsi o tene magogong ga moradi wa gwe ka nte le gore ngaka e ba phathaganye ka gobane o ile a hwela ke ngwana. Taba ya bobedi o ile a ja dikoho tsa go rula ke mohu. Dikoho tse we a tsa ka tsa alafiwa. Bjale ke tsona tse we di mo kokomogago mpa. Mesifa ke baka la tshila ya moradi wa gwe. Ke ona molwetsi a we a tswenyago molwetsi. Thepelang lo nyakela ngaka e e tebago go alafa lehu, mothomong yena a ka no a kunyetsa. Nna nka the ke ka bo khona.

10320 La ka morwana letsatsi a dikela nalo. Bošego bjo we bja mo ba tšo boya ngakeng, molwetsi o ile a lala a ruba-ruba. Ka morwana letsatsi le ile mo le ya madikelo ke moka a khaogana nabô. Bjale batho ba ile ba thakana dithogo ka baka la lehu la lapa ka le thii. Moratho wa mohu o ile a thalsetsa batho ka

mokhwa o mahu a ilego a thaga ka gona.
 Molato a e gona. Ba ile ba boloka mahu.
 Ke moka taba ya fela e ta mo we.
 mafello.

10321 Thello tha lehu la monna. Bjale ka
 ge go ngodilwê ditabeng tša lehu la monna.
 Bjale thello tha lehu la monna a the na
 malala-mabe ka gobane mosadi o tame-
 gile go lla thello tha mahu monna wa gwe
 Mosadi o tamegile ka baka la go tšhaba
 dikomō. Monna o na le malala-mabe ka
 baka la lerumu la gwe. Ka baka le we
 matsatsi o ka hwetsana a fapana. Matsa-
 tsi a thello tha monna ke a matelele.

10322 "Lebita la mosadi le bogadi." Kudu
 bare lebita la ngwanana le bogadi. Goriale
 ke batho mo ba bolabola taba ya mabapi
 le mosadi wa go toga bogadi. Ke nnete le-
 bita la ngwanana le bogadi. Mosadi o na
 le magae a mabedi. Legae la pele ke la
 batswadi ba gwe. Legae la bo bedi ke
 la bogadi bja gwe. Bjale re hwetsana nye-
 pō e: Mosadi o tšeya dinoka, thogō e na le
 beng ba yōna. Bjale beng ba thogō ke ba-

tswadi. Le ge le bona batswadi ba ka the
ke ba diva thogô ka mohlwa o we ba ratago
empa thogô ke ya bona. Bona batswadi ge
ba ka pjata ngwana wa bona thogô, ba kho-
ro ba swanetsê go ba tēma. Thogô e pjata
ke yēna mong wa yōna e lego Hwē^{be}yane. Ba
šadi ba t̄a no šala dillong.

10323 Mosadi o wa hwa le gaeng la batswadi.
Bjale ka ge go ngodilwê gore mosadi o na le
magae a mabedi. Batswadi ba na le maata
go tšeya ngwana wa bona ge ba bōna ba
bogadi ba t̄ha mo thokomele. Thōkōmēlō ya
molwetsi ke go mo fa meti le go mo nyakella
dithare. Gona mo we a ba na maata a
go mo tšeya. Ba tšeya molwetsi ba mo t̄ee-
la go mōka. Ngwana o ōka ke motswadi
wa gwe.

10324 Lehu la t̄a le t̄ilē a le na poela
moragō. Molwetsi o wa hwa a šiya ditha-
re di t̄etsē n̄to. Le yōna ngaka e bjale.
Monna o na le gae, a na mete mmedi.
Thello t̄ha monna the ndiwa gae ga gwe.
Mosadi mo a ka hwa bogadi bja gwe, t̄hello
the tswanetsê go ba gona bogadi. Le bita

la ngwanana le batswading le gona. Le thello
the tswanetše go ba mowe le bita le lego. Me-
dirô ka moka e swanetše go dirwa mo we
lebita la mohu le nego.

10325 Makwabolola a tšwela pele le go fa motha-
la. Molaudiši yo wa ka gōdimu ke mokhala-
bje yo mongwe wa mphathô wa matuba.
O tswaletšwe mo nageng ya gešu. Bjale o
tšwela pele le go fa mothala wa taba e e
kilego ya dulêla ke banna. Taba a ya ka
ya išiwa khorong aowa e ilê ya no fêla ka
the gae tha bona. Thegae go bolwabolwa
ka bagôgadi le bakhonyana.

10326 Moteng wa ga Lokweng taba ya lehu e ilê
ya thaga. Go be gona le monna leina la gwe
ba re ke Mpuru. O be a na le mosadi ba
re ke Makehu. Batswadi ba mosadi maseo-
koma. Monna yo we Mpuru o be a na le mo-
šegela wa gwe. Leina la mošegela e be
e le Mpo. Bjale monna o be a na ba le mo-
sadi ka o thii fêla. Mosadi wa bo bedi e
be e le yêna mošegêlwa. Mošegêlwa o ilê
a ba le mabobo. Ka baka la mabobo a gwe
a tšeya monna ya ba wa gwe. Ka lapeng

la mong mosadi wa gwe a êma ditsatsarankwana -na. Mabobo ke go apeela monna le go motswara ga bote. Ditsatsarankwana ke go êma ka menwana. Ge motho a eme ditsatsarankwana a dule o wa feta.

10327 Mosadi yo malehu a thabêga. Pele ga bo-lwetsi, o ilê a re ba bogadi a ba nnyake, ka baka le we nna ke a toga. Batswadi ba ilê ba re, wa the ke wa toga. Mosadi ke nto. O ka toga ge o bôna nto e wa a the nyake go e tsoa. O ilê a kwela batswadi ba gwe. Ka moragô ga matsatsi a the maha e ke moka a thabega. Batswadi ba mosadi ba ilê ba fo o-kwa ka bo pudi tša tela gore ngwana wa bona o wa babja. Mpuru o ilê a tšibisa ke ba gabô gore mosadi wa gwe o wa babja. Monna o ilê a nota a êma matsatsarankwana. O ilê a goma a boêla motabong wa gwe.

10328 Moduledi o ilê a ya go bôna moredi wa gwe. Bopudi tša tela ba ilê go ba botša, ba thwa letsatsi. Ba dutši ba lebelele tela gore ba ta bôna mokhonyana a tšilo ba botša. Ba ilê ba ba ya malaong go tha ta motho.

Mmago molwetsi o ilê a khopêla go monna wa gwe go bôna moredi wa gwe. Monna o ilê a mo dumella.

10329 Moduledi o ilê a tswara khogo molomo. Go tswara khogo molomo ke go tsoza e thale ka motswanyana. O ilê a fitša bogadi bja ngwana wa gwe. Ka nnete a hwetsana gore o wa babja. Molwetsi o be a no ba le bana ba gwe fêla. Mong wa motše o ilê kae? Goriale ke mmagwe molwetsi. Ba ilê ba re vena le go mmôna mo e šu re mmônê. Moredie o ilê a re nna ke ta hwa ka lehula le tora. Le ge ke the na monyakedi wa ditšhare, nka be ke fiwa meti. Mothegare bana ba mpha, ba pallwa bošego. Mmagwe o ilê a goma a boêla gae go botša monna.

10330 O ilê a anêgêla monna wa gwe. O ilê go fitša gae, a nyaka go ntšha megokho. Monna o ilê a mo khala. Ke tšwa ntše mogatsšaka. Ngwana a bone ke motswadi mmelegi. O babja kudu. Bjale taba e kwišago bothoko, a na mofsi wa meti. Le monyakeni wa ditšhare a gona. Bolwetsi ke bjo bogolo. O ya o kwala mogatsšaka. O ilê a topa

lepara a ya. Ka nnete o ilê a hwetsana a babja. O ilê a nyakisisa makhonyana wa gwe. O ilê a mo hwetsana gona motabong. Ke moka a mmitša a ya naê ka gae. O ilê a bitša le banna ba we agišanego nabô. Ba ilê ba ba gona.

10331 Papago molwetsi o wa bolabola. Le bitsitšê ke nna ka baka la motho yo a robetsêgo mo. Ke tšwa maeti bjale ke ilê ke tšilo feta ke bôna batogolo ke hwetsana mmago bona a babja bjale ka ge le mmôna. O nkanegetsê gore o thoka le mofi wa meti. Taba ya bobedi le monyakendi wa dithare a gona. Bjale ke re ke ôna molaô naa. Ge a riale a homola. Banna ba ilê ba re a še molaô.

10332 Papago molwetsi o ilê a tšoga le molwetsi. Pele ga go tšoga nae, monna yo Thelai o ilê a bolabola. Bana ba ke agišane nabô. Bja-tha ke a ba tšošetsa. Bjale ma ke tšilo ba tšošetsa ke no hwetsana mosadi le bana fêla. Gofêta dintu ke go baka dithêlê. Bjale malo-ba mo ke e-ta, ke ilê ka hwetsana gore mosadi a tšoge. Ke ilê ka ba ka lata monna ka ya ka mmotša gore moapei wa go a tšoge

O ilê a ta. Ka moswana mo ke boya ka hwetsana gove monna a gona. Nna ke bile ka re, ge e le ngwana waha nka mo tšeya. Mantšu a ~~we~~ molwetsi a le botšago ôna ke nnete. Ba ilê ba bega monna taba. Bo ilê bja - swa bja tina. Ke gove karabô a ya ka ya ba gona. Ke ge papagwe molwetsi a e tetsa molwetsi a e ya nae gae.

10333 Malehu o ilê a hwa matsogo a batswadi. Molwetsi a ka a ya a tšeya matsatsi a matelele. Ka moragô ga matsatsi a the makae a napa a hwa. Batswadi ba mohu ba ilê ba tšibiša bakhonyana. Le ba mošata ba ilê ba tšibišwa. Bakhonyana tšebang mosadi yo la wa lena o re togetšhe. Monna o ilê a leka go gana go boloka mosadi wa gwe. Banna ba ilê ba mo gapeletša. O ilê a ya.

10334 Thello tha mohu the ilê tha ndiwa mote-
ng wa batswadi ba gwe. Mporu o ilê a re o
lla thello tha mohu mosadi wa gwe a legae
ga gwe. Banna ba ilê ba mo ganetsa. Ba
ilê ba re thello the ndiwa mo we lebita
le lego gona. Aowaa o ilê a alama lehu
la mohu gona ga bo makholo wa gwe. O ilê

a alama letsatsi ka letsatsi la bo bedi ngaka ya ta ya mo goga. Ke gore a alafa lehu la mohu. Ba ile ba phakisa go bitša ngaka ka bakeng la mokhonyana. Ka gobane o be a ve o nyaka go bona tša ka gae ga gwe.

10335 Mpuru a ka alamela matsatsi a khoko. Ba ile go ~~ba~~ alafa ke moka a napa a boela ka gae ga gwe. Go ya ka gae ga gwe o ile a isa moano. O ile a fetela ka motabong wa gwe. Batswadi ba mohu ba ile ba šala ba alamile ba le nnoši. Ka letsatsi la gofala khoko ba ile ba motibisa empa a ka a ya. Ba ile ba no fala khoko a the gona. Khamthe le yena o bitsitse ya gwe ngaka ya go mo phalola. Ngaka e ile ya mo ganela. Bjale motabo yo la wa gwe a mo phalola. A gwaka gwa ba le taba.

10336 "Lebita la ^{na}ngwana le bogadi." "Tshwe ne e gopola lewa ka go naiwa." Monna o ile a rwala mothahu wa mabele a o isa ka motabong. Batswadi ba mpo ba ile ba okwa taba e. Ba ile ba gana go kwa ditshila tše we. Ngwana yo mongwe le yo mongwe o swanetshe go kwa batswadi ba gwe.

Ba ilê ba mmots'a gore mpja e ya go a re nyake go kwa taba ka yôna. Khanthe o wa loya mo o le bjale. O bolatile motho wa batho o dirêla go sala o ija thukha ya gwe. E be e le mang le wena. Beng ba dilo tšê we ba lla ba lla ka wena. Mosadi o ilê a bôna gore bokaone ke go ra ka monna. O ilê a dira bjale.

10337 Bo makholo wa gwe ba ilê ba moraka. Monna o ile a nyaka mosadi wa mmula-nto. Ba ilê ba mo fetola ka gore, rena a re nya-ke go kwa taba ka baka la gore re tha-lla thello tha ngwana wa rena. Le gona a re tebe o hwetšê ke mosadi. Mo-
khonyana o ilê a goma, a ya a dula moteng wa gwe.

10338 Mpuvû o ilê a golofala maoto. O ilê a ba theretêlê. Molato keng a e ba the-
retêlê. Moratho wa gwe Kidi o ilê a tša-
ma a laola. Bjale banna ba dingaka ba ilê ba mmots'a gore o golofatsitšê ke mothaku wa mohu. O ilê ka nte le go-
fûkiwa. Bjale morithi a wa robala, o lala o kitima bošego. Ke ôna o we o

nyaretsitšego taba ya mohuta o.

10339 O na le makokopmarabe o itš'e thware o ka mets'a. Monna o ilê a the the the -mê ka dithamo tša lehu. Khanthe mosadi yo la a hwilego e be e le mosadi wa gwe. O ilê a ba thegolê ka baka la go hura-lla melaô ya lehu. Leina la gwe ba mmitš'a ka la Mokhwepane. Mokhwepane ke matho yo a hunapane go maoto, yo a the khonego go thepela. Go thepela ga gwe, o thepela ka maoto matsogo le marago. Mosadi wa the bula-nto a ba ka ba mo fa ka baka la mekhwa ya gwe. O ilê a phela ka go jêla diateng go fitšhela a e hwa. mafello a taba.

10340 Tšeo ya mosadi ke batswadi bogadi. Ba mo tšeya ka kwano le bakhonyana. Mo we batswadi ba ka fo tšeyago ngwana wa bona ke ge monna a e-tša monna yo a ngodilwego ka mo gôdimu. Le ge monna a na le basadi, a the khone go thōkōmê-la molwetsi. Gona ba swanetše go mo tšeya ka gobane molwetsi a ba fo mo le-bella ka mathō. Ga še gantsi mo we

batswadi ba yago ba tšeya baredi ba bona ge
 ba babja ba le magadi a bona. Thello le le-
 bita la mosadi de bogadi. Mothomong bo-
 na bakhonyana ka noši ba ka diva gore
 ba ga makholo wa bona, ba tšee molwetsi
 ba yo mo oka. Ga na mowe o ta hwetsana
 e le gore go na le makhwa ka gare ga moše.

10341 M.pata o ilê a gafela ba ga makholo wa
 gwe moredi wa bona. Leina la mosadi e be
 e le Matale. Papago mpata e be e le Baba-
lang. Mosadi e le matsie. Matale o ilê a
 thabega a le bogadi bja gwe. O be a no ba
 le mosadi ka o thii. O ilê a tšibisa batswadi
 ba molwetsi. Ngwana wa lena ka mono o wa
 babja. Ba ilê ba bona molwetsi. Ba ilê ba
 hwetsana a babja kudu. Mmago molwetsi a
 napa a šala a oka molwetsi.

10342 Ditaola di tiya mmatswala wa molwe-
 tši. Go laola a go tšeme go laola manna wa
 mosadi fêla a owa le batswadi ba swane-
 tše go tšama ba o-kwa. Bjale batswadi ba
 molwetsi ba dula taba gôdimu ka mara-
 gô. Makhonyana yêna mo a khôna a ka ba
 botša. Mo a tha nyake go ba botša le go-

na a go na taba. Papago molwetsi le mokhonyana ba ilê ba ya ngakeng. Ditaola di ilê tšatia mmago mokhonyana.

10343 Mpata o ilê a nyaka go bolaya mmagwe. Monna wa ngaka o ilê a mmotšagore, bo mmatswala wa mosadi wa go babja, ba mo tšeetsê di-tšwaro. Ka nte le gore ba utullê tšona, molwetsi le ka the ke la mokhona. Ke bona ba we ba loyago ngwana wa motho yo. Morwa mo a tšo boya, a botšâ mmagwe gammôgô le papagwe mantšû a ngaka. O ilê a re mma a utullê ditšwaro tša mosadi waka. Mmagwe o ilê a re a ditebe. Morwa o ilê a re ke nyaka gore o êtê pele ga mosadi waka. Ku goriale mo we o nyaka go bolaya mmagwe.

10344 ~~Batswadi~~ ba ilê ba gafêlwa moredi wa bona. Babolang o ilê a bona gore tuba e buima, a loholla morwa le mosadi wa gwe gore ba yo ôkana go bo makhola. Ba ga makhola wa bona, ba ilê ba re la the ke la re ngaletšâ ka bolwetsi. Mong wa moše o ilê a re molwetsi ke waka. Mo a ilê a fôla di-thinyagalo ka moka tša go alafa molwe-

tši di tša tšwa go nna. Ba ilê ba pepula molwetsi ba tšoga nae. Makhonyana le yêna o ilê a tšoga le ba ga makholo wa gwe.

10345 Lehu la tša le tšilê. Ba ilê ba leha ha maata go mo alafiša empa di ilê tša pala. Ba ilê ba roma matho go tšibiša bakhonyana. Thepela o ba botšša mosadi yo la wa bona o re tšogetsše. Morumiwa o ilê a ya. Ke rumilê ke ba ga makholo wa lena, ba itše ke tšê ke le botšše, mosadi yo la wa lena phiri e rwele. Bakhonyana ba ilê ba tšwa mare. Ke moka ba re, di kwile. Le bona ba ilê ba tšibišana. Ke moka ba tšhologa makhoši wa lehu.

10346 Lebitha la mosadi le ga batswadi le gona. Goriale ke bakhonyana. Ba ilê go fitša ke moka ba ba begêla lehu la ngwana wa bona. Ke ngwana wa bona bjale ka ge e le mosadi wa bona. Bakhonyana ba ilê ba re ke madimabe a rena le lena ba ga makholo. Bjale ba ga makholo wa bona ba re: "Lebitha la ngwanana le bogadi." Bakhonyana ba ilê ba re, le a kwala. Bjale

rena re re le batswading le gona. Ka goriale
le mo we, re re mohu a bulukiwé ga na mo.
Ba ilé ba o kwana ke moka ba boloka mohu.

10347 Bakhonyana ba ilé ba lla thello ga bo
makholo wa bona. A gwaka gwa ba le yowe
a phetago molala. Ba ilé ba alama le hula
mohu matsatsi a mabedi. Ka letsatsi la boraro,
monna wa ngaka a ta a alafa lehu.
Batho ba bangwe ba ilé ba palakana. Bakhonyana
le ba ga makholo wa bona ba šala ba alamilé lehu.
Ba ilé ba alama matsatsi a mabedi. Ka letsatsi la boraro
ba fala khoko. Ke moka theila tha mohu
the fedilé ba palakana. Makhonyana o ilé
a šala a dutši le ba ga makholo wa gwe
ba šekendisana lehu la mohu. Ka moragô
ga le-baha le letelele ke moka a luéla ba
ga makholo wa gwe, a boéla gae.

10348 Bana ka moka ba mohu ba dutši le ma-
kholo wa bona. Mabêlé a mohu a bogadi bja
gwe. Ka moka ga ôna ba ilé ba a pōpōtê-
la. Ke gore a ka a šumišwa. Bana ba
mohu ba bolaya ke dintu. Goriale ke ba ga
makholo ba bega ba khonyana. Bakhonyana

ba ilé ba re, mohu o šilē mothahu wa gwe
wa mabêlé. Bjale o swanetsē go rwadiwa go
tē go diriwé bjala bja go tōša tšetšhila ka
mo we.

10349 Ba ga makhola wa bona a ba ka ba du-
mêla go dirêla bjala bja go tōša tšetšhila
moteng wa bona. Taba a e ke e ganiwa
ka maata aowa e ganiwa ka mabaka.
Ba ilē ba re ka mono go ka the ke gwa
dirêga, ka baka la gore dilo ka moka tša
mohu di ka mowe. Le a teba le lena gore
dithapō le methahu ya mohu di swanetsē
go fukiwa ke manna wa ngaka ka mowe
na ga tōšo ya tšetšhila. Ka baka le
we bjala bo swanetsē go dirwa ka mo we.
Bakhonyana ba ilē ba dumêla. Ke moka
ba tōša tšetšhila bogadi bja mohu.

10350 Batswadi ba mohu ba ilē ba ya go
thoboša tšhemo ya mohu. Ba ilē ba tibi-
ša bakhonyana gore ka tšatši la gore, ke
rena ba we re tlo thoboša tšhemo ya mo-
hu. Mmago mohu a rapa batho ba we a
swanetsēgo go ya nabō. Ba ilē ba hwe-
tšena bakhonyana ba divilē bjala ka mo-

thahu o la wa mohu. Mmago mohu le yêne
o be a e tšwa a rwele bja gwe. Ba ilê ba
fitha ba šona motomo wa bona. Ke ka
puno ba ilê ba dira bjale.

10351 Thobošo le yôna ba ilê ba e dira bogadi
bja mohu. Mabêlê a la ba ilego ba a ga-
ša mo ba thoboša tšhemo ya mohu, ke
ôna a we ba ilego ba dira bjala bja
thobošo. Batswadi ba mohu ba ilê ba
ya. Modirô wa thobošo o ilê wa šuniwa
Thello tha mohu the fedilê ke moka
ba palakana. Ke ôna mokhwa wa ba
tšeelane. Ke mo we o kwago bare ba
tšeelane ke ba ratane.

10352 Mpaša o ilê a tšeya mosadi wa
the bula-nto. Le ga mohu a ilê a
loya ke mmatswala wa gwe, ba ilê ba
ba fa mosadi wa the bula-nto. Ba ba
filê ka baka la gore ba ilê ba ndiša-
na thello. Fêla lentšiu la, le ê le bo-
eletiê le bolae, ba ilê ba ba botša.
Ke gore ge ba ka ya ba-moloya ke mo-
ka kwano e ta fêla.

10353 Mamatšake ke yēna t̄he bula-nto.

T̄he bula nto t̄he a nyadiwa. O ilē a mo nyala ka dikhomo t̄še ntabe. Diṭhapō le mothaku wa mohu, ba ilē ba o gafēla mosadi wa t̄he bula-nto. Diṭhapō t̄še dingwe ke t̄šhemo le dirapa t̄ša mohu. Ka moka ga t̄šona di ilē t̄ša šupiwa yēna. Ke moka t̄aba ya bona ya fēla e t̄a mowe. mafelō.

10354 Bana ba swanetše go latēla mmago bona.

Ge batswadi ba mosadi ba ka ya ba t̄šeya moredi wa bona bogadi, bana ba latēla mmago bona. Ge bana ba na le khaitšedi ya bona yo a t̄halefilego, gona ba ka t̄heke ba ya le mmago bona. Ba t̄a šala ga papago bona. Khaitšedi ya bona e t̄a šala e ba apeela.

Ge mmago bona a ka ya a hwa kowa ga bo makholo wa bona, bana ka moka ba mohu ba swanetše go ya kowa ga bo makholo wa bona. Ba yo a lafiwa lehu la mmago bona. Ba t̄a dula mowe mma bona a hwilego go fit̄hēla ba fadiwa khoko. Ke gore nka moragō ga t̄heila. Ka morago ga t̄heila ba boēla ga gabō.

10355 Mothaku wa moradi wa go hwa ga gabō.

Mohu ya mongwe le yo mongwe o felegetiwa ka mehuta ya dipeu. Ba bogadi bja mohu ba swanetše go t̄a le mehuta ya dipeu, ba mo khupariša t̄iona. Mabêlê a go alafa lehu ke êna mothaku wa mohu. Ge mohu a na le pelaêlô, ba swanetše go ya ga na kowa le-biteng ba yo phasa gona. Ba swanetše go t̄ibiša ba ga makhola wa bona. Ba dirêla gore ba t̄he ba makala. Le bona bakhonyana, t̄ats̄i le ba t̄ogago ka lona, ba swanetše go botša ba ga makhola wa bona, gore ba šale ba ba lebeletšê lebita la bona. Bjale molebendi ke maforo. O swanetše go thōma ka go bula, o khōnê o t̄êna ka moteng.

10356 Menyanya ya thobošo. Bjale ka ge go ngodilwe kae le kae magato a modirō wa lehu. Magatong a mabedi a še mot menyanya ke a t̄hello t̄ha mohu. Magato a we ke a: Bjala bja diphivi, bjala bja t̄oša ya t̄hetšhila le bjala bja thobošo. Menyanya o mogolo ke wa bjala bja thobošo. Ka lona t̄ats̄i le we, monna yo we wa go hwêla ke moradi, o lukulugilê a ka dira ka mokhwa o a ka ratago. Ge nke ke bathologadi, ba bikiwa. Ke lona letšats̄i le le-

golo. Lehu la monna ba swanetše go thoboša bana ba mohu ka khomo. Ge monna aile a hwa a le modidi, bana ba thobošwa fela ka molomo.

10357 Mehuta ya methahu ya thobošo. Diuiwa go na le dipholo le ditshadi. Dipōō a di some modirong wa thobošo. Ba re di a iila ka baka la gore motē a ka ba le lešata. Diolwana tše bjale ka mesopaolo di kheresa ke tšona. Bjale go bōnagala gore lebita le lona di ka fata magola. Mohu wa monna ba swanetše go mo felegetša ka khomo ya pholo. Le ya go thoboša ke yōna ya pholo. Le ge ba yo phasa lebiteng la themana ke yōna ya pholo. Mohu wa moradi ke khomo ya thotshadi. Ba thoboša bana ba mohu. Mmago lona o hwilē, ke moka le tebe gore ke lona ditšhwana.

10358 Ditšhwana. ~~Banot~~ ba bitsiwa ditšhwana mo ba hwetše ke mmago bona. Le ge ba hwetše ke papago bona, ke ditšhwana. Fela bušwana bja mo go hwilē papago bona, a ba babiši peelo. Bušwana bja go babiša peelo ke bja mohu wa moradi. Ka baka la gore bana ba fa šala ba twenyega. Monna

a khone go thō'hōmēla bana. Mosadi yo we a
ta šalago a mo tšeya, a ka the ke a ba thō-
hōmēla bjale ka mmago bona. Ke makhwa
o we ba ba botšago butswana ka letšati la
thobošo.

10359 Phelegetšo ya mohu ka the ruiwa. Taba
e, ya go felegetša mohu ka the ruiwa ke molaō.
Molaō wa gōna ke wa gore mohu a the ke
a belaēla mabapi le mathaku wa gwe. Bja-
le badidi bona a ba felegetšwi ka thelo. Ge mohu
a na le ba bō, ba ka nyakēla pudu ba mo felege-
tša ka yōna. Mosadi o wa felegetšwa ka khomo
ge a be a na le dikhomo. Badidi. Ba buluki ba
badidi ba ba thāpiša diafa ka dikhogo. Ke tše
we ba buluki ba ta tago ba seba ka tšona.

10360 Makhwa wa go bolaya di felegetši. The
twaēlō the motho yo moso, ke go ja mošwane.
Mošwane ke medi a the ruiwa the we the bo-
lailwego. O ka mo kona nama a ja mošwa-
ne, a ka the ke a belaēla, ka gobane na-
ma e na le beng ba yōna. Bjale diruiwa
tša go felegetša bahu a di na mošwane.
medi a tšona ba a lethetša, a fallēla fa-
the. A ta lewa ke dimpija. Ke gona a

lewa ke badimu. Mohu wa go hwa ka the-
khamê, ge a felegetsiwa ka pudi, ba swa-
-netšê go e bolaisâ thekhamê. Ba e tswa-
-lla molomo ya the buišê môya go fitšê-
-la e hwa. Dikhomo ba di thaba ka marumu.
Dipudi di bolaiwa ka mphaka.

10361 Molaô wa nama ya go felegetšâ mohu.
Pêba e na le le thakori le le thakošana.
Le thakori ke la go ya mošata. Le thako-
šana ke la mong wa lešaka. Bjale dirui-
wa tša go felegetšâ mohu goba bahu a
di na le thakori le le thakošana. Le go-
na a di na megwapa. Ke tša thedimu,
di lewa di the na letswai. Ba di ripella ka
moka ka gaxe ga dipitšâ. Nama ya gona
a e na molaô. mang le mang yo we a e nyaka-
go, o no thêga ka mokhwa o a e nyakago ka
gona. Ge o bôna ba e apeya ke gore ba
tennê ke ya go beša.

10362 Marapô a yo beiwa gôdimu ga lebita.
Mohwedi o swanetšê go thôkômêla ba ji
ba nama. A ba swanêla go bjaya mara-
pô. Go le kokona o ka no le kokona fêla
o swanetšê go le šiya le dinama-nyana.

Ba a khobukanya felo go thii. Ka moya-
gô ga mo ba feditšê go ja, mmigi o swane-
tšê go rwala marapô le dinama tšê we di ba
šitelego, ba yo di beya gôdimu ga lebita.
Ke yôna namane e la ya go, se. Re le fe-
legetsitšê ka yôna. Le robale ga botšê la
the ke la ba le pelaêlô. Mašaledi a phelêlê
digatêla tšê le di šilego. Ke moka go fedile,
o wa gona o boêla ka gae.

10363 The ruiwa tha thobošo the na le molaô.
Khomo ya thobošo e na le beng ba yôna. Go
na le batho ba we ba tšwago ba rwele
mabêlê gaba le mabjalana ka diphafana.
Bjale ba swanetšê go hwetsšana di topo-
nyana tša dinama. Mphapha o mongwe ga-
mmôgô le thôgô di apeiwa. Ba diya di topo-
lokwana. Di ta lewa ke batho ka moka ba
we ba šilego go bôna thobošo.

10364 Lethakori le le thakošana di gona.
Mona re hwetsšana phapano mabapi le
khomo ya go felegetšê moku, ka gobane
yôna a e na le thakori le le thakošana.
Le gona a e na mang. Mang le mang o na
the ga ka mokhwa o a ratago. Bjale ya tho-

bošo e na le molaō. Ba swanetšē go ntšha lethakori le ē mošata. Ka mono e be re le monyanyeng wa thobošo. Bjale ba-na ba mohu ba thobositšwe ka khomo. Ke thona the bego tha gona the. Mong wa motē le yēna o hwetsāna le thakošana la lešaka

10365 Dioto le magapa di beakanywa ka lethēthō. Beng ba tšona a ba di emeletšē. Moremendi wa nama, o swanetšē go fakēla dinamana ka dibjaneng tše we ba tšwago ba rwele tša go rwala ka tšona. Ba tšhaba go-re ge ba ka di emeletšā, moremendi a ka dira ka le thoyō. Ge a feditšē modiro o we, ke moka ba-re, beng ba di tswana ba ka no ya ba tšeya di tswana tša bona. Nama a ba galle, wa bōna a galla ke molo. Ke mo we ba-re go, nama go galla molo.

10366 "Butši a buji, buja mabuka." Nama e la ya go apeiwa ka dipitšā e budulē. Basadi le bona e be ba apeile boteng. Ba swanetšē go trolēla basadi ya bona nama. Le bona ba swanetšē go ntšha the bego tha mala the e banneng. Banna ba dira marathama le bona basadi. Khomo ya thobošo e na le madi. Banna

ba swanetše go hwetsana mošwane le bona ba-
sadi ba fiwa wa bona. Basadi ba phathana di-
ateng. Banna bona ba dula ka dithōpha thō-
pha. Bakhulabje ga bona. Banna ba go tiya ga
bona, masogana ga bona. Bathankana ba be-
nnyana ba ba fela diateng. Ke mōka go lewa
nama.

10367 Marapō ka mōka a khomo a apeiwa.
Marapō a khomo ya thobošo ba ja le memōkō.
A iile, motho o re go kokona ke mōka a le
bjata a ja mōkō. Memōkō nka buntši. Mara-
pō a yōna a ba iši mabeteng. Ba ntšha
digoba mona dithong tše: Dirope le matso-
gō. Digoba tše we ke tšona ba abelago ba-
na ba mohu gammōgō le beng ba dibjana.
Marapo le dithakovi ka mōka ke tše we di
apeiwago.

10368 Thalōšo ya mantšu a: Butši le mabuka.
Butši ke gore buntši. mabuka ke gore ma-
rathana goba manthathana. Marathana
ke a magolwana. Marathanyana ke a ma-
nnyananyana. Bjale bakeng tša maratha-
nyana re bea lentšū le manthathana. Di-
khomo di nwele meti naa. Modiši wa dikho-

mo o wa dumela. Mong wa dikhomo o di le-
bella dikhwata. Ge a hwetsana gore dikhwa-
ta tša dikhomo di kolobile, o re ke nnete
di nwele. Go bjale ka ôna mabuka. Wa
iša theata o llê. "Ya loka khwata
e nwele."

10369 Go thabošwa bana ba mohu ka pudi.
Ke bjona bodidi. Bjale pudi a e na mo-
laō o we ba ka e beelago ka gobane ke
khogo. Khogo ya bolaiwa, ba napa ba e
apeya ka moka ga yōna. Pudi le yōna
e bjale. Ba napa ba e ripella ka moka
ka pitseng. Ga go na namana e we ba ka
e fakêlago ka dibjaneng tša batho ba la
ba tšwago ba rwele mabêlê. Yo mongwe
le yo mongwe o ta iša theata mo e budu-
lê. Ke malapeng eno bana ba mošupjadi,
le ta no tšoga le llê.

10370 Ke malapeng eno bana ba mošupja-
di. Ke ba bo lelako la mohu, ba šekella
barwadi ba mabêlê. Le bona bjale ka
ge ba teba gore o hwile e be e le mo-
didi, bā ka the ke ba belaêla. Go bela-
êla ke ge bā no dira ka khôlê ba dutši

ba tēba gore o ilē a šiya mothahu wadi-
khomo.

10371 Mokhwa wa go ja manang. Manang a
lewa tšatsi le ba alafago lehu la mohu. Le-
tšatsi la go alafa lehu la mohu, ke lona
letsatsi le la monna wa ngaha a tago go
gōga baduledi ba lehu. Ke gore ba ala-
mi. Go alafa ga lehu a gona phapano
le lehu la monna. Ba no alafa ka go swa-
na. Le go jeng ga manang a lehu la mo-
nna le la mosadi go tha no swana. Go no
bja ba bjale ka ōna mabjale a mokete
wa lehu a tha no swana. Magato a ma-
varo fela. Phapano e ka no ba ya dithamō
tša lehu.

10372 Legato la mathomō ke la kalafō ya
lehu. Mosadi o a hwa, ba swanetsē go
tswalēla mohu ka ntong, ke moka ba du-
ledi ba dula lapeng. Le yēna monna o
swanetsē go dula lapeng la mohu. Ba-
nna ba bangwe ba dutšī khorong. Le yēna
monna mo a huilē go no ba bjale. Ge
ba ntšha mohu ka ntong, ba swanetsē
go pheka ganya mothē melomong wa nto.

923

H911

K34/82

Ba taboša mohu. Mothe o we ba swanetše go thōkōmēla ka gobane ba ta ba alafa ka ōna.

10373 Kalafō ya lehu la mosadi goba la monna. Baalami ba lehu ba tlogela noheng, ba felegetša motholo goba mothologadi. Lehu ka ntong le alamiwa ke bakhe-kolo le motholo goba mothologadi. Ka noheng ba ya ba ruele letshegō. Motholo o swanetše godula godimisi ga lona ke moka a thapa tšhila ya lehu. Letshegō le la ba le šiya ka noheng. Ke moka ba boya ka gae. Ba ta fithe ba dula lapeng la mohu. Go ngodilwe kae le kae gore ge ba boya noheng monna wa nyaka o tšhuba ditsheta. Ba buluki ba mohu ba oretša diatā tša bona. Ke ba we ba ilego ba swarella mohu.

10374 Mothahu wa mohu wa mabēlē. Ba thapa mothahu o mongwe le o mongwe wa mabēlē a mohu ke moka ba o šila. Ba rita moritō ka ōna. Tšhidi ya lehu ba e tšhela ka gare ga moritō. Moritō ka moka o swanetše go ba godimisi ka gare.

ga le thelo. monna wa ngaka o khweša
 lethelo ka kobi ya mmilbi, ke moka o wa
 le goga. Ba hwedi ba le šala ka morago.
 Ke moka o fitha o le beya makhobeng. Le
 bona ba swanetše go dula gona makhobe-
 ng.

10375 Lehudu le mothe le modila ka ga-
 re. Modila ke thetē the ōna. Lehudu
 ke the khudu. Ba dia the khudu ke mo-
 ka ba fakela thetē the modila. Motho-
 lo o swanetše go phatha modila ka di-
 khelwe, a namile maoto. O theta ka
 gare ga thetē ke moka gwa dia thekho-
 topitša. Bjale monna wa ngaka o ngatha ma-
 nang ka petwana le letšepa. O fapantšha di-
 ata. O fa motholo lenang ka theata the go-
 ja. Mo a a thamela ke moka o wa gumisa
 Ke moka o mo fa ka mphapa, ya ba gona
 a mo fago.

10376 Mojelē ya manang. Bjola ailegoa
 bogumisa o bo lathela ka the khudung
 the modila. Bjola a mo filego, o wa botha-
 huna, ke moka a tswela ka gare ga the-
 khudu the modila. Mašaledi a ka ganong

o wa metsä. mothe ke o la ba go taboša moku mo ba mo iša lebiteng. monna wa ngaka o tšeya mothe, o thepidiša mothe go toga gōdimu ga thōgō ya mothalo, a o fološa le mōkolo go fitha mafellong a mōkolo. A gona a o thepediša ka mpeng le ka matha-haring a mabedi. Letšepē le petšana le tšona o swanetšē go dira bjale ka mothe. Ke mōka o mo alafilē, o swanetšē go toga go tēnē yo mongwe. Bana le bona o swanetšē go ba dira ka mokhwa o we. Lehung la monna goba la mosadi go no swana.

10377 Phapano e ga bana ba mōhi go ba taboša bahu. Ge mōhu e le wa mosadi, ba phekaganya mothe le ngwana wa gwe wa pele wa ngwanenyana, o swanetšē go phekagana molomong wa nto, ba motabošē mōhu ka gōdimu. Ge go hwilē wa monna go phekagana wa mothankana wa mathōmō.

10378 Phalo ya khoko le dithamō tša lehu. Mo re hwetsana phapano-nyana. Phapano ya gona ke ya mabapi le dithamō tša lehu. Go phalola gona a gona phapano. Bjale ge mosadi a hwilē, ba swanetšē go phalola

monna gammōgō le bana ba mohu. Motholo o apara mothathe mogolong. Ke yōna tshu-pō ya gore o hwetše ke mosadi. Khanthe mothologadi o swanetše go rwala thware le difoto tša methathe maotong le matso-gong. Ke moka kalafō ya lehu e fedile.

10379 Bana ba fiwa le bolebatšā. Bolebatšā ke mothare wa gore ba the ke ba gopola mohu mmao go bona. Le bona ba apeswa mothathe melaleng ya bona. Bona ka go-bane ke ba ba-nyana ba a-para tsatsi ka le thii ka letsatsi la bo-bedi ba e khaola, ba e boloka ga bote. Ba ta ya go upēga le ya ba bagoloka letsatsi la tšō ya merivi ya thetshila. Ba tšhaba gore ba ka ya ba khaola mo ba ilē madišong.

10380 Letsatsi la tšō ya merivi ya thetshila. Gantsi a ba a tšiši go thaba the ruiwa. Ke letsatsi la tšō ya thetshila ke moka ba a nwa bjala bjo we ba re go ke bjala bja thetshila. Ka morago ga mo merithi e sokolugilē ke moka moupwa thetshila o swanetše go-upa. Ke thona thetshila the lehu la monna

ba no diva bjale. Ditaba tša tšo ya thetshila di ngodileve lehung la monna le ditaba tša thobošo. Bjale di no swana ka moka le tša lehu la moradi.

10381 Mpoloma o ilê a hwêla ke moradi. Leina la moku Bafedile. O ilê a šiya bana ba banê. O ilê a hwa a le ka ntonge le motswetsi. O ilê a šokwa matsatsi a mathano. Lešoko la mohuta o we le a belactša. Monna o ilê a le ka ka maata go kitima le dingaka empa a gwa ka gwa thuša thelo. Fêla di ilê tša mmotša gore ngwana o tša bêtêga, o tša di yo fapana le mmagwe. Ba ilê ba leha ka maata go mo fa meta-ntane. Ka letsatsi la botselela ngwana a bêtêga. O ilê a bêtêga lebaka la mo ba ija dijô tša ka moswanyana.

10382 Mpoloma o ilê a bigiwe ngwana le bolwetsi bja mmago ngwana. Ngwana o gona. Ke ng. Ke eng? Ke ngwanenyana. Re a leboga mo a the khunlotšê. Bolwetsi bja mmago ngwana bja gola kudu. Bošego e ba ka ba robala. Ba ilê ba lala ba dutšika marago ka baka la bolwetsi le go lla ga ngwana. E vile ge mero e nkha a fapana le ngwana wa gwe. Monna

923

K34/82

4916

o ilê a nyaka go e polaya. O ilê a tēna ka ntwaneng ya gwe a trwere thapō, ke moka a trwalla ntwana. Morwa wa gwe o ilê a mmōna. Bjale ka baka la borathana a ka a šala taba morago.

10383 Mmago moku o nyaka mafsi a dipudi a go fa ngwana. O nyaka go botšā papago ngwana gore a botšē badišī ba gamē mafsi. Papago o ilê kae, goriale ke makhola wa ngwana. Ba tene ka kowa ntong. Makhola wa gwe a ya. O ilê a kwa meteto. Koko. Mourabi a ka a ba gona. O ilê a bula lebatī. A hwetsāna makhonyana a e tekeletsitšē, makhola wa gwe o ilê a thaba mōkhōši. Banna ba ilê ba phakisā ba ripa thapō. O ilê a tšeya lebaka le letelele a tha no phikuluga le fathe. Ka moragō ba bōna a re tšobōlōlō. Ke gore go dula fathe o the na khopolo e bošē. Ka moragonyana ba o kwa a bolabola.

10384 O ilê a re ke nyaka go hwa ka latēla moradi waka. Ka morago go mo ba bōna gore o wa ba bōna, ba mmutsisā gore molato keng. O ilê a ba botšā gore ke nyaka go latēla moradi waka go thwa ke bōna mathomola a ke go nyake. Ba ilê ba re, o wa kwala. Bjale nka-be o boloke moradi wago pele. O ilê a re mo we le

a kwala. O ilê a boloka mohu mosadi wa gwe. O ilê a khopêla pudi ga malome wa gwe ya go felegetšā mohu mosadi wa gwe. Ba ilê ba mo fa yōna.

10385 O ilê a felegetšā mohu mosadi wa gwe ka mokhwa wa molaō. Ba ilê ba bolaya pudi ke moka ba e opeya. O ilê a felegetšā mohu mosadi wa gwe ka mantšū a: - Thepela ga boṭe mogatšaka. Ka morwana a še kholê ke tlo go hwetsana. Ka pudi e ke re othe ke wa be-laêla. O robale ga boṭe, bana ba go ba tiê ke phefō. Pudi ke diyo tsāma ke a-dima bjale ka ge le wena o tšgilê o tšeba gore e be e thale re-na ba bannyana. Ke moka a fetšā dipolabolo tšā gwe a e ta mo we.

10386 Ba ilê ba fêra peelo ya manna ka mpherale bolebatšā. Lentšū la gore ka morwana a še kholê, a laka la ba robadišā ka gobane ba ilê ba diyo khaola thapō. Ba ilê ba nyaka ngaka, ke moka ya fitša ya mo fa yōna pheko ya go fêra pelo. Manna o ilê a lebala go e polaya. Ba ilê ba khōna go bolabola ditaba ga boṭe. Mathō a gwe a ilê a boêla bothong. Mathō a gwe a be a boifišā ka go.

bane e be e le a mahubedu.

10387 Dipolabolo gōdimu ga bana. Dipolabolo tše we di bolwabolwa ka moragō ga go alafiwa ga lehu. O wa bōna mohu o huilē o go šielšē the tšhaba. Go gola ga motho ke bana. Ka ba ka le we o swanetsē go fēpa bana ba. Ba ta go boldka mothwago o hwago. Monna o ilē a re, bana ba ba gokwanyana bona ke a ba bōna a ba nkwišī bothoko. Bothoko ke kwišā ke yo wa lekhata. Makholo wa gwe o ilē a re matswele a ka a šē digōlē, a diyo thoka mokhato. O ka nyakēla ngaka ya go khōna go thogolla mokhatho, he ta mo mamišā. O ilē a dira bjale. Ke moka ngaka ya alafa matswele a makholo wa gwe. Ke moka ya mo fa ditšhare tša go thogolla mokhato. Mokhatho o ilē wa ba gona.

10388 Makholo wa gwe o ilē a toga le bana ba ba bedi. Ke lona le-khata le moledi wa lekhata. Bana ba bangwe o ilē a šala nabō. O ilē a lēla bana ba gwe bjale ka ge nke ke mmago bona. Ge letšatši le dikēla ke moka o gopola ditšhswana. Makholo wa gwe o ilē a lēla motogolo wa gwe a gola. O ilē mo la a khōna go kha morogō ke moka a mmoetsā ga

923

K34/82

4919

papagwe. O ilê a gola a nyadiwa, ke moka a
ntiha khomo a e fa fa ba ga makholo wa gwe.
Ke khomo ya maledi. mafello.

10389 Ditshuwana ke bana ba we ba huetsêgo
ke mmago bona. Taba e na ya ditshuwana e bo-
labudiwa ka morago ga go fadiwa ga khoko. Ka go
bane monna a ka the ke a khôna go fêpa bana.
Bana ba ka lêla ke makholo wa bona goba khaitšê-
di ya monna. Bo makholo wa bana ba ba bedi. Bo
mmago mmago bona ke bo makholo wa bona. Bo ma-
go papago bona ke bo makholo wa bona. Bjale
makholo yo we go bolwa bolwago ka yêna mo ke
wa go tswala mmago bona. Ga gona khomo
e e ka latwago namane ya e ngwe. Bana
ba we ba ditshuwana ke bana ba ngwana wa
gwe. Ke bana ba ngwanaka. O bolabola ka ba
na ba mopedi. Bana ba bietsi a na taba na bô.
Bjale ge ba palakana ba swanetšê go toga
le ditshuwana.

10390 Dibokwane o ilê a hwa a šiya bana
ba ba bedi ba banyana. Monna wa Dibokwa-
ne e be e le mokolokoto. mmago moku e be e
le matšie. mmago papago bona e be e le mo-
kangwe. Bjale ka morago ga lehu la mmago

bona, ba thōma go bolabola ka ditšhswana.
Go hwēla ke mmago ke go trwenyega. Ba bole-
bola ka motho yo a swanetsē go go lēla bana
papago bona a dutši a le gona.

10391 Mokangwê o ilê a gafêlwa go lēla bana.
Mabore ke khaitšedi ya mokolokoto. Ke poya
bogadi. Bjale matsiê o ilê a ba thabêla thee-
ma the: "Khomo a e latwe namane ya e ngwê".
Mmago monna a re, bana a ba boniwi ka mago-
po. Aowa di a kwala, o swanetsē go ba lēla
ka gobane ke bana ba go. Ke mōka ba pa-
lakana. Ditaba tše we di bolwabotswe ke
mavago ga bjala bja diphiri. Re ta bōna ka
tšona ka gobane moredi wa gwe le yēna o
na le bana.

10399 Mokolokoto o ilê a iša bana ba gwe ga
bo makholo wa bona. Ka tšatsi le lengwe,
o ilê a hwetsāna mmagwe a tšipa ngwa-
na wa gwe. A biie a mmotšā gore ngwa-
na wa mamokokonono o. Monna o ilê e
butšiša moredi wa gwe. Molato keng. Ge
ngwana a re ke a bolabola, ke mōka ma-
kholo wa gwe o mo tēnēla ka gore, o
bola maaka. Homolang ngwana a mpotšē

A go na the a ka go botšago. monna o ilê a khala mmagwe. Bjale a fetola morwa wa gwe gore foga le mmaakane yo we wago. Ke ge a e tetsä bana ba gwe a ba isa ga makholo wa bona.

1039²³ Bana ba ilê ba anêgêla papago bona makhwa wa makholo wa bona. maitê o tie lla maganong ge a bona gore o fenyak ke motanalo. Bjale nna mo ke tiya maitê makholo o wa ntiya. Maitê le maganong ke bana ba mabore. Masabane le motanalo ke bana ba mohu. Bjale masabanê ke mogolo wa motanalo. Ditšhwane tša tšwa di godile ditšie tšê dikholo, makhokolo o wa ba a moga, a ba fa ditoto.

1039³⁴ Bo makholo wa ditšhwane o ilê amogêla bana. Pele ga go ba amogêla, o ilê a botšä makhonyana gore o swanetšê go tibiša ba geno. O ilê a dira bjale. Ba ilê ba khobakana. Ke moka a ba botšä thôgô ya taba. Thôgô ya taba ke yôna ya go isa bana go makholo wa bona go lediwa gona. Ba ile ba dumêla. Ke moka ba romathebaka tha go botšä bo makholo wa bona.

gore bakhonyana ba re re le leng bana. Ba ilê ba re bjale ke taba. Ke moka ba amogêla bana.

10395 Mokolokoto o ilê a beka mpjaafê. Ke mosadi wa the bula-nto. Ka morago ga mo thello the mohu the fedile, a ntsha khomo ya go nyaka mosadi wa the bula-nto. Ba ga makholo wa gwe ba ilê ba dumêla. Ke moka a mo nyala. Ka morago ga mo a mo nyetše a mmeke. Ka morago ga mo a bikile mmu-^{la}nto, ke moka a ya a tšeya bana ba gwe ga makholo wa bona. Ba ilê ba mmotšê molato wa khomo ya maledi. Masabane o ilê a nyadiwa ke moka a fa ba ga makholo wa gwe khomo ya maledi. Mafello a taba.

Temana ya 2: Ba khethi ba moja-lefa la mosadi.

10396 Ba-^{re}ri ba moja-lefa la mosadi. Ge ba thale the ileng the mohu, a gona moverô o we ba ka o dirago. Ba swane-^{tše} go lla lehu la mohu. Moverô o we ba o dirago ke wa bana ba mohu fê-^{la} ka morago ga bjala bja go fala

khoko. Ka morago ga mo ba fadile kho-
ko, ke moka ba tšeya lebaka la go lla
thello tha mohu. Dithapo le methahu ya
mohu di popotetswe.

10397 Letsatsi la tšō ya thetšhila tha le-
hu. Pele ga modiro wa bjala bja thetšhila,
ba swanetše go tšibšana bakhonyana le
bagogadi. Bjale ba khone ba dira bjala.
Mona yo la wa ngaka, yo la wa go alafa
lehu la mohu, ba mo tšibša tsatsi le ba ô-
mêlago. Ba ômêla bjala le hono ka moswa-
na ba tšoga ba e nwa. Bjale yêna o tšogê-
la tsatsi le ba tšogago ba e nwa. Tsatsi
le ke la go tšō thetšhila, a gona modi-
ro o mongwe o we ba ka o šomago. Ka
morago ga mo ba tšitšitše dithamo tša le-
hu, ke moka ba thōma go nwa bjala bja
thetšhila.

10398 Ka moswana wa gona ba rêra kaho-
to ya mohu. Bareri ba dithapo tša mohu
wa mosadi. Ke bona bakhonyana. Batswadi
ba mohu a ba be gona. Ba we ba swanetše-
go go ba gona ke ba: Manna, wa mohu, mma-
go manna wa mohu le papagwe, khadi, malome

wa monna, rangwane le ramogolo le banna ba ba-golo ba bo leloko la monna. Le banna ba bagolo ba we ba agišanego nabô. Ke bona ba we ba swanets'ego go rera ka dithapô tša mohu. Moredi wa mohu yo mogolo yo we a lego bogadi bja gwe le yêna le monna wa gwe ba swanets'e go ba gona.

10399 Dibjana le dikaparo tša mohu di išiwa go batswadi ba mohu. Dithapô ka moka tša mohu ba swanets'e go di ntshets'a lapeng la mohu. Ba ala le-gogo ke moka ba di beya gôdimu ga lona. Bjale monna wa ngaka a di foka. Bjale tše we di swanets'ego go išiwa go batswadi ba mohu di a khethiwa ba di beela go šele. Maraledi ke a we a swanets'ego go topiwa ke bana ba mohu. Pele go swanets'e go topa monna wa ngaka. Ka morago ke moredi wa mohu yo mogolo. Bana ba topa ka go latelana ga go belegiwa ga bona. Khadi le yôna e topa the we a the nyakago.

10400 Bakhekole ba ba bedi ba iša dibjana tša mohu go batswadi. Moverô wa go iša dibjana ba o verilê ka lona letsatsi le la la go foka dithapô tša mohu. Bjale ka morwana wa tsatsi la go foka dibjana, ba iša dithapô go batswadi ba

mohu. Ke tša go thobōša batswadi lehu la ngwana wa bona. Ba di iša ka pudi. Barumiwa ba tšoga ba iša dibjana.

10401 Pego ya dibjana go batswadi ba mohu. Barumiwa ba ya ba rwele. Thethole ntepa, legogo, kobō ya bošego, dipheta, maseka, (lethêlō,) lehō le lefêthō le theroto le therotwana. ^(thāana) Dibjana tša mohu a ba thakanetšē. Ba-rwadi ba tša fitša ba tēna ka lapeng la mmago mohu, ba fitša ba rola. Le bona ba swanetšē go dula lapeng. Ka morago ba tša ba iša ka ntong. Maduma ke molaō. Ba tša dumediša. Ka morago ga maduma ke moka ba ba botša taba e we ba ba rumilego ka yōng. Re rumile ke ba ga kete, ba itšē re tšē dibjana. Ba di felegetšē tšē ka pudi. Ke moka bona ba tša re, a di lebogwe.

10402 Batswadi ba mohu a ba swanēla go šumiša dibjana tša mohu. Ba swanetšē go di amogēla, ba di bee. Letsatsi le a tša le we mong wa dibjana a tša ba go gona. Barumiwa ba tša bula difate ka thona the-baka the la ba tenego ka thona. Ba re difate. Ke moka ba re thepela o ba botšē go lukile. Ba ē ba

ba botš'e ditšhila tš'a ngwana wa rena, re di bone. Pudi e we re a e nyaka. Ke moka ba go ma. Ba fitha ba ba botš'a ka mokhwa o we ba ba butšitš'ego ka ôna. Ke moka ka moswana ba tšoga ba iš'a pudi. Pudi e we ba swanetš'e go e bolaya. Ba thoboga ngwana wa bona ka yôna.

10403 Dibjana tš'a go šala bogadi bja mohu. A ba di iš'i ka moka batswading. Go na le dibjana tš'e dingwe tš'e we di yago tš'a šala. Ke tš'e bjale ka tš'e: Dipitš'a le dipitš'ana, merifi le masapêlô, lehudu le mothe, lwala le tšhilo, magapa le digô, dis'ego le methipô gammôgô le dibjana tš'e dingwe. Dilo tš'e we ka moka ga tš'ona a ba dišumiš'i. Ba di boloka ka ntong ya mohu. Dinkhô tš'a mabjala le tš'ona di beuwa ka ntong ya mohu. Lebaka la go šumišiwa ga tš'ona le a ta.

10404 Makhonya^{ngano} o swanetš'e go šupa mahholo wa gwe ditšhapô tš'a mohu. Ke ka morago ga letš'atš'i la go fadiwa ga khoko. Khoko e ka fadiwa batho ba palakana empa mmago mohu o swanetš'e go šala. A ka dula khwedi goba dikhwe di tš'e pedi a tha le mo we bogadi bja mohu ngwana wa gwe. Ka letš'atš'i le we a nyaka-

923

K34/82

H927

go go boela gae, o swanetsê go laêla bakhonyana. O ba laêla go e tša lehono, e le gore o tša tšoga a tšoga ka morwana. Taêlô ke ya ka morago ga tša goja. Ka lona letsatsi le we a ba laêlago ka lona, ke lona letsatsi le we ba swanetsêgo go mo šupa dithapô le mothahu. Go fedile ka morwana o tšoga a tšoga.

10405 Makholo o ya go bôna dithapô tša go šala. Ka morago ga mo bakhonyana ba iitšê dibjana tša mohu, mmago mohu o swanetsê go bôna dibjana tšê di šetšêgo. A swanêla go-ya a e tetsa thôgô aawa o ya a rwele legapa la bjala. Makholo o tša fitša a dumediša. Ka morago ga maduma ke moka o ba botša taba. Ke tšilê^g bôna dibjana. Ba swanetsê go bula ntô ba mo šupê. Ke yêna yo we a swanetsêgo go go fêla a e ya a di bôna. Ka gobane ba thoka go dira bjale, tšhi ka lewa ke phethi.

10406 Letsatsi la thobošo. Le ge go ka tše bo-laiwe tšelo thobošo ke molaô. Ba swanetsêgo dira bjala. Bjala bjo we bo bitšwa bjala bja merivi ya mafellô. Ke bjona bjala bja thobošo. Ka lona letsatsi le, ga gona modirô o we

ba ka o dirago. Modirô wa gona ke wa go the-
kha bana ba mohu dipendi. Ka moragô ga di-
pendi ke mka ba nwa bjala. Dithapô le mota-
hu ba ta tsoga ba di bôna ka moswana.

10407 Phapano ya thobošo ya lehu la monna le la mo-
radi. Molaudiši mo a laudiša ka thobošo, o laudiša
gore a gona phapano thobošong ya lehu la monna
le la moradi. Bjale mo ro tena taudišong ya tho-
bošo ya moradi, re hwetšana phapano. Medirong
ka mka ba swana. Ba fapana mo: Lehung la
monna. Bathologadi ba (beulwa) go thekha di-
pendi ke bana ba we ba swanetsêgo go ba
šegêla. Dithôgô tša bona ba tala ka letsoku. Ke tšu-
pô ya gore ba alugilê. Mopholo ke monna wa go hwêla
ke moradi. Yêna o beula ke malome wa gwe ka
pudi. O swanetsê go phikuluga lefaleng. Letsoku
ba mo totsa ka lethakoring la thenna. Ke yona
phapano ya gona.

10408 Ba we ba swanetsêgo go ta ka moswana.
Lehono ke letsatsi la go thoboša bana ba mohu.
Ka moswana ke morexô wa kabaganyo ya mota-
hu wa mohu. Batswadi ba mohu ba swanetsê
go ba gona. Ba bo lelako la monna ke bona ba
la ba ngodilwego ka mola pampiring ya ka mo-

923 (106)

K34/82

4929

rago. Ke bona ba we ba swanets'ego go reriana ka mothahu le dithapo.

10409 Lebaka la batswadi ba mahu go ba gona marerong wa thoto ya mahu ngwana wa bona. Dithapo le mothahu tse dingwe di tswa di le ga batswadi. Tse dingwe ke tsa bagadi. Tse dingwe ke tsa maata a gwe. Ka bakale we batswadi ba mahu ba swanets'e go ba gona. Le ge batswadi ba thaka ka ba mo fa, ba swanets'e go ba gona, go bona ge ba aba mothahu wa mahu ngwana wa bona. Bakhonyana ba swanets'e go supa ba-reri mothahu wa mahu.

10410 Monyaretsi wa taba kopanong ya bona. Monyaretsi wa go hwela ke mosadi ke yena yo we a swanets'ego go nyaretsa taba. Maba-na e be re twere monyana wa meriri ya mafello. Bjale lehono taba ke ya dithapo le mothahu wa mahu. Ke hwetse ke mosadi bjale o silê bana le dithoto. Ke yona taba e we re tets'ego yona ba bina tau. Bjale ba bo lelako la monna ba ta begana. Ka morago ga mo ba begane ke moka ba bega ba ga makholo wa bona. Le bona ba swane-

tše go begana. Ba ga makholo wa bona ba ta ba fetola ka gore di ya o kwala, rena re ka na okwa lena. Re swanetše go di bōna re khōnē re tšilo bolabola.

10411 Mōthōlo o swanetše go ba šupa dithapō le mōthahu. Dithapō tše we a di tebago o ta ba thalōšetsa. Tše di tšwa ga gore. Methahung le gona go bjale. Mōthahu wa monya lo wa baredi, mōthahu wa maata, mōthahu wa go fiwa ke bātswadi le wa go fiwa ke manna. Ka morago ga mo ba bone mōthahu, ba swanetše go bōela ka kowa lapeng la mohu, ba yo thōma go bolabola. Bana ba mohu ka mohu ba swanetše go ba gona le ba we ba lego magadi a bona.

10412 Makholo wa bona o re mohu o šile bana. Bona beng ba khonyana ba ta bolabola makholo wa bona a theletsitše. Mōthahu wa mabēlē ba swanetše go ntšhaganya bana ba mohu. Mašaledi ke a ngwana wa lekhōthwane. Methahu ya diruiwa ba swanetše go ebaganya bana ba bathankana. Bana ba ba setšana a ba swanēla go hwetsšana kabēlō mōthahu.

wa diruiwa. Masaledi a fiwa lekhôthwane. Kudu o swanetše go ba ka fathe ga tulo ya ngwana yo mogolo. Bjale ba ba abaganya ka go tšhaba gore mogolo wa bona, mothomong a ka ba le leonya. Mothomong a ka thinya le fa. O reng wena makholo wa bana. Yēna ke moka o ba fetola ka mokhwa o, mohu o hwa^{le} o šile bana.

10413 Dikhomo tša manyalo a baredie. Ke dikhomo tša lapa la mohu. Zêla di pušong ya monna le mosadi. Re bolabola ka monna le mosadi ka baha la gore monna a ka the ke a no dira ka tšona ka mokhwa o we a nyakago ka nte le tumelano le mosadi wa gwe. Dikhomo tša manyalo wa baredie, di swanetše go tšeišê barwa basadi. Bjale ge mmago bona mo a hwilê, di swanetše go no ba ka fathe ga monna. Go laolwa gona di laolwa ka lapeng la mohu.

10414 Mokhadi o ilê a hwa a šiya bana ba bararo. Banenyana ba ba bedi le mothankama. Ma-ina a bona a ta ngodiwa ka go latelano ka go belegiwa ga bona. Ke a: Tšhoupane, Nkala le Masilu. Ngwana wa pele ke mosetšana, wa

bo bedi ke mothankana le-khōthwane ke mosetsana. Leina la papago bona Matala. Makholo wa bona wa gotswala papago bona Mathegabu. Makholo wa bona wa gotswala mmogo bona Manapjadi. Monna o be a no ba le mosadi ka othii:

10415 O ilê a hwa bogadi bja gwe. Makhonyana a ka a tšibisa batswadi ba mosadi bolwetsi. O ilê a no katana go mo alafisa. O ilê go bona gore bolwetsi bo gudilê, ke moka a ya gotšibisa batswadi. Ba ilê mo ba re ba tšilo bona molwetsi ba hwetsana a hwilê. Monna o ilê a re „ke diñhōbōgane ba ga makholo. Ke rumilê motho go tšilo le tšibisa bolwetsi bja ngwana wa lena. Ka moragonyana ga mo morumiwa a tšha tšwa go tšoga ke moka motho a re tšogela.

10416 Makhonyana o ilê a tšentsha ba ga makholo ka ntong ya moku. O ilê go ba laudisetsa ka mokhwa o we wa ka gōdimu, ba mo fetola ka gore re nyaka go bona molwetsi. Makhonyana o ilê a re le ya o kwala fêla taba kholo molwetsi o re tšogetsê. Ke moka a tšena nabō ka ntong. Ba ilê ba hwetsana gore o hwilê. Ba ilê ba tšwela ka nte. Ke moka ba re go makhonyana, šala ga boṭe. Makhonyana a ka a ba ara-

ba. Bona ba ilê ba tšwa ka tšhefero ke moha
ba tswara tšela ya goya gae. Ba ilê ba fitša
gae ga bona ba dula.

10+17 Poloko ya mohu. Ba ilê ba rapêla ba ga
makholo wa bona. Ba ilê ba goma ba boya.
Ba ilê ba nyaretšā pelaêlō, ke moha banna ba
bangwe ba re mašae^{be} a ~~ke~~ ^{mabedi} boikang mohu le
ša šala le bolabola dipelaêlō tša lena. Ba ilê
ba o kwa mantšū a banna. Tšhoupane le mothe
ba ilê ba ba taboša mohu ka gôdimu. Mo taboša
mohu ka gôdimu. O taboša mohu ka gôdimu. Mo ke
motho. O ke mothe. Bjale ke ngodile ba ba taboša
ka baka la gore o phathagane le motho. Ba ilê ba
felegetšā mohu ka pudi.

10+18 Dipelaêlō tša batswadi ba mohu di ilê tša
êma. Batswadi ba mohu ba ilê ba re, mo re ka
nyaretšā dipelaêlō tša rena, re ka tšoga re
šitintšhana go alama lehu la mohu. Ke tšello
tša mohu ba ka tše ke ba ndišana ga boše.
Ba ilê ba dula dipelaêlō gôdimu ka marago.
Ka nnete mo la ba tšōse pelaêlō ya bona
dipelo tša batho e be di tša huduwêga. Ba
ilê ba alama lehu la mohu matsšātsi a
mabedi. Ka letsšātsi la boraro monna wa

ngaka a t̄a alafa lehu. Ba goma ba alama gapê matšatš^vi a mabedi. Ka letšatš^vi la boraro ba fala khoko.

10419 Bakhonyana ba ilê ba e pōna phōtō. Ka morago ga mo ba fadile khoko, ke moka batswadi ba mohu ba nyaretša pelaêlō ya bona. Ba ilê ba dula ka lapeng la mohu, ba bolabola ba le ka gona. Ba ilê ba butšiša bakhonyana gore ke molaō ge re t̄ha botšwe bolwets^vi. Bakhonyana ba ilê ba re ke phōšō. Ba ilê ba tšeya mathō a bona ba lebella mong monna wa mohu. Mokhonyana a ha a nyaka go tatapolla taba. O ilê a e pōna phōšō. Ka baka le we ba ilê ba rapêla ba ga makholo wa bona. Ba ilê ba ba fetola ka gore a gona taba, lena beny le e tobisitš^ve. Ke moka ba palakana.

10420 Letšatš^vi la go t̄oša t̄hetšhila. Mokhonyana o ilê a t̄ibisā ba ga makholo wa gwe gammōgō le ba leloko la ga bō. Ba ilê ba ba gona, monna wa ngaka o ilê a tšwêla pele le modiro wa gwe wa go alafa lehu. Ka morago ga mo ba fediš-

tšē go alafa lehu ke mōka ba bulēla bja-
la. Ditaba tša dithapō le tšē dingwe re
ta di bōna ka moswana.

10421 Ngaha e foka dithapō tša mohu. Ka
moswana ba ilē ba gona ba boēla. Ba-
tswadi ba mohu a ba ka ba ba gona ka baka
la gore ka morago ga mo ba di fukilē, ba swa-
netšē go rēra moverō wa go tšā dibjana tša
mohu go bona. Ba-topi ba ilē ba topa dithapō.
Dithapō tšē we ba ta di išago ga batswadi
ba mohu ba ilē ba di beela go šele. Ke lona
letsutši la go thaba khomo goba pudi, ge
mohu a ilē a šiya methahu. Ke ya go phu-
mula bana ba mohu megōkhō. Ka moswana
wa gona ba ilē ba iša dijana tša mohu go
batswadi. Ba ilē ba di amogēla. Ba ilē ba
di iša ka pudi.

10422 Ditšhswana a tša ka tša lediwa. Ba
ilē ba lēla ke mogolo wa bona Tšhoupene.
Ke ge e le yo mogolo ka gobane matswēlé a
be a tšwilē. Papago bona le yēna o be a ba
thōkōmēla. Dithapō tšē dintši di ilē tša boēla
ka ntong ka baka la gore bana ba mohu e be
e thale ba bannyana.

10423 Letšatsi la thobošo. Ka moka ba ilê ba ba gona, ba bo leloko la monna le ba bo leloko la mohu. Matala o ilê a thoboša bana ba gwe ka khomo. Letšatsi le la thobošo, monna wa ngaha a be gona. A ka no ba gona ka go tša go khopêla bjala. Pele ya go nwa bjala, ba swanetše go bōna dithapō le methahu ya mohu. Mohu a ka a šiya mothahu. Ba ilê ba bōna dithapō. Di ilê tša boetswa ka ntong ka baka la gore bana ba mohu a gona yo a nago bogadi. Khomo e we a ilego a thoboša bana ka yōna, e be e le ya maata a monna. Ka morago ga mo ba bone dithapō le go thabiwa ga khomo ke moka ba beula monna. O ilê a phikuluga le taleng. Ba mo tōtša letroku ka le thakoring la thenna. Go phikuluga le taleng ke go tōša bo madimabe.

10424 Naleng. Naleng ke go rehišwa ga bjala. Bjala bja meriri ya matellō ke bja naleng. Ba bo leloko la monna ba swanetše go beula mohwe-di ka dilō. Le bona ba ga makholo ba beula ba-togolo ba bona ka ditseka. Ba swanetše go fa ba beudi dipitša tša mabjala. Ge bjala bo šetše, batho fêla ba ka no bo šeka ba e nwa.

Ke ôna monyanya. Malome wa matala a ka a mmeula.

10425 Malome wa matala o ilê a gana go mo tsa mosadi wa thebula-nto. Ka morago ga thellô the moku, monna o ilê a bitša ba gabô. Ba ilê ba khobakana. Le bitša ke nna ba bina khomo. Mosadi wa ka o hwilê bjale ke boetsê bo nnyaneng. Bjale ke le bega gore ke nyaka mosadi. Ke yôna taba e we ke le bitšeträgo yôna. Ke moka a fetša go bolabola. Banna ba ilê ba dumelana le dipolabolo tša gwe. Ba ilê ba mo fetola ka gore, o swanetsê go nyaka mong wa dibjana ga makholo wago. O ilê a ba fetola ka gore ko tšena ka mokhwa mang. Ba ilê ba re noka e tshediwa ka lepara. Ba ilê ba ntšha khomo ke moka ba roma thebaka go nyaka thebula-nto. Thebaka the ilê thaya.

10426 Dipolabolo tša bo makholo. Morumiwa o ilê a fitša a fo dula khorong. A gwa ka gwa ba le motho yo a mo thökômêlago. O ilê a re, gapê ke nna mokhonyana. Ba re, o mokhonyana wa lefe lapa. Ke rumilê ke matala. Ba mo šupa lapa. Ke moka a ya ka lapeng. Ba bangwe ba ilê ba ba sola. Ka go o kwa disolo, ba mo alla legogo ka ntong. Ke rumilê ke mokhonyana wa lena ka khomo. Ka yôna

O nyaka thebula-nto. Thepela o mmotša thebula-nto re ka theke ra mo fa ka baka la gore ngwana wa rena o diyo bolaya. Thebaka the ilê the ba botša ka mokhwa o ba bolabotšego ka ôna.

10427 Matata o ilê a tšeya ngwana Telane. O ilê go o kwa gore ba ga makholo wa gwe ba gana go mo fa thebula-nto, ke moka a thoba, a ya a tšeya khorong e šele. Mosadi yo we a mo tšerego a še wa thebula-nto ka gobane a mo tšeya go batswadi ba mohu mosadi wa gwe. Ka di tšêbê ba ilê ba di kwa ba ga makholo wa gwe. O ilê a nyala mosadi ka dikhomo tša matšo a Tšhoupane. O ilê a mmeka, a mmekêla ka lapeng la mohu. O ilê a tšena ka dintō^{ng} tša mohu. Ke moka a šumiša dithapô tša mohu.

10428 Batswadi ba mohu ba nyaka dithapô tša go šiya ke ngwana wa bona. Ba ilê ba romêla mokhonyana wa bona thebaka. Thepela o botša moka mokhonyana, a re fê dithapô tša ngwana wa rena. Thebaka the ilê thaya. Tha fitša the bolabola ka mokhwa o we ba ilego ba bolabola ka ôna. Mokhonyana o ilê a fetola thebaka. Ke di kwilê, le nna ke the tšama ke botša ba gešu. Nna ke noši nka the ke ka e khôna e ya nkimêla.

Fêla o ba botše ka tšatsi la gore ba tē. Ba tē le ba gabō ka gobane re tše thōma ka go bolabola. Thebaka tše ilē tše goma. Thaya tše ba botše mantšū a mokhonyana. Mokhonyana le yēna o ilē a tšama a tšibša ba gabō.

10+29 Dipoleboto tša bona. Ka lona letsatsi le la a ilego a ba botša lona, ba ilē ba ba gone. Mokhonyana o ilē a tšagiša taba. Bjale ka ge ke ilē ka le jiša mohudu wa taba, le hono ba tilē ba ga ga makholo. Taba kholo ba rometše motho, ba re ba nyaka di bjana tša mohu moredi wa bona. Ke yōna taba e we ke le bitšeditsēgo yōna. Ba ilē ba re di a kwala. Bjale re ka kwa ka bona ba ga makholo. Ba ilē ba re, mantšū a mantšū a re naō, le ntšū la ~~na~~ ke la go nyaka dithapō tša nguana wa rena.

10+30 Bakhonyana ba nyaka nnete ya bo makholo wa bona. Ba ga makholo le re thiba ditēbē ka baka la go nyaka dithapō. Re le khopēla gore le bolabole dithapō tše we le di nyakago. Ba ilē ba re dithapō ka moka a di tšwēlē ntē. Aowaa e we ke taba. Ba ilē ba di ntšha. Mmago mohu o ilē a khē-

tha tša go tšwa go yêna. Ka morago ga mo-
a khethilê ke moka a re go šetšê thešego.
Mokhonyana o ilê a gana ka thōna. Boma-
kholo ba re re a the nyaka. Ba khonya-
na ba ilê ba re, bo makholo ba kwala; ka
gobame moradi yo we a the šumišago ke wa
le-loko le šele.

10431 Ba ilê ba khaogana melamo ba
e tša mo we. Ba ga makholo wa gwe
ba ilê ba re, šala o ōna khoro. Ke
moka ba rwala dihapō ba tšoga. Ke mo-
ka bogwe bo hwilê. Bena ba mohu bo-
na mo ba nyaka go bōna ba ga makha-
lo wa bona baya. Pele ga goya ba kho-
pêla ga papago bona. Ke moka a ba lo-
kolla.

10432 Dikhomo tša matšo a mašilu di ilê
tša fiwa Nkala. O wa bōna ngwana ma-
go o hwilê. Lehono mmago e be e le ma-
silu. Lehono o wa di bōna dikhomo tše
ke tša go nyala yêna. La gola le ya bo-
lata. Ka morwana monna wa gwe o tšilo
mmeka. Bjale o the tebe gore ke wena
tšhuwana. Tšhuwana a e khanye ka batho.

Wa khanya ka batho, di ta lewa ka thaphe
- muši ke moha wa dumala mosadi.

10433 Go leka noka a še go e tshela. Papago
Nhala o ilê a bitša banna ba gabô ga mmôgô
le khadi. Ba ilê ba ba gona. Le bitsitšê ke
nna ba gešu. Ngwana o gudilê, o nyaka
mosadi. Bjale ke le tšiba taba e, ka baka
la gore lehu la mmugwe le mphapantšê le
bo makholo wa gwe. Bjale ke mo khakane-
gong a ke tebe gore nka dira bjang. Ke
yôna taba e we ke le bitseditšego yôna.

Ba re mona ntso a e khamole. Banna ba
ilê ba re di ya kwala. Go leka noka a še
go e tshela. Ka goriale mo we, go swane-
tšê go rumiwa batho ba išê pōō. Re ta
o koma bona gore ba ta reng. Aowa ba
ilê o kwana ka go iša pōō.

10434 Pudi-di-alwa le mohoro ba ilê ba iša
pōō. Ka morago ga mo ba kwane dipolabolong
tša bona, ke moha ba roma batho ba baka
gōdimu. Pōō ke go pepula motagolo ka thari.
Bjale thari e na le metswa e menê. Ka ba-
ka le we pōō e gapiwa ka dikhomo tšê di-
nê. Ka yôna pōō ke dikhomo tšê thano. Ba

ilê ba diva bjale. Le ba botšê gore re tšiši-
tšê moswa. Barumiwa ba ilê ba fithiša ma-
ntšû. Ba makholo ba ilê ba bitšâ ba ga bô,
go tšilo ba bega taba ya moswe.

10435 Moswe a lle gae dia'ila. Ba makho-
lo wa gwe, ba ilê ba re, ngwana wa noga a
na nogana. Ka goriale moswe ke gore a swanê-
la go amogêlwa. Ba ilê ba mo ganetšû. Ba ilê
ba mmotšâ gore moswe a lle gae dia'ila. O
the ke wa re mmagwe o kwilê aowa ke
dillô tšû moswe di ka tšôša môya wa badi-
mu. Malame wa moswe o ilê a o kwa mantšû
a banna. Ba ilê ba amogêla motogolo wa
bona. O ilê a beka mahetwebele.

10436 Dibjana tšê la tšâ mohu mmago/Vka-
la a tšâ ke tšû boya, ka gobane a
šê mosadi wa the bula-nto. Go bolwa-
bolwa ka dibjana tšê la ba go di iša
ka pudi. Mmago mohu o ilê a di šumi-
ša. Go boya ga dibjana, ke ge la ba
mo dumelle go tšêya mosadi wa the bu-
la-nto. Mašemo a mohu le dirapa di
ilê tšâ lemiwa ke mosadi wa Nkula
ka gobane ke di tšhapô tšâ go šiyu ke

mohu mmagwe. mafellō a tuba.

10437 Mohu o # šilē methahu. Ge mohu a ka hwa a šiya methahu, methahu e we e swa netšē go abaganya bana ba mohu. Ge e kmothahu wa mabêlê, o ilê wa šala ge ba dirā bjala bā thokošō, o swanetšē go abaganya bana ba mohu ba basetšana. Mabapi le dikhomo tša matšo a baredi, morwa yo mongwe le yo mongwe o lebane ke dikhomo. Ka tšona o swanetšē go tšeya mosadi. Mammuwu yo mongwe le yo mongwe o swanetšē go ba le lapa la gwe. Diruiwa tša maata a mosadi di lebane lekhōthwane la mothankana.

10438 Mabinê o ilê a šiya bana ba ba thano. Leina la monna wa gwe e be e le Pudi-ya-mote. Monna yo o be a na le basadi ba ba bedi. Maina a bana ba mohu ke a : Motratsi, malesa le Thwadi. Ba banyana ba ba bedi. Ke ba Nthêphê le Kidiyane. Ke bona bana ba we ba ilego ba šiya ke mohu. Mmago bona e be e le mosadi wa ntō e kholo. Mokhonyana o ilê

a oha bolwetsi bja mohu le bo makholo wa gwe. Phapano a ya ka ya ba gona magareng a bona.

10439 Dipolabolo tša bona mabapi le me-
-thahu ya mohu. Motsatsi ke ngwana wa
pele wa mothahana. Leina le la motša-
-tši ke leina la thetshadi. Ba mo retše
lona ka baka la gore mogolo wa gwe o
ilê a hwa. Bjale yêna ba nore re ta
bôna mo letsatsi le thaba. Le ilê latha-
-ba ke moka a napa a rediwa lona. Mo-
tholo o ilê a thaloša taba ka mokhwa
o: Gona le dikhomo tše thano le dipudi
tše ntabe tša mohu. Lesome la dikhomo
ke tša matsō a moredi wa gwe. Ke ôna
mothahu wa mohu. Mogolo wa bona ona
le lapa la gwe.

10440 Dikhomo tše 5 le dipudi tše 6 ke tša
mong mohu. Dikhomo o di hwetsane ka mo-
khwa o, o ilê a fiwa ke papagwe tsatsi
le a bikiwago. O ilê a mo fa e le kho-
mo ya thadi bare ke Malebese. Ke yô-
na e we e tswetsego dikhomo tše. Dipudi
o ilê a dirêka ka mabêlê. Ke moka

Pudi-ya-mote a fets'a go bolabola. Beina ba ilê ba begana taba. Le bona bo makholo wa bona ba ilê ba bigiwa.

10441 Polabolo gôdimu ga dikhomo tša mong mohu. Bakhonyana ba ilê ba re, mothahu wa dikhomo tšê thano re ka o kwa ka ba ga makholo. Bona ba ilê ba re, wa fa o filê. Gona di swanetšê go abaganya bana ba mohu. Goriale ke bakhonyana. Ba ga makholo ba ilê ba re, nama ya go fiwa a e na mogwapa? Ke gore e apewa ka pitsa ka e thii. Rena e be re filê more di wa rena. Bjale mo a hwilê, le swanetšê go di fa lekhôthwane mathodiya peelo. Bakhonyana ba ilê ba o kwana le polabolo ya bo makholo wa bona.

10442 Mothahu wa dikhomo tša baredi. Mothahu o wa mats'o a baredi, ôna o swanetšê go šumiwa ka mokhwa mang. Goriale ke motholo. Dikhomo tša mats'o a Nthêphê ka molaô di lebane papago bona goba morwa yo mogolo. Tša mats'o a moratho di lebane masesa. Jo lebane papago bona ke ge a nyaka go tšeya mosadi. Ge a tha nyake go tšeya mosadi, gona

di le bana morwa. Nyepō e re, dikhomo tšā ma-
tšō a ngwanana a di lewe ka molomo.

10443 Bana ba mohu ba ilē ba šupiwa metha-
hu ya mohu mmago bona. Papago bona o ilē ma-
kheswa a mabedi a ntšhitelē. Ka bana lewe,
mothahu wa mohu o swanetsē go abaganya ba-
na ba mohu. Ba ilē ba ntšha dikhomo tšā matsō a
Nthēptšē tšē ntube, ba di fa motsātšī. Ba re maša-
ledi a ʒa ba a leta mote. Bjale a re, ke nyaka go
tšeya ngwana wa malome. Ba ilē ba re, re ʒa
go fa tšona ge re bōna gore ke nnete. Dikhomo
tšā matsō a Kidiyane ba re, malesa o swanetsē
go tšeya mosadi ka tšona. Thwadi o ilē a feta
le dikhomo tšē thaan le dipudi tšē ntube. Ke
tšē tšā go ba di ana mong mohu mmagwe. Ke
moka taba ya bona ya fēla e ʒa mowe. Mafellō
a taba.

S.1: Yo a lego moja - lefa la mosadi.

10444 Lefa la mohu wa mosadi. Ge mosadi a
ka hwa a šiya, lefa, lefa le we le lebane ba-
na ba gwe. Lefa le swanetsē go ba ka fātše
ga taolo ya papago bona. Kudu ba swanetsē go
abaganya bana ba mohu. Melaō ya malapa

a e êtelane. Malapa a mangwe a no ntšha mathô ba lebella le ge ba bôna papago ditšhwana a thinya lefa la mohu.

10445 ⁸⁶ Lapa a le ji le ngwe. ⁸⁹ Theema the the ilê tha nyaretsa ke taba. Monna a ka hwêla ke mosadi ke moka a tšeya thoto ya mohu a ya a ejêla ka lapeng la mogadikane. Bja-le ba šita go mo khalema. Ba no ntšha mathô ba mo lebella. Ba tšhepilê fêla gore ba ta ta ba anêgêla ^{morwa} mohu mo a gotšê. Ka nnete mo a gudilê ba mo anêgêla, lefa la mohu mmago, bôna ka mokhwa o we a ilego a thinya lefa ka gona. Barwa ba bantsi ba bolaya bo papago bôna ka mokhwa o we.

10446 Khomo ke motho, e a repiwa. Ke gore mo o nyaka go bolaya khomo le swanetsê go thôma ka go bolabola. Motho le yêna o bjale, ge ba nyaka go mmolaya baloi, ba thôma ka go rêpana. Mothomong ba ka tšeya thelemô go ba dilemo tšê pedi ba mmolaê ka thelemô tha boraro. Go tšeya lebaka le letelele ke gore gona le ba we ba tha kwisišigo polaô ya motho yo we. Khomo le yôna mo e ka thôma ka go dutêla thopa, ba ta khôna go ntšha

mōng wa khomo phōšō. O t̄he ke wa t̄hinya mo-
t̄hahu wa mohu. O wa ba bōna ba-na ba mo-
hu e t̄hale ba bannyana. Ge ba no t̄a ka
go kobēla khomo, a go na mant̄u a we ba ka
mmot̄ago.

10447 Lehu la monna. O wa bōna, mo go ilē
gwa hwa monna pele, lefa la mosadi a le šī-
kin̄ji. Le t̄a no laudiwa ke yēna mosadi. Ba-
na ba gwe ba ka šala ba le laola ka morago
ga lehu la mmago bona. Mosadi a t̄we le di-
khomo mo a e t̄a bogadi. Le ga polabolo e bola-
bolwa ka mōkhwa o we, a go thušī t̄helo, ka go-
bane a ka bega banna ke mōka ba ba t̄ē-
ma. Go t̄emiwa monna yo we a nyakago go ja
t̄u lapa le lengwe.

10448 Mokhadi o ilē a šiya bana ba banē.
Bana ba bathankana: Lekhowa, Nkhese le
Ntama, Khait̄sedi ya bona malet̄sikwē.
Papago bona let̄seke. Lekhowa ke ge
e le legaola ge mmago bona a e hwa.
Monna o be a na le basadi ba ba bedi.
Wa bo bedi ba re ke mathahu. Ke wa
nto ya bo bedi. Mohu e be e le ngaka
ya malopō. O ilē a thōma ka go babja

mo a ta hwetsana bo ngaka bjo we. O ilê a alafisa ke monna. Le khomo ya go famo-
ng ngaka e we ilego ya mo thusa bolwe-
tšing go ilê gwa ntšha monna. Le khomo ya
go mo nweša. O ilê a ba ngaka e kholoya
go alafa malopô.

10449 Mofullô mogolo o thôla modulô. Letšhe-
ke o ilê a ba khošana ka baka la bongaka
bja moradi. Ngaka ke khoši. Ga go na mo-
tho yo we a ka mo phikhišago. O ja tša ma-
khura. O na le thetšhaba tha gwe, the we
ba the bitšago Mathosana. Mo a ka ve ba
dirê tha gore ba swanetše go dira. Matho-
sana a we ba ntšha dilo tša go lefa modi-
rô wa ngaka. Mohu o ilê a hwa a šiya le-
fa la gwe la bongaka.

10450 Bo kakang bja mothahu wa mohu. Ka
letšatši la thobošo, ba ilê ba šupetsana mo-
thahu wa mohu. Ba ilê ba hwetsana dikhomo
tše diphehago menwana mmedi. Dipudi ma-
some a mabedi le metšo e ntabe. Dinku di
le nnê. Dipokolo tše tharo le masome a
mararo a dikhogo di nago le dikhogo tše
pedi.

10451 Taba a ba bolabole ba eme ka maoto. Ba ilê ba boêla ka lapeng la mohu ba dula fathe. Batswadi ba mohu ba ilê ba butšišā tšē we di nago le batho. Monna o ilê a re ga gona lefišā bathong. Ka moka mathosana ba lifilê melato ya bona. Mothahu ke o no ke le šupilego. Ba ilê ba re ke tšona. Bjale le ka bolabola taba. Monna wa mohu o ilê a re, a gona taba e e ka bolwabolwago. Ke be ke na nyaka go le šupa gore le o bônê ka mathō. Bana ba mohu ke bana baka. Lefa la go šiya ke mohu ke laka. Ge ba nyaka basadi ba tšā tšēišā ke nna. Ke moka go fedilê. Goriale ke Letseke. Batswadi gammōgō le banna ba ilê ba fhe ke ba kwīšišā.

10452 Le be le mpitšetsāng. Goriale ke motswadi wa mohu. Banna le bona ba ilê ba makala. Mokolokoto ke malome wa Letseke. O ilê a bolabola. Ke nna mokolokoto ke wa motho, nka-be e le wa khomo nkabe ba bolaya. Ke nna wa matsiši, a gona mogwera waka ga namo re lego nthe. Mphathō wa mokhalabje yo we e be e le makwa. O ilê a ba thalošetsā ka mokhwa o we lefa la ^{mohuwa} mosadi le swa-

923

K34/82 4951

netšego go swariwa ka ôna. O ilê a ba fa
letšhupônyana ka buripana.

10453 Dipolabolo tša Moholokoto. Le a bôna
banna ba gešû, go buima kudu ge monna
a ka twara lefa la mohu mosadi wa gwe. Le-
buka ke le, "Ota ja lefa". Ga gona mothoyo
a ka go šalago morago. Fêla o di tšebe gore
o nontšha lebita la go. Malome wa ditšhu-
wana ke yêna yo we a swanetšego go twara
lefa la batogolo ba gwe. A ka tše ke a khô-
na go leija. Ge malome a tše gona moredi
wa mohu yo we a lego bogadi a ka le swara.
Le rangwane a ka le swara goba ramogolo.
Mong wa mosadi a swanêla go le twara. Yêna
o na le maata a go fêla a eya a le bôna. Ke
mo we o kwago ba re "lupa a leji lengwe." Ba-
tho ba we ba ngodilwego ka mo gôdimu ba
ka tše ke ba dija ka gobane ba tšhuba gore
o ka ba tšema.

10454 "Thôgô ke tšhemo ba tšugolêla."
Goriale ke malome wa gwe. "Ke tšugole-
tšê leokana la re go gola la nthuba?" Go
be gona le monna wa khale ba re, ke maphi-
kulugê. Mong leina la gwe a ke le tšebe la

baduledi. O be a na le basadi ba bararo. Yo mongwe wa bona o ilê a hwa. O ilê a šiya mothahu wa gwe o we a ilego a o hwetsana ka go bopa dipitsa. Monna o ilê a gana dikeletšo tša banna. Ba ilê ba togêla mothahu matsogony a gwe. O ilê a ja mothahu, a o jêla ka lapeng la mamoratwê. A ka a o ana mothahu o we. Morwa wa mohu ba be ba mmitša Mampenyane tšhoši ya goloma. O ilê a bolaya papagwe. Molato a waka wa ba gona. Ke mowe ke ilê ka o kwa bakhulabje ba bolubola. Ke moka a fetsa dipolabolo tša gwe a e ta mowe.

10455 "Tha twara ke tau a the ke the lopêla nkwe, nkwe e na le mabalanyana?" Theema the tha ka gôdimu the bolabotše ke banna ge ba palakana. Ba ilê ba mo šielâ thona ka baka la gore a ka a dumêla go khurupulla diata. Lefa ka moka ba ilê ba le togêla dia-teng tša gwe.

10456 "O the ke wa bôna khwakhwa go ya gale-gale, pula ya modupi e a ta?" Letšeke o ilê a ba khošana. Tsatisi le lengwe le le lengwe o be a e nwa bjala moteng wa gwe. Bjala bo na le dithaa. Mothakotšo wa dithaa ke nama.

Go be go nwewa bjala, go bile go lewa le nama.
 Ntona mašumu o bile a mmeya rammotwana
 wa mmoto wa phôtwaneng. Mantona ba dume-
 diša ga gwe. Bagolo ba gwe ka moka ya ba
 bathankana. Botama mowana ba ilê ba pja
 bjale ka meti a magukwa. Lefa le fedilê bja-
 le o latswa phoka.

10457 Lekhowa o nyaka thoto ya mohu mmagwe.
 Ke monna, o nyaka mosadi.⁶⁶ Boya khomo ke bo
 boya khomo.⁹⁹ Ke monna o riale go ^{mathahu} malehu.
 Matha^{hu} o ilê a re, morwa waka o gudilê le yêna
 o nyaka mosadi. O ilê a šita go bega ba ga-
 bô. Ka matheko ba botsê morwa mothahuwa
 mohu mmagwe. Morwa o ilê a ba a dira gove
 banna ba t̂ê ba mmotŝt̂šê papagwe. O ilê
 a re go bôna banna ba khobakana, ke moka
 a ba t̂shaba. Ba ilê ba no ba ba palakana.

10458 Letšeke o ilê a lopa ka t̂hōgō. Lekho-
 wa o ilê a bolaya papagwe. O ilê a mmolaya
 ka letapa. Ka t̂t̂t̂š̂i le we, a ilego a mmo-
 laya ka lona, e be gona le bjala. Bjala e
 be e le bja bakhonyana ba lapa la matha-
^{hu} O ilê a re go papagwe, ke nyaka thoto
 ya go šiya mohu mma. O ilê a fetola

morwa wa gwe ka gore, nyakêla mphaka o t^hê o phule^h mpa, o t^ha hwetsana thoto. Ke ge a mo pjata ka letapa t^hôgô. Ke moka la napa la mmolaya.

10459 Ke mpja e lumilê mong wa yôna. Le-khowa o ilê a tswariwa ke ba mošata. Ba ilê ge ba bolabola ditaba, ba hwetsana gore mohu, o dirilê phôšô. Ba bo leloko la mmolaiwa ka moka ba ilê ba êma le mmolai. Ba khoro ba ve ngwana o dirilê phôšô o be a t^ha tswanêla go mmolaya, o be a swanetsê go bega taba. Bjale ka ge le êma le morwa, molato a o gona. Ke legoto le e tifilê ka t^he topo. Ke moka taba ya fêla e t^ha mo we. Mafello a taba.

10460 Moradi wa Mpedi e be e le Matsie. O ilê a ba le bana ~~ba banaro~~. Ngwana wa pele wa mosetsana. Keina la gwe Mamote-twa. Ka morago a bêtêga Mashoho ke wa mothankana. Lekhōthwane e le Mokibê-la. Ke yêna e be e le mothankana. Ke moka mosadi a êma go bêtêga. Monna o ilê a o kwa bothoko ka gobane e t^hhale

yo moswa. O ilê a leka go hitima le dinga-
ka tša go khōna go bōfēla. Le ga go le bja-
le di ilê tša pallwa. Noga ya pupi ya ngala
e nyadile. O ilê a ntšha mathō a mo lebe-
lla.

10461 Matsie o ilê a hwa pele ga monna
wa gwe. O ilê a šiya Mametetwa a nyadiwi-
lê. Ka morago ga thello tša mohu, ba ilê
ba re papago ditšhswana o swanetšē go tšē-
ya dikhomō a yo nyala mosudi ka tšona. Di-
polabolo tše we ke tša ka morago ga letsatsi
la thobōšo. Ke gore ka moswana wa gona.
Mpedi o ilê a ba fetola ka gore, tša lefa-
the a ba kholwe, mo la e be ba kholwa e
be nkuve ke khodile. Nna ke llê, ka baka
le we ke swanetšē go šielā bana baka.

10462 Ka bolaya nkwe ke a apara, a ke ne
malome wa go mosoma. Goriale ke Mpedi.
Bana ba ba ka ba na le malome wa bona.
Ke yēna yo we a swanetšēgo go tšeya mo-
thahu a yo o thōkōmēla. Bana ba baka ba
ta tšeya basadi ka ōna. Nna waka mosadi ke
bolailē, a gona motho yo we nka mosomago.
Basadi ba bona ba ta ngathēla diateng

ke 'ija ke gona ke phela. Go ilê gwa ba ka mokhwa o we. Malome wa bana a tšeya mothahu. Bana ba ilê ba fo dula le papa-go bona. Tša goja e be ba apeela ke kha-itsedi ya bona.

10463 Mokibêla o ilê a latêla mmaqwe. O ilê a hwa ka lehu la basadi. Ke gore o ilê a lumiwa ke basadi. Ba ilê trütš'i le ba lemogago bolwets'i, ya ba ke moka o wa ba šiya. Ke mpja e hwilê lefelong. Ga go na motho yo we ba ka llago ka yēna. Ba ilê ba felegetša mohu ka tšes'a. Ba tše sweletša ka marago. Thepela le bosola bja go.

10464 Lefa ka moka¹ a fiwa mašošo. Dikhomo tše la tša go fišwa ga malome wa bona, di ilê tša gafêlwa morwa wa mohu. O wa bōna ngwanaka, dikhomo tše ke tša lapa le no. Ke matšo a khaitšedi ya go. Ka tšona o swanetše go tšeya mosadi. Ke moka a tšeya Nkekešane ka tšona. Dithapō tše dingwe di ilê tša tšeya ke khaitšedi ya gwe. Papagwe o ilê a napa a ba ngwana. Tša goja o be a tswotšolêla ke ngwets'i wa gwe.

10465 Malome o ilê a fiwa khomo ya madiši. Ka morago ga mo Mašošo a tšere mosadi, ke moka a botšā pupagwe, gore o nyaka go fišulla dikhomo. Papagwe o ilê a re di tšeba ke wena mong. Ba ilê ba ya ka ba bedi. Ke tšilo fišulla manamane a la ka gore o tšwarêlê motogolo wago. Aowaa le ka no ~~ag~~ a gapa. Ke moka a ba šupa mašaledi a go šala mo ba yo nyala mosadi. O ilê a mo fa khomo ya tšhadi. Ka khomo e, ke a go leboga ge o ilê wa ntšwarêla thoto. Ge la di dulê le nna, nka be di livêlê ka gobane bo matsola a mpōna ba na le mabobo. Bo matsola a mpōna ke bašegediwa ba we ba tšhe nang banna. Mafello a taba.

10466 Mohu wa go hwa ka ntševê. Bolwetsi bjo bo a fetêla. Bo fetêla ba bo lelolo la mohu. Ka baka le we bo tšhaba kudu. Diaparo tše we a go ba a di šumiša bolwetsing bja gwe, ba swanetsê go mo felegetšā nutšo. Dithapō tša dikobō tše we a go ba a tšhe di šumiši bolwetsing bja gwe, tšona di a bulukiwa. Ba tšhe di bōna ke letšatši la tšošo ya merivi ya tšhetšhila. Le tšona dibjana tše

a go ba di šumisa bolwetsing bja gwe, ba swanetše go disa di isa le yena mohu. Le matshakhana a we a go ba a ~~af~~ ala, o ya naô lebiteng. Mašaledi a di^hhapô ka moka ba boloka ka ntong ya gwe.

10467 Ka letsatsi la ^{thelipila} ~~thoboso~~ di a fukiwa. Ke lona letsatsi la modivô wa monna wa ngaka. Go ngwadiwa monna wa ngaka ka baka la gore e šu go ke go bôniwa mosadi wa ngaka a alafu lehu. Ka moka ga tšona di^hhapô tša mohu ba di ntshetsa lapeng. Ke moka ngaka e di foka ka mphoko. Ka moragô ga mphoko di thutswegile bjale yo mongwe le yo mongwe wa bo mohu, kudu bana ba mohu, ba ka topa di^hhapô tše we ba di nyakago. Bjale ge mohu a ilê a hwa ka bolwetsi bjo bja go fetela, a ba swanela go di topa. Ngaka yona e a topa. Ba ta gome ba di boetsa ka ntong.

10468 Thoboso ya bakhonyana go bo makholo. Motho mo a babja kudu, ba swanetše go mothakola. Bjale di^hthakola tše we ba swanetše go di isa go batswadi ba mohu go bega lehu la ngwana wa bona. Ke mo mohu a ilê a hwa ka bolwetsi bja go the boifišê. Mo a hwilê ka

malwetsi a go boifisa, dithakola ba-moisa natšo lebiteng. Ga bo makholo ba ta thabela tše we a go ba a tha di sumisi, ke moka ba yo bega batswadi ke tšona. Malets'i a go boifisa ke a: Ntéré le lepéra.

10469 Dithapō tša batho ba go hwa ka Ntéré le lepéra. Batswadi ba mohu ba swanets'e go di rekisants'ha ke moka ba boloke tšewe ba rekisants'ego ke tšona. Ke tšona tšewe di swanets'ego go ta sumisa ke mosadi wa thebula-nto mo a ka ba gona. Le bona ba-khonyana ba swanets'e go dira bjale ka ba ga makholo wa bona. Bjale ba ta tšeya dilo tše we ba rekisants'ego natšo ba di bitša dithapō tša mohu. Ke gona ba ka khōna-go go di abaganya bana ba mohu. Ke ōna molaō wa gona o we.

10470 Dithapō tša mogōga le dibete. Tsē na ke dithapō tše ditša lewego. Ke tše bjale ka dipō-kolō, dimpja le kaatse. Ke tšona tše we ba di bitšago megōga le dibete, Bjale mo mohu a ka hwa ka bolwetsi bja go boifisa, a šiya dithapō tša mohuta o. Gants'i mpja le kaatse ba no di fa motho o šele yo we a di nyakago.

Dipokōlō ke diruiwa tše di kholo, di di-yo ba le madimabe ka go tše lewê ga tšona. Tšona ba swanetše go di rekisantšha. Dithapō tše bjale ka mpja le kaatse a ba nyake le go di bōna. Nnete ka moragō ga mo ba bulukilē mohu, di swanetše go tšeiwa ke ba we ba di nyakago. Ge go tše na batho ba we ba di nyakago, ba swanetše go di bolaya. Ke ōna molaō wa tšona o we.

10471 Mothahu wa mohu wa go hwa ka bolwetši bja go boifiša. Mothahu ka buntšime-thahu. Tšena ke diruiwa tše di lewago. Tšeruiwa tše tše ngwe tše moradi ke kolobê. Rekare ke tšeruiwa tše tše golo tše moradi ka gobane mmōšana le yēna o wa ruwa. Mmōšana ke modidi. Le yōna ba swanetše go phakiša ba e rekisantšha, ka gobane ke magopotšē. Go tšeng bjale ba swanetše go e bolaya.

10472 Kolobê ke magopotšē ke gobane e a fipiwa. Bjale mo yo kwa tala e a lla, e ilêla mong wa yōna gore a yo e fa moroko. Gamtšī a ba swanêla go e bolaya, ba swanetše go e rekisantšha ka baka la go tšhaba go

thatsā. Ge o kare o ija wa gopola mongwa yōna ke moka o thōma go selekwa. Taba ya bo bedi ke gore ka nama ya yōna o ka fetêlwa ke bolwetsi bja mohu. Kolo bē e ya nywaiwa. Mong wa yōna a e fa moroko, ke moka o no ba a e phumula diata ka yōna. Ka baka le we, ba hwetsana gore ke goja mohu. Le bolwetsi bja mohu bo ga yōna. Bja-le ka mpja e latswago mong wa yōna. Kaa-tse e nyaka kudu go gōgōba ka motho.

10473 Diruiwa tše di-ntši a di gogobe ka batho. Diruiwa tše we di bitšwa metshu ge mong wa tšone a hwilē. O wa bōna, mo a ka hwa ka bolwetsi bja bja go bo-ifišā, ba di rekisantsha. Ge ba the gona ba we ba ka di nyakago, ba swanetše go di rekisā. Ka di theko tša tšona ba rēka tše dingwē tša go thi-ba tše la.

10474 Mekhwa ya di thapō. Motho o wa hwa empa dipelaélō tša gwe tša sala di the šoma ka khakala. Bja le dikho-polo tša batho di gopola gore ka morithi wa mohu o ka baka gore bešadi ba ka-

tēna ke lehu le la la mohu. Fēla ba ba ngwe ba no di le tšhetsā. Khomo ya go hwa re lla re ija.

10475 Mpasi o ilé a hwa ka lehu la tšegōtšō-
la. Malapi a we a go ba a apura gammōgō
le maseka ba ilé ba mo felegetšā naō. Dia-
porotšie di swa ba ilé ba di rekišā. Dibja-
na tšie we a go ba a jēla go tšona ba ilé
ba di išā lebeteng. Malapi a mangwe ba ilé
ba a tšhubellā. Moroto o ilé wa tšhubiwa
mo ba tšō boya lebiteng. Moroto ke lekuba
le a go ba a dula go lona. Le matšha-
kha a a go ba a robala go ōna a ilé
a tšhubiwa le lekuba.

10476 Dithapō ka moka ba ilé ba di rekišantšha.
Magogo a we a ilego a a šiya a lugile, ba ilé
ba a rekišā ka moka. Dipitšā tšie a go ba a a-
peya ka tšona, ba ilé ba di rekišā. Lehudu le
moke le tšona di ilé tšū rekišā. Kaatse e
ilé ya bolaiwa ka gobane go ilé gwa tšoka
yo a ke e tšeyayo. Leina la ~~moka~~ monna
wa mohu e be e le Peperere. O ilé a gana
ka kolobē. Go mmotšā ba ilé ba mmotšā
gore a e rekišē. O ilé a gana. A ba ka

ba mo gapeletsā. Empa a yaka ya phe-
la, e ilê ya hwa. Kolobê e ilê ya tšwa le-
khwekhwe, ka morago ya thōma go gothōla.
Monna o ilê a thōma go makala. Batho ba re-
o the ke wa makala ka gobane re ilê ra go
botšā. Mafellō e ilê ya hwa. A ba ka ba ija.
O ilê a e epêla.

10477 Go bōna ga bedi di a ilê. Goriole ke
monna. Go be go na le dipudi tše thavo tša
mong mohu le khomo ka e thii. Dipudi o ilê
a di reka ka mabêlê a go tšwa tšhemong ya
gwe. Khomo o ilê a e fiwa ke batwadi, ka
baka la bolwetsi bja mohu. Ba ilê ba e dira
peko. Bjale o ilê a bōna ka mokhwa o we ko-
lobê e ilego ya hwa ka ōna, ke moka a re-
kiša methahu.

10478 Pele ga thekišo ya methahu, dipolabolo di
ilê tša ba gona. O ilê a bitšā ba ga makholo
wa gwe gammōgō le vanna ba bagolo. Le
bitšitšē ke nna ba gešū. The bitšetswa ke
the: ke ilê ka bōna metholo ka kolobê ya go
šiya ke mohu. The ešisane the a thodiya. Ko-
lobê e ilê ya hwa bjale ka mong wa yōna.
Ka baka le we, ke nyaka go rekiša methahu

923

K34/82 4964

ya mohu. Ke yōna taba e we ke le bitšetrā-
go yōna. Ba ilê ba re bjale a bone naa. O ilê
a re ke bone ke bilê ke khodilwe. A di reki-
šive go rekiwe tše dingwe. O ilê a diva
bjale. Ka morago a reka tše dingwe. Ke
moka tša fiwa Mabele. Mabele ke morwa mohu.
mafellô a taba.

10479 Mabatsi a mantši a na molato. Ge mohu
a ilê a hwa ka bolwetsi-lwetsi, thoto ya gwe ka
moka e swanetše go šumišwa. Bolwetsi-lwetsi a
bona mokhwa. Lehu la letswa a le fetele. Lehu
la dinare a le fetelle. Dinare ke lehu la go
lumiwa ke basadi. Lehu la the khame. Mahu
a mefuta-futa ka moka a boifiši. Bolwetsi bjo
bangwe bja go boifiša ke Tšhafêla. Bjona bo
bjale ka ntêrê le lepêra. Ge motho a babja
ke bolwetsi bja tšhafêla ba swanetše go mo
agêla lekuba ka mafuri go mote.

Femana ya 3: Ditela tša lefa la mosadi.

10480 Ditela ke tše dintši tša mosadi go hwetrāna
lefa. Batwadi ba mosadi, ba thabiša morediwa
bona tšatsi le a bikiwago ka lona. Ba mo
thabiša ka baka la gore a ba thapatsa. Ba

we ba t̄ha t̄iwigo ke ba we ba bitsiwago me-
t̄hapats̄a. Ka bo thii mo t̄hapats̄a. Ke mosadi wa
go kwana le monna ke moka ba t̄haba.

10481 Kharebe e bikiwa lapeng^{ng} la batswadi ka molaō.
Go mo šimula lapeng la batswadi, o šimula
ke batswadi ba gwe. Pudi ba mo šimula ka
yōna. Khomo le yōna ba mo šimula ka yōna.
Go šimula ke gore a thakhogē a e bogadi. The-
ruiwa t̄he we a filego ke batswadi, ke t̄ha yē-
na mosadi. Bet̄si a ba diyo t̄hepela mo ba e ya
bogadi aowa ba bōka-bōka. Ba-t̄hepidiši ba
dingwet̄si ba swanet̄še go nt̄ša dilo t̄šē go t̄he-
pidiša dingwet̄si. Dilo t̄šē we t̄ša go ba t̄he-
pidiša, ba yo nt̄šagana t̄šat̄si le bomakhat̄e
ba boēlago magae a bona.

10482 Ba bogadi ba fa nywet̄si wa bona^{di} mphō.
Bet̄si ba t̄ena ka maforo a bogadi. Ŵe ba fi-
t̄ha maforong a bogadi, ba ēma ka maoto. Ba-
tswadi ba mosogana ba swanet̄še go nt̄ša pu-
di ya go mo t̄ent̄ša ka maforong. Theferong
t̄ha lapa le gona ba swanet̄še go nt̄ša t̄helo,
a khōnē a Ŵēna ka lapeng. Pula e ana, bet̄si
ba t̄habēla ka nt̄ong. Ke moka go fedile, go
biniwa t̄he khekhee t̄he nt̄ong. Pula ke meet̄i a

ba ba tšhelago ka ôna mo ba kwatamilê molomong wa nto.

10483 Go khôtha, gonwišwa le go bula lebatl.
 Ngwetsi a ya swanêla go bolabodisa ba bogadi.
 Bjale ba bogadi ba swanetsê gonwiša ngwetsi: ke-
 seka le a wiša. Khogo ke yôna, šeleng ke yôna.
 Ke gona a ta khônago a ba bolabudisa. Batswa-
 di ba mosogana le dikhuitšedi tša mosogana, ba
 swanetsê go ntšha dikhogo tša go khurupulla
 ngwetsi kobô. Je ba ntšhitšê o ta khurupulla
 ke moka ba mmôna mathony. Je moitho a tšena
 ka ntong o swanetsê go bula lebatl. O ke mola-
 to wa monne. O swanetsê go khiulla lebatl ka
 nku, a khônê a tšena ka ntong. Bjale go fedilê
 ke moradi.

10484 Medirô ya dipitšâ le magogo ke medirô ya
 basadi. Dipitšâ di nyakega kudu mo bathong ka
 gobane di na le tšušô e kholo. Magogo le ôna
 a nyakega kudu ka gobane re robala gôdimu
 za ôna le go anêga ~~maupi~~ maupi. Methofo ya
 go thoto mabjala le yôna ke medirô ya ba-
 radi. Dilo tšê we ka moka ga tšona di re-
 kiwa ke ba we ba tša khônego go di šoma.
 Ka moka thoto e we ke ya moradi.

10485 Bo bofe bja motho ke diata. Motho a lewe, o lewa diata. Mabêlê ke dijô; ka nte le ôna motho a ka the ke a phela. Balimi ba mabêlê ba hwetsana ditseka ka ôna. Moradi o hwetsana diruiwa ka mabêlê. Tela e ngwe ke ya bongaka. Bongaka ke thêlo the thegolo. Bjale moradi a ka tšwa le bongaka go batswadi. Mothomong a ruta ke monna we gwe. Monna a ke a ruta moradi gore e bengaka aowa, o diyo fiwa. O thôma ka go babja, ke moka a mo alafisa. Ya-ba bolwetsi bjo we bja gwe ke bja go fiwa bongaka. Dilo tše we a di hwetsanago ka bongaka bja gwe, ke tša gwe.

10486 Lefa la go hwetsana ke moradi. Ka moka ga lona ke la moradi. Monna o no le laola fêla bjale ka ge e le monna. Fêla a ka the ke a diva ka lona ka mokhwa o a nyakago. Molaodi yo mogolo ke yêna moradi. Yêna o diyo botša monna gore ke nyaka go diva tha gore, ke moka ba dumelana. Monna a ka the ke a gana ka gobane lefa ke la moradi. Lefa lena, la manta a moradi ka molaô ke la ngwana wa lekhôthwane. Ge lefa e le

le'

923

K34/82

H968

lentšhi, le bagolwane ba swanetše go hwetsana kabêlo. Kudu ke la lekhôthwane. Bagolwane ba lebane ke lefa la matsō a dikhaitšedi.

10487 Mosadi wa go tšhaba le morana wa gwe. Bjale ka ge go bolabotšwe ka mothapatšā. Ke mothapatšā ka gobane o ripile go phôphêla ga batswadi. Le bona batwadi a ba ma fe thelo. Go bjale ka mosadi wa go ya bogadi a na le morwalo, a fiwi thelo ka gobane o ripile go phôphêla ga batswadi. Ba ka noya ba hwetsana lefa ka maata a bona bogadi bja bona.

10488 Makopi e be e le mmupi wa dipitšā. Bongaka bja bja go bopa dipitšā o tšwa nabja go batswadi. Mmagwe e be e le mmupi wa dipitšā. Bjale o ilē mo a thōma go tšwa matšwele, a thōma go e thuta go bopa dipitšā na. Mmagwe a napa a tšwêla pele le go mo ruta. O ilē a napa a ba mosila. Le ge a le mosila, dipitšā tše we a di bopago, e be di metsā ke tšā mmagwe. Yo monyana a na thelo, thelo the na le yo mogolo. Le ga go le bjale bongaka bja dipitšā o ilē

a ya nabja bogadi. Mmagwe o ilê a mo šupa go hupa dipitša ka baka la gore bo mmakana ba trwenya. Bo mmakana ke baloi. Ge a di hu pilê, bo mmakana a ba khone go di loya.

10489 Tšhilo le lwala, re tšere. Ba ga makholo ba šetše ba ija lewa lekhovo. Makopi e be e le theroto. Mmagwe o be a tha tswarelle lwala goba lehudu. Mopipi wa dijô e be e le yêna. Matemong o be a eya le mmagwe. Tsatši le ba thwago ba bopa dipitša ba thwa ba bopa ka ba bedi. Mothepa o be a bifilê a tšhabiswa ke masogana. Le ge a bifilê empa peelo ya gwe e be e le e bote. Diuta tša gwe e be di dira tše dikholo. Mogwadi ke ge a yo kwana le batswadi, ba ilê ba dumêla. O ilê a mo nyala a ba a khopêla thego tha meti. Ba ilê ba mo fa thego tha meti.

10490 Batswadi ba ilê ba šimula moredi wa bona ka khomo ya tshadi. Mmagwe o ilê a batša papago mmikiwa, gore ke nyaka ngwana waka a šimulwa ka khomo. Monna a ka a gana. O ilê a dira bjale. Ba bogadi ba ilê ba mo fa dipudi tše pedi. Nku

o ilê a e fa ke monna mo a bula lehati. O ilê a ba moradi wa n̄to ya bo bedi. Divuiwa t̄se la ba ma filego di ilê t̄ša ruiwa. O ilê a t̄wêla pele le modirô wa gwe wa dipit̄ša le go lema.

10491 Motho o befa diat̄a. Makopi o ilê a e phum̄ita go befa ga gwe ka diat̄a t̄ša gwe. Ka dipit̄ša lebaka la thelemo, o be a limīša mašemo a gwe ka t̄šona. Le go thagola o be a thagudīša ka t̄šona. Ba rehi ba e ta ba reha. Go befa ga gwe a gwaka gwa bōna-t̄šaga ka baka la diat̄a t̄ša gwe. Monna wa gwe o ilê a re go t̄šeya moradi yo mm̄ote ke go t̄seela banna ba bangwe. Lehono the-kōbō thaka the gudisīt̄še lapa laka.

10492 Makopi o ilê a loiwa ke mogadi-kane. Matshikhidi e be e le moradi wa n̄to e kholo. Moradi wa n̄to e kholo o ilê a ba ma manyadiwê. W̄a n̄to e nyana o ilê a ba mamorativê. Monna o latella le humō la lapa le le nyana. N̄to e kholo e ilê ya bolaya n̄to e nyana. Molato ke gore ya golêla n̄to e kholo. Ba ilê ba o kwa ka diat̄a.

10493 Monna o ilê a dula taba gòdimu ka maragò.
 O ilê a di kwa lebuka la mo molwetsi a babja.
 Ka morago ga mo mohu a hwilê, batswadi ba
 mohu ba botšā makhonyana gore ba nyaka go tša-
 ma ba o kwa lehu la ngwana wa bona. Mokho-
 nyana o ilê a pheta molala. O ilê a pheta
 molala ka mokhwa o: Nna ke tša lla lehu la
 moradi waka. A ke nyake go lla ke le teleng. Bar-
 ga makholo wa gwe ba ilê ba dumêka mantšū
 a gwe. Ka morago ga phalo ya khoko, ba
 ilê ba goma ba mmotšā. Monna o ilê a fet-
 -la ka gore go loba ga bedi a ke go nyake. Me-
 thahu e ya mohu, a ke nyake go rêka meno
 ka yōna. Mohu o šile bana, ka baka le we
 ke nyaka gore e fepê bana ba mohu.

10494 Ka lešātsi la thobošo go boniwa moth-
 hu wa mohu. Monna o ilê a ba šupa methu-
 hu ya mohu ka moka ga yōna. Khomo ya go tšwa
 go batswadi ya go šimula mohu e na le mana-
 mane a mararo ke yōna ya bone. Pudie a
 go fiwa ke batswadi ba morogana, o ilê a bo-
 tšā monna gore e bolaiwê. Ke ilê ka e bola-
 ya ka tuêlô ya mong wa yōna. Dipudi tše pe-
 di o ilê a fiwa ke nna. Tsōna ke tša ditaba
 tšā monna le moradi ka ntong. Ka moka ga

tšona dipudi di phetha menwana mmedi. Gona le dikhomo tše pedi gape, tšona o ilê a di rêka ka mabêlê a go rêka dipitsa. Dipudi tša mabêlê a go rêka dipitsa di le ntube. Dithapô ka moka o ilê a ba šupa.

10495 Dithakola tša mohu di ilê tša šišwa go batswadi. Ke tšatši le ba ššago dibjana tša mohu ba swanetše go iša le dithakola. Mokho-nyana o ilê a di iša ka pudi. Ba ga makholo ba ilê ba amogêla dithakola tša ngwana wa bona. Dithakola tša maja-bajaaba ba di iša naê lebiteng. maja-bajaaba ke gore majabatha-ne goba manthathane goba mankhereta. Ba di iša le mohu mabiteg. Dipitsa tše a go-ba a di sumiša ba ilê ba dibjal pjatêla gôdimu ga lebita.

10496 Dikhomo le dipudi tša go rekiwaka mabêlê a go rêka dipitsa, ba ilê ba di fa lekhôthwane. Bjale gona le mothahu wa go fiwa ke batswadi le ba bogadi. Tšona di ilê tša éma ka le šaka. Di litilê le baka la ditale. Di ilê tša tswalla mo-rwa yo mogolo a ntšha a tšeya mosadi ka tšona. Mašaledi a ilê a ana lekhôthwane.

Le khôthwane le ilê la tšeya mosadi, mothahu wa šala. O ilê wa šala o leta maforo. mafello a taba.

10497 Dipelaêlô di ka ba gona tša mabapi le methahu ya mohu. Monna wa mohu a ka belaêla mabapi le methahu ya mohu mosadi wa gwe. Le ga pelaêlô e le gona, a go thušiši thelo ka gobane mohu o šilê bana. Ke bona ba we ba swanetšego go ja lefa la mohu mmago bona. Morwa yo mogolo wa lapa le we la mohu, le yêna a ka dira pelaêlô. Pelaêlô ya gwe e le ya go nyaka go aparetšwa mothahu wa mohu. Le ge pelaêlô ya mohuta o we e ilê ya nyarela, ba ka the ke ba mo dumêla gore a laolê dikhomo ka moka ga tšona.

10498 Malefiso o ilê a hwa a šiya dithoto. Monna wa gwe e be e le Mokhomolê. Ba be ba ena le bana ba ba thano. Ba-thankana ba ba raro. Maina a bona: Mmaeng, lepa-
tepa le Mameele. Bana ba banenyana ba ba bedi. Maina a bona: Nkwane le mapura-
ne. Mohu o ilê a šiya Mmaeng a na lela-

pa la gwe. Ka morago ga go fadiwa ga khoko, mokhonyana o ilê a šupa makholo wa gwe lefa la go šiya ke mohu moredi wa gwe.

10499 Mokhomole o ilê a ba šupa methahu ya mohu ka moka. Mohu o be a na le mpja ba ve ke bolwane. O be a e ruwetšê go leta bo ma-ntobô. Ba ilê ba e bolaya ka morago ga mo ba tšô boloka mohu. O ilê a šupa ba ga makholo wa gwe methahu. Malome wa monna o be a le yona gammôgô le khadi le malakare. Malakare ke moratho wa Mokhomole. Monna o be a na le boradi ba bararo. Wa boraro ke yêna mohu. Ke na le motê ba gešû, ka baka le we ke nyaka go ler šupa methahu ya mohu. Ba ilê ba dumellana naê. Ka šakeng la di-khomo a ba šupa di-khomo tšê pedi. Dipudi ma-some a mabedi le dipudi tšê nnê. Di-khogo ke dinongana, a ba tšebe gore e be di kae.

10500 "Mathô ke diala a tšee tša motho." Ka morago ga mo a ba šupilê, ba boêla ba du-la faṭhe. Ba ilê ba re, methahu ka moka re e bone. Bjale o swanetšê go ṭa šula o e kôna, re ṭa di kôna ka letšatši la tšobô-šo. Ke le šupilê methahu ya mohu ka baka

la gore ke na le mote. Maata a motho yo mongwe a lewe. Ke tšhuba gore nka šala ka the-
nya. Ba ilê ba mo kwêla, ke moka ba dira go-
re malome wa bana a no ba a di tswere. O i-
lê a dumêla go ba a di tswere.

10501 Mohu lefa o le hwetšane ka tela mang. Ke
ge ba dutš'i thopa ya mererô wa thobošo. Moho-
mole o ilê a ba thalošetša. Batswadi ba gwe
a bakha ba mo fa thelo ka bakha la gore ke ilê
ka diyo mo tšhabiša. Le batswadi ba ka a
ba ka ba mo nweša ka thelo the the thama-
tsegago. Le nna ke ilê mo keve ke buli leba-
ti ka no bôna le bulêga. Thoto e ya gwe,
o ilê a e hwetšana ka maata a gwe. Modi-
rô wa gwe e be e le gologa magogo le methoto.
Ke yona tela e we a hwetšanego thoto ka
yona.

10502 Letsatsi la thobošo. Ka lona letsatsi le la
monna a ilego a ba thalošetša ka mokhwa o,
mohu a ilego a hwetšane lefa ka ôna, e be ba
rêra ka taba ya letsatsi la thobošo. Ba ilê ba
beya letsatsi la thobošo. Ka lona letsatsi le we
la thobošo, ba ilê ba gathana e thale kapela.
Ba di retš'e gore ba khônê go rêra mererô ya bo-

na pele ga go nwewa ga mabjalo.

10503 Dipolabolo mabapi le methubu ya mohu. "Koma
mana dula o bapilwê, tsatsi la letsolo ke taudi-
šo fêla." Goriale ke malome wa bana. Thoto
ya mohu ka moha e thale gona. Dipudi tše pe-
di di tswetsē ka diputsanyana tše pedi tše pe-
di. Khomo le yōna e tswetše. Bjale makhala bjā
yo Makonkwane ke yo mongwe wa lelako la bo
monna. O ilē a re, tala e apēilwē butubatse
a e lewe ka mphaka. Je o re o ngatha ka dia-
ta e no soboga. Di ya kwala banna ba gešu,
re ka no jīša taba mohudu. Mokhomole o ilē
a re, mothubu o swanetše go abaganya ba-
na ba mohu. Manna ke the khate komeng wa
tēna. O bolabotše, a bolabola go fetsā taba.
Yo ~~o~~ nago le lentšū a ka no fentšha a gwe
mantšū.

10504 "Ke la khorong lentšū. Ba re, "lentšū la
khorong a le šudiwi morago." Goriale ke mmola-
budi. O thibēla banna gore le ge a ka bo-
labola bošedi la the ke la šula mantšū
a gwe morago. Malome wa bana o ilē a
nyaretšā polabolo. "Ke lentšū la khorong", Me-
laō ya malapa a e êtélane. Ngwana yo

a kwisaga bofoko ke mang. Banna ba ilê ba mo fetola ka gore ke lekhôthwane. A ke re ke yêna mathodiya peela. Ba ilê ba dumellana naê. Bjale ke dula ke bôna dikhorong tše dingwe ba fêla ba e fa lekhôthwane thoto ya maata a mmago bona. Bjale ke sitwa go teba gore molato keng.

10505 Lekhôthwane le swanetše go phumuliwa megakhô ka methahu ya maata a mohu mmaga bona. Banna ba ilê ba fa dipeelo tšua bona menagano. Ba ilê ba hwetšana gore ke nnete, ngwana yo a thodiyago dipeelo tšua batho ke lekhôthwane. Re ta di bôna ka lona letsatsi le we la thobošo. Malome wa bona o ilê aye, taba e fêla e ba le boêmô bja yôna. Ba ilê bare, boêmô bja taba bo gôdimu ga lekhôthwane. Aowaa di ya okwala. Ke moka ba palakana.

10506 Kabaganyo ya lefa la mohu ka letsatsi la thobošo. Ka lona letsatsi le we la thobošo, a ba ka ba tswenyega ka gobanê komana e ilê ya bapiwa ka letsatsi le la la thopa. Bjale bana ba mohu ba ilê ba khobakantšhwa. Le a bôna bana, mmago lena o hwile. Bjale

lehoano ke letsatsi la go lethobosa. Mmago lena o šilê lefa. Wena Mmaeng o na le lapa la go, ka baka le we a o tene mo methahung. Tapatêpa, o swanetsê go hwetšana dikhomotša matšo a mapurane. O ta tšê ya moadi ka tšona. Thoto ya maata a mohu mmago lena e fiwa lekhôthwane. Ke moka re feditšê. Fêla ge go na le yo a nago le pelaêlo a ka êma a bolabola.

10507 Mokhomole o ilê a nyaka the bula-nto. Kamorago ga mo ba re, ba feditšê go bolabola, ke moka a nyaretsa pelaêlo ya gwe. Bjale nna ke ta êma kae, ka baka la gore ke nyaka the bula-nto. Polabolo e we ke ya bongwana. Rena re feditšê go bolabola. Mo o nyaka the bula-nto o ta šala wa bitšê ba geno wa ba botša. Polabolo e gona ya gore boya khomo ke bo boya khomo. Ke moka ba fetsa go bolabola.

10508 Ba ilê ba thobosa bana ba mohu ka khomo. Ka moragô ga mo dipolabolo di feditšê, ke moka ba bulêla mabjale ba a nwa. Kowa ba a peilê nama. Ge merithi e re thee ke moka ba thoma go ja nama. Morwa wa mohu yo mogolo o ilê a botša malo-

me wa gwe pelaélô ya gwe. Malome wa gwe
o ilê a ba batsëtšä thopeng. Bjale ba ilê ba
re ga na bjale re tene go nwenng, ka baka le
we, re ka the ke va o kwana. Thepelung lo
mmotšä re ta di kwa ka moswana.

10509 Mmaeny o ilê a thaloša pelaélô ya gwe.
Ka moswana bo ilê go tha ba mmotšä. Ba re ba
labola pelaélô ya go. Pelaélô yaka ke re le
napilê nna a la mpha thelo. Le ge ke godilê
le nna ke ilê ka di diša. Ke yôna pelaélô
yaka e we. Ba ilê ba hwetšana gore mašale-
di a dikhomu tša go nyala Nkwane a thale go-
na. Ba ilê ba mmotšä gore ke ôna moubê wa
gwe. Ke moka go fedilê. Mameele o ilê a napa
a feta le methahu ya mohu mmago bana. Ma-
fellô ataba.

10510 Lekhōthwane la ngwanenyana. Ngwa-
na wa magoruta teng, a go na phapano. Wa mo-
thankana le wa ngwanenyana ba no swana.
Ka molaô methahu ya maata a mma, e swa-
netšë go lopa lekhōthwane. Le ge e le ngwa-
na wa ngwanenyana ba swanetšë go mo fa le-
twele a mamê. Dithapô tša dibjana mo

a rata a ka no dirwala a toga ka tšona,
ka gobane ke dilo tša moku mmagwe.

10511 Maletšepa o ilê a šiya bana ba ba thaa-
na. Maina a bona a ta ngwadiwa ka go latelana
ka go bêlega ga bona. Maina a bona ke a-
Mokhobi, mošwedi, Magatswane, Kalatsane
le Molokane. Bana ba ba thamkane ba ba ra-
ra. Bana ba banenyana ba ba bedi. Ke mošwedi
le Molokane. Molokane ke yêna ngwana wa
lekhôthwane. Leina la papaga bona Nkava-
ne. O ilê a ruta moradi wa gwe bo ngaka.
O ilê a ba ngaka ya malopô. O be a na le
lešaka la dikhomo, la dipudi le dinku le dipâ-
kôlô.

10519 Lehu a le na ngaka. Ngaka e a hwa
ya dithare. Ka morago ga letšati la
go-fala khoko, makhonyana o ilê a šupa ba
ga makholo wa gwe thoto ya go šiya, ke
moku moredi wa bona. Ka šakeng la dikho-
mo, ba hwetšana dikhomo tše ntabe. Dipudi
lesome la tšona di nago le dipudi tše di
phêthago menwana e mmedi. Dinku tše
thano. Dipôkôlô tše pedi. Kolobê ka e
thii. Kolobê ba ilê ba mmotša gore e bola-

iwê. O ilê a re gona ke swanetsê go e bolaya le thale gona mo. Tsê we di tšeba ke kwena. Ba ilê ba napa ba e bolaya. Mohu a hwa ka bolwetsi bja go beufiša.

10513 Mohu o be a nyaka kolobê ka maata. Bja le ba ilê ba botša monna gore e bolaiwe ka baka la gore o be a e nyaka kudu. Ge e lla, e ba gopotša mohu. Ka gobane e be e re mo e lla, ke moka a e botše gore ke a ta. Ke moka e hamola go lla. Kolobê e we e be e tšeba lentšū la mang wa yōna. Bja le ma e lla, mofi wa moroko mo a e ya, ba gopola mohu. Kolobê e, a še malebatšê ke magopotšê. Ke mokhwa o we ba ilego ba bolaya kolobê.

10514 Le bōnê ngwana wa ka. Ke taêlō ya mohu pele ga lehu la gwe. Ba ilê go bōna gore bolwetsi bo gudile, ke moka ba thōma go mo thakola di-aparo. Ke diaparo tšê bja le ka tšê: Dipheta, maseka, mefiri le dikhabiso tšê dingwe tša mmele. Ka morago ga matsiši a the makae, a mo ba mo thakotšê di thakola, ke ge a ba botša gore le bōnê ngwana wa ka. Ke yōna taêlō

ya mohu. Mohu ba ilê ba mo felegetša ka khomo ka gobane o hwilê a na le lefa.

10515 Letšatši la thobošo. Ka moha ba ilê ba gathana. Batswadi ba mohu le bona ba baleloho la mohu. Ba ilê ba dula thopa ya mathahu wa mohu. Bjale re swanetsê go dira bjang ka mathahu. Malome wa bona, o ilê a re, khaitšedi a hwa e le mpja, o šilê thoto. Ka baka le we le swanetsê go thoboa bana ba gwe. Le we lentšü le ya kwala. Re nyaka go teba mabapi le thoto ya mohu. Malome o ilê a re, mo we le bolabolago, le ya o kwala. Fêla nna ke ilê ka kwa mohu a re le boneng ngwana wa ka. Ba ilê ba re lentšü le we re le hwetsane. O ilê a šitwa go bolaboka. O na le bana, a na ngwana.

10516 Ba ilê ba abayanya ba-na ba mohu mathahu. Le hono dikhomo go šetšê tšê thano. Dipudi go šetšê lesome le tšê tharo. Dinku go šetšê tšê nnê. Dipokôlô tšona di tha na ba pedi. Morwa yo mongwe le yo mongwe o ilê a hwetsana khomo, dipudi tšê nnê le nku ka e thii. Ka šakeng gwa šala dikhomo tšê pedi, pudi ka e thii le nku. Le tšona di

p^ho^ho^ho^h t^he p^he^hdi. Bja^hle ma^hsa^hledi a swanet^he go di^hra bja^hng. Go^hrale ke papago di^ht^hhu^hwa^hna.

10517 Ma^hsa^hledi a swanet^he go fi^hwa papago di^ht^hhu^hwana. Ka o^hna o swanet^he go t^heya mo^hsadi wa t^he bula^h-nto. Banna ba il^he ba e phina ka go bolabola. Ba il^he ba dumela^hna le gore monna a t^hee mosadi wa t^he bula^h-nto ka mara^hana a mothahu. O ta no o ke^ht^hra ka t^he dingwe di^hkhomo. Malome wa bona o il^he a khopela go tent^hha lent^hsu. Ba il^he ba mo dumella. Le a bona a ke le ganet^he dipolabolo t^hra lena. Ke no nyaka go le gopot^hsa. Khopot^hsa ya ka, ke re la t^he ke la leba^hla ngwana wa mohu.

10518 Lent^hsu la monna a le we fat^he banna. Ba il^he ba nyaka go teba ka ngwana yo we a mmolabolago. Malome wa bona o il^he a re, ngwana wa mosadi ke lekh^hothwane. Ke y^hena ngwana yo we ke bolabolago ka y^hena. Mant^hsu a go malome a o kwala. Bja^hle re ka t^he ke ra t^heya t^he ruiwa ra t^he fa ngwana wa ngwanenyana. Gona mo feng p^ho^ho^ho^h. O ta t^hela gona lehu la mmagwe. A ba ka ba dumela.

Ba ilê ba dumêla go mo fa dipitsa le dibjana tše dingwe.

10519 Malome wa bona o ilê a re peelo yaka e a baba. Ka morago ga mo ba feditše go bolabola, ke ge malome wa bona a thalōša ka mokhwa o peelo ya gwe e ba bago ka gona. Le ga go le bjale, a ba ka ba dumêla go fa khaitšedi ya bona letswele. Papago bona o ilê a gapa mo gofê wa go gona. Malome wa bona o ilê a re, a gona taba. Mogolo-golo yo mongwe o ilê a šiya theema the: "Mokhweba pele o khweba ga gwe?" O ilê a ntšha pudi ya tšhadi, a e fa lekhôthwane. Ka pudi e, ke go phumula megôkhô ya lehu la mohu mmago. Ngwana o ilê a leboga. Ke moka taba ya fêla e ta mo we.

10520 Molokane o ilê a babja. Ke ge a thadula Tapeng la mohu mmagwe. Ba ilê ba leka ka maata go mo alafiša empa dithare e be di kuba. Ditaola tšona di dutšidi ba botša thabi tha molwetsi. Bjale ba fothiba di-têbê. Ba rwala dithare fêla ba ya ba mo fa tšona. Je ba mo filê dithare, e ke ba diyo baka. Go kaone ge ba tha mo fa dithare

ka gobane boroko o wa bo hwetsana. Ba ilê ba lapa go kitima le dingaka. Gwa bontšha-gala gore ke moka o ta ba thegolê.

10591 Go ilê gwa fitša monna ya mongwe wa ngaka. O be a e tšwa a le Bolobedu. Bjale ba ilê ba khopela ditaola. Monna wa ngaka o ilê a ba botšha gore moloji a gana. Moloji ke môya wa mohu. Môya wa mohu o belaêla kudu ka ngwana ya a babjago. Mohu o šile diruiwa, o be a nyakile mo le fa ngwana wa gwe khomo ya tshadi, ge le gana le thoto. Ka mokhwa o we le mitsitšego mantšu a mohu, mohu o wa belaêla. O nyaka go fa ngwana wa gwe wa lekhōthwane bongaka. Le swanetše go iša molwetši badimung ka khomo ya tshadi. Le e bolaêla le mmege ka yōna. Khomo e gwe ya tshadi le mo fê yōna. Le yōna le bege ga na koosa lebiteng. Le ta bōna molwetši a fōla.

10592 Ba ilê ba dira bjale ka ge ditaola di ba butitše. Lentšū la monna a le ke le wa fathe. Malome wa bona o ilê a ve ke le butitše bjale ka gothoka letswi la gana. Bjale di thōdiya peelō. Mohu a nyaka go toga

le thoto ya gwe. Lehono o le šupa gore a
la tšhipidiša di-taba ka molaô. Ba ilê ba
alafiša lekhôthwane la fôla.

10523⁶ Nthutana ya mašabêle khane e la e letšê
mang.⁹⁹ Lentšû la mohu a le nyatsiwi. Mohu o ilê
a bolabola, a re le tše ke la lebala ngwana waka.
Bjale nna ke ilê ka le botšâ. Lehono mothahu o la
la go ba le gana ka ôna o kae. He alafišitšê ngwa-
na wa mohu. Molokane o ilê a wala lefa la bonga-
ka a ya na lo bogadi bja gwe. Ke moka taba ya
bona ya fêla e ta mo we. Mafello a taba.

10524 Dithakola tša mohu. Lentšû le ditha-
kola ke ka bontšî. Ka bothii ke mothakola.
Ngwana mo a ka fapoga, mmagwe o wa mo-
thakola. O nyaka malapi ke moka a mo-
thakola ka ôna ka maragong. Bjale motho a
phela ba mo thakola. Dithakola ke moka batha-
kudi ba tšhaba natšô. Motho mo a babje-
tša go feta, ba swanetšê go mo thakola.
He ge ba bona gore o babja ka maata, ba
swanetšê go mo thakola. Dithakola ke di-
lo tšê we motho a go ba a di apere. Batho
ba mo thakotšê, o tšhepela mapono. Mapono

ke go tše apare. Ke go no ba fêla bjale ka
ngwana a tša tšwa ka popelong ya mmagwe.
Molwetš; le yêna o wa tšakudiwa.

10525 Dithakola tše we motho a tšakudiwago
tšona. Motho o apara dikobo le ditšwano. Tšê
ke diaparo, a šê dikhabiši tša mmele. Di-
kaparo tša khale e be e le mekhopa ya di-
phôlô fôlô. Ditšwano le tšona e be e le mekhopa
ya diruiwa. Ke ditšwano tša basadi. Banna
e be ba tšwara mekhopa ya dipholofalo. Dikha-
biša mmele. Dipheta, maseka, mangina le
diala. Ke tšona dikhabiša mmele. Mosadi o
vehêla ke monna wa gwe. Ke tšona dilo
tše we ba tšakolang motho mo a babjetšâ
go ya lehung.

10526 Molaô wa dithakola. Dithakola ke ditšhi-
la tša mohu. Dithakola tše bjale ka: dipheta,
maseka, mangina le diala ga mmôgô le di-
tšwano tša mohu, ba swanetšê go di išâ go
batswadi ba mohu. Ke dithakola tša mohu
di swanetšê go tswariwa ke batswadi. Ga
gona motho yo mongwe yo we a ka tšwarago
tšhila ya ngwana wa mongwe.

10527 Pelaêls ya batswadi mabapi le dithakola tša mohu. Dithakola ka moha di swanetše go išwa ga batswadi. Dithakola tše we di swanetšego go išwa ga batswadi: Dipheta, museka, mangina, diala le ditšwaro tša mohu. Diya le dithapô tše: Thama, the rotwana, legogo le lehô le lefethô. Ke tšona tše we ba di bitsago di-bjana tša mohu. Ba di iša ka pudi go batswadi ba mohu. Bjale ka ge go ngadilwe kae le kae, gore ba swanetše go di beya. Di letetše the bula-nto. Ke yêna yo we a ta go di šumiša. Ge bakhonyana ba ka the ke ba iša dithakola ka moha, boma-kholo ba swanetše go belaêla. Le banna ba swanetše go êna le ba ga makholo.

10528 Bakhonyana ba bolwa baloi. O wa bôna go ba-khonyana ba thaka ba iša dithakola go batswadi ba mohu, kwana a e ke e ba gona. Molato batswadi ba mohu ba ta re, ba diya bolaya ngwana wa rena. Ka nnete di ta ba tswanêla. Tefo ya taba e, ke khano ya go fa makhonyana moradi wa the bula-nto. Ka nnete moradi ba ka the ke ba mo fa. O swanetše go nyaretša dithakola tša mohu. Gona ba ta kwana

naê. Dithakola tšê we di yago le mohu ebite-
ng, di swanetšê go boniwa ke ba leloko la bo-
monna gammôgô le ba ga makholo wa gwe. Ba
swanetšê go butšišana. The the bjang. Ba
kwana ka gwe the ya thepela le mong wa thô-
na ke moka the ya thepela. The beeleng the-
ho ke moka ba the beela theho. Ke bothatse
bja gwe phapano ya the ke ya ba gona.

10529 Mothupi o ilê a fapana le ba ga mahho-
lo wa gwe. Phapano ya bona ke ya ditha-
kola. Moredi wa bona manawe, o ilê a hwa
bjale monna a the ke a thôkômêla ditha-
kola tšâ mohu. Monna ke morwadi wa molato
fêla. Batho ba we ba swanetšêgo go thôkômêla
dithapô le dithakola ke ba bo leloko la monna.
Moraga monna, khadi le baphuthi ba mohu. Mo-
nna wa mohu o tšalelong. Bjale a baka ba thô-
kômêla.

10530 Bakhonyana ba iša dithakola go bo ma-
kholo. Bafelegetšî ba dithakola, ba ilê ba
ya ba rwele: Dipheta, maseka, legogo, lehô
le lefethô. Ba ilê ba di felegetšâ ka pudi.
Ba ilê ba fitša ke moka ba ba amogêla. Madu-
ma ke molao. Ka moragô ga maduma ke mo-

ka ba ba botša ka makhwa o ba rumilwego ka gona. Re rumile ke bakhonyana, ba ilê re tšê dithapô le dithakola tša ngwana wa lena. Ba ilê ba ba fetola ka gore a di lebugiwi.

10531 Bo makholo ba hwetsana dithakola tše di-
ngwe di the gona. Barumiwa ba ilê ba fa ba
ga makholo the rotwana the dithapô le ditha-
kola. Ba ilê ba hwetsana ditšwaro tša mohu di
the gona. Ge ba tšwela pele le go lebella, ba
hwetsana gore thekhata a the gona. Bjale ba
thoma go butšiša ba-rumiwa. Barumiwa ba
ilê ba ba fetola ka gore, a ba tebe. Ba no
bana ba fiwa tša tše ba rwelego. He na te,
morumiwa a tebe. matibi ke morumi. Pele ga
kamogêlô, le swanetše go tšeya mašaledi.

10532 Morei o ilê a ya go barumi. A ba ka
ba ya bedi ga bona. Morei o ilê a ya, madulô
o ilê a šala a tšikhilê magogo. "Ke buile".
Kowa khomo e vava khamêlô. Gona le ditha-
kola tše dingwe tše le the di fakêlago ka
gore ga the rotwana. Ba re ke di fe. Le-
na le teba le faketsê tša mohuta mang. Go le-
bala ke ga batho. Ka baka le we re khopêla
gore o re botšê. Ke a le kwa. Bjale ke the le

botšā. Ba makholo wa lena, ba nyaka ditswaro tšā ngwana wa bona le thekhata. Ke tšona dilo tše we ba di nyakago. Dithakola tše we di ilê le mong wa tšona le bitšeng. Thebaka the ilê tha gona tha ba botšā ka mokhwa o ba mmu-tšitšego ka gona. Thepela o ba botšā re a di nyaka. Ba re ba di nyaka.

10533 Ba ga makholo ba nyaka (dithapo) dithakola tšā ngwana wa bona. Bakhonyana ba ilê ba nyakela, ba the ke ba di bōna. Rena a re di bone. Goriale ke bakhonyana. Ba ga makholo ba ilê ba re mo le tha re fe dithakola tšā ngwana wa rena, bokaone ke go gatana dinaō, re tšama re o kwa. Bakhonyana ba ilê ba re musumu fathe, re tha botšana. Ba ilê ba ba fa lebaka la go botšana.

10534 ~~Mo~~thupi o ilê a khobakanya banna ba ge-bō gammōgō le khadi. Le bitšitšie ke nna ba gesu. Ba ga makholo ba nyaka dithakola tšā ngwana wa bona. Ke dithakola tše bjale ka ditswaro le thekhata. Ke nyakilê kudu, a ka di bōna. Bjale bona ba re ba di nyaka. Bjale ba itšie ba nyaka go gatana le nna dinaō. Ke ba gopetšie lebaka la go le botšā. Ke yōna taba e we ke le bitšeditšego yōna.

Ge a riale a fetša go bolabola.

10535 Mabore a biluša meti, ya ba a mahubedu. Meti mo a bilugilê, ke ditšhila. Meti a ditšhila a nwewe. Ka morago ga mo a ba bigilê taba, ke moka khaitšedi ya monna a thōma go bolabola. O ilê a re, nna a ke bone taba, taba khalo ke go lefa molato. Taba ya gore re lethetše mediro ya rena, re tšame re gekhela le naga ka baka la mekhopa ya dipudi tša rena, nna nka theé. Ba ilê ba ~~mo~~ sola. Bo makholo ba bolabola nnete. Dithakola di swanetše go ba le batswadi. Wa bōna wena mokhonyana kwana le ba ga makholo wa go, lo tšama le o-kwa. Wa thoka go dira bjale, ke moka le tšame le ba ga makholo wa go. Mabore o ilê a napa a toga.

10536 Mokhonyana le makholo ba tšame ba okwa. Ka moragō ga dipolabolo tša banna, ke moka ba roma thebaka ga bo makholo. Thepela o botšša ba ga makholo, le nna pelo ya ka e bothoko. Ka baka le we, nna ke ta ntšha thelo tha go tšame re kwella ka thona. Ba ga makholo ba ilê ba thabêla taba. Ke moka ba a tšwa. Ditaola di ilê tša

boya le mabore.

10537 Taudiso ya monna wa ngaka. O ilê a ba laola pele ga go tiya motho yo we a tšerego dithakola tša mohu. Mohu a hwa ka lehu la gwe, ba diyo moloya. Bjale nka the ke ka tšwela pele le boloi, ke ta tšwela pele le the we le tšerego thona. Le tile moka baka la dithakola tša mohu. Bjale dithakola di tšere ke moradi yo mongwe wa mmina koma. Ka matho le ilê la di bōna, ge a likiša go phušelešša taba e. Ke yēna yo we a tšerego dithakola tša mohu. Mola e be le tile naê, e be ke to mmeula. Ba ilê ba bula difate. Monna wa ngaka o ilê a bula difate, ba boela gae.

10538 Mokhonyane o ilê a rapela ba ga makholo wa gwe. Monna wa ngaka o ilê a ba batša, gore o ilê a ka the ke a ba fa. Mothupi o ilê a re: "Mo fotha the ntsweng, o re the tšwe the molomê?" Mohu o ilê bana. Bjale o tšhaba go tšwela pele le khaitšedi ya gwe ka gobane a ka sokologa a bolaya bana ba gwe. O ilê a bolabola le ba ga makholo wa gwe. Ba ilê ba fetšiša

taba.

10539 Ba ga makholo ba ilê ba gana go fa Mo-
thupi moradi wa the bula-nto. Ka morago
ga thello the mohu, makhonyana o ilê a
isa khomo ya go nyaka the bula-nto. Ba ilê ba
mo fetola ka gove tisa dithapô tsa yola, re ta
khona re go fetola. Morumiwa o ilê a goma
le khomo. Ke moka ba ganne. O ilê a
tšeya moradi mo go nwe. Mafellô a taba.

10540 Le thêthô la ditemana tša Tema ya 37(a) ..
...:- lefa... la moradi:

10143 Temana ya 1: lehu la moradi:... 4796.

107.

10156 S. 1: Pegô ya lehu la moradi le theila. 4802

108

10205 S. 2: lehu la kharebê. 4827.

109

10235 S. 3: mothahu wa moradi. 4842...

110

10396 Temana ya 2: Bakhethi ba moje lefu la moradi.
...4922. 111

923

K34/82

4995*

10444 S.1: Yo a lego moja lefa la moradi: 4946.
112

10480 Temana ya 3: Ditela tša lefa la moradi:
...4964:

113

Ke tšugile ga Muhlava ka di 1/3/56.
Bjale ke soma mo dipolaseng tše: S.A.N.
Trusts farms Bomand sedane.
Di phetolo le tša posa ka yōna poso e la
ya gexu ya Box 39 Trichardtsdal.

Ke ~~ta~~ ba khafsi le go tšeya tumello
ya go khutsā. Ke tša le tibita. Ke bo-
labola mabapi le taba e tša ya molaka.

ends

923